ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԼՈՌՈՒ ՄԱՐԶՊԵՏԻ 2021 ԹՎԱԿԱՆԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

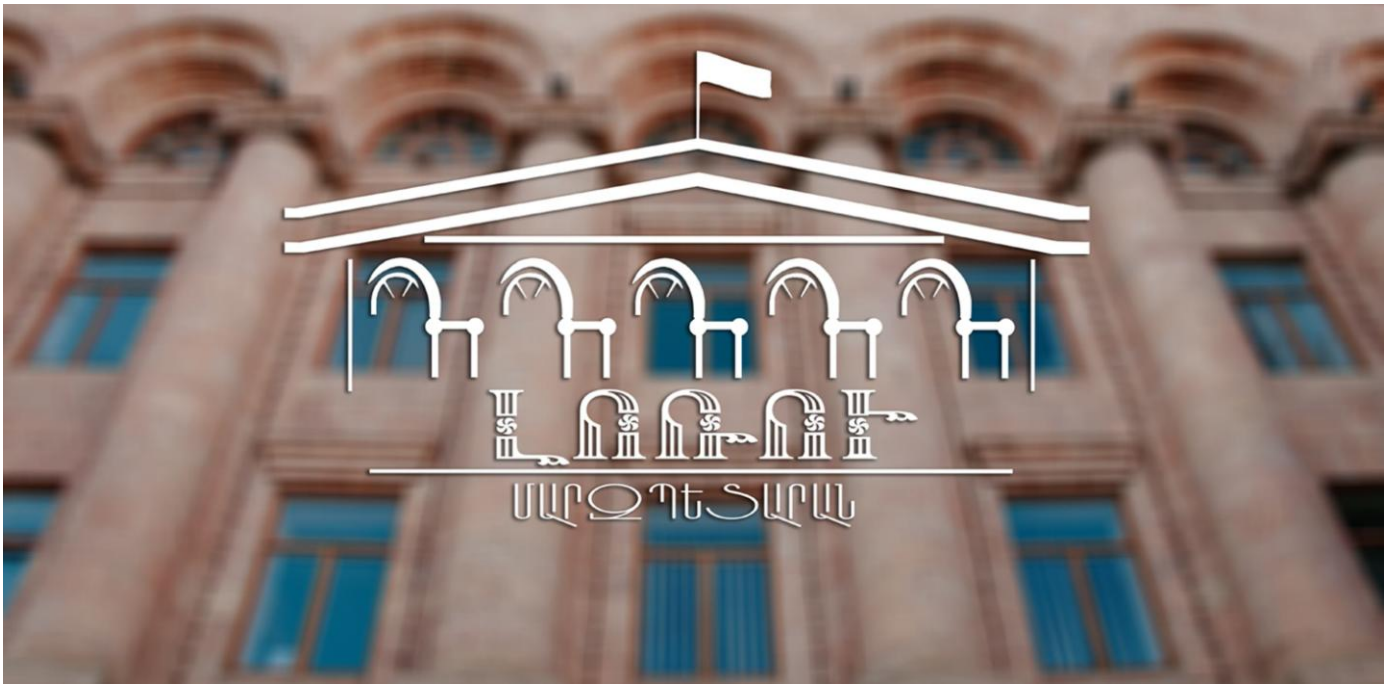

ՎԱՆԱՁՈՐ - 2022

Ն Ա Խ Ա Բ Ա Ն

Ընդհանուր տեղեկություններ

Աշխարհագրական դիրքը՝	Հայաստանի Հանրապետության հյուսիս
Բնակավայրերը՝	ծովի մակերևույթից 520-ից 1800մ բարձրության վրա
Պետական սահմանը՝	Վրաստանի Հանրապետության հետ՝ 110 կմ
Տարածությունը՝	3799 քառ. կմ

Բնակչության թիվը՝ 212.6 հազար մարդ, այդ թվում՝

- քաղաքային 125.4 հազար մարդ,
- գյուղական 87.2 հազար մարդ,

Մարզի համայնքների թիվը՝	16, որից՝
Խոշորացված համայնքներ	15
➢ Մարզկենտրոնը	ք. Վանաձոր
➢ Կառավարման ձևը	տարածքային կառավարում

Ազգային կազմը

- հայեր 97.0 %,
- ռուսներ 1.5 %,
- հույներ 1.0 %,
- այլ ազգություններ 0.5 %:

Սահմանամերձ բնակավայրերը՝ 5 (Ջիլիզա, Պաղաղբյուր, Ապավեն, Արծնի, Ձորամուտ)

2021 թվականի ընթացքում տեղական ինքնակառավարման և տարածքային կառավարման բնագավառում աշխատանքային գործունեության հիմնական ուղղություններն են հանդիսացել.

❖ Տեղական ինքնակառավարման և հանրապետական գործադիր մարմինների տարածքային ստորաբաժանումների գործունեության համակարգման բնագավառում օրենսդրությամբ մարզպետին վերապահված լիազորությունների լիարժեք և արդյունավետ իրականացման ապահովումը.

❖ Տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման համակարգերի համագործակցության արդյունավետության բարձրացումը.

❖ Իրավական հսկողությունը մարզի տեղական ինքնակառավարման մարմինների սեփական լիազորությունների իրականացման նկատմամբ և ՏԻՄ-երին մեթոդական, խորհրդատվական, գործնական օգնության կազմակերպումը.

❖ Համայնքներում առկա խնդիրների լուծմանը քաղաքացիական հասարակության ներկայացուցիչների մասնակցության առավել ակտիվ ներգրավումը:

❖ Հաշվետու ժամանակաշրջանում Լոռու մարզպետարանի աշխատակազմի 2021թ. աշխատանքային ծրագրի համաձայն մարզի տարածքային կառավարման իրականացման հիմնական նպատակային դրույթներ են եղել՝

❖ Պետական և տեղական բյուջեների միջոցների հավաքագրմանն ուղղված միջոցառումների արդյունավետության բարձրացումը:

❖ Կրթական համակարգի բարեփոխումների ծրագրի իրականացումը և հանրակրթական դպրոցների ջեռուցման համակարգերի գազաֆիկացումը:

❖ Արտադրական հզորությունների վերագործարկումը և նորերի շահագործումը՝ առաջնահերթությունը տալով լեռնամետալուրգիային, հանքարդյունաբերությանը և սննդի արդյունաբերություններին:

❖ Փոքր և միջին ձեռներեցության զարգացման խթանում և աջակցումը:

❖ Տրանսպորտային փոխադրումների կանոնակարգումը և ընդլայնումը:

❖ Կապի նոր ծառայությունների բացմանը աջակցումը և սպասարկման որակի բարելավման խթանումը:

❖ Մասնավոր գյուղացիական տնտեսություններին վարկերի հատկացման աջակցումը:

❖ Բնական աղետների հետևանքների մեղմացմանն ուղղված միջոցառումների կազմակերպումը:

❖ Առողջապահության բնագավառի աշխատանքների բարելավումը:

❖ ՀՀ կառավարության աղքատության հաղթահարման ռազմավարական ծրագրի իրագործմանն ուղղված աշխատանքների կազմակերպումը:

❖ Նոր աշխատատեղերի ստեղծման միջոցով աղքատության մակարդակի իջեցումը:

❖ «Քաղաքացիական ծառայության մասին ՀՀ օրենքով նախատեսված միջոցառումների իրականացումը:

❖ 2021 թվականին անցկացվել են տեղական ինքնակառավարման մարմինների մեծամասնական ընտրակարգով ընտրություններ 2 համայնքում՝ Ֆիոլետովո համայնքի տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրություններ, Լերմոնտովո միավորված համայնքի տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրություններ: Մարզի 5 համայնքներում անցկացվել են՝ Վանաձոր, Սպիտակ, Փամբակ, Թումանյան միավորված համայնքների համամասնական ընտրակարգով համայնքների ավագանիների ընտրություններ, ինչպես նաև Ստեփանավան համայնքի համամասնական ընտրակարգով ավագանու արտահերթ ընտրություններ:

❖ Համայնքապետարանների աշխատակազմերի համայնքային ծառայության թափուր պաշտոնները զբաղեցնելու համար հայտարարվել են 104 մրցույթներ, որոնցից կայացել են 48-ը, մրցույթներին մասնակցելու համար դիմել են 110 քաղաքացիներ, մրցույթներին մասնակցել են 103-ը: Մրցույթների արդյունքում հաղթող ճանաչվել և թափուր պաշտոններում նշանակել են 47-ը:

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ
2021Թ. ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԲՅՈՒՋԵՆԵՐԻ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՈՒՄԸ ԸՍՏ ՀԱՐԿԱՏԵՍԱԿՆԵՐԻ

Մարզի համայնքների բյուջեներով 2021թ կտրվածքով նախատեսված մուտքերը ապահովվել են 89,0%-ով կամ նախատեսված 15385,0 մլն. դրամ մուտքերի դիմաց հավաքագրվել է 13698,6 մլն. դրամ, որից վարչական բյուջեի եկամուտները և պաշտոնական տրանսֆերտները փաստացի կազմել են 9487,0 մլն. դրամ, այդ թվում սեփական եկամուտները՝ 2799,4 մլն. դրամ:

(հազար դրամ)

հ/հ	Եկամուտների անվանումը	2020թ. Բյուջե			2021թ. Բյուջե			2021թ-ի աճը 2020թ-ի նկատ.	2021թ-2020թ-ի փաստ. նկատ. (%)
		պլան	փաստ.	կատ %	պլան	փաստ.	կատ %		
1	Հողի հարկ	352373.8	272941.9	77.5	157739.9	141870.3	89.9	-131071.7	52.0
2	Գույքահարկ	1005573.7	1012627.6	100.7	1051118.8	1172289.2	111.5	159661.6	115.8
3	Անշարժ գույքի հարկ				378156.9	244940.5	64.8	244940.5	#DIV/0!
4	Պետական տուրք	57800.0	47225.9	81.7	56037.0	73146.5	130.5	25920.6	154.9
5	Տեղական տուրք	119029.5	106218.9	89.2	119025.9	107745.5	90.5	1526.7	101.4
6	Գույքի վարձ. վճար	273421.5	267350.0	97.8	281134.6	300430.6	106.9	33080.6	112.4
7	Օրենքով սահմանված դեպքերում համայնքային հիմնարկների կողմից առանց տեղական տուրքի գանձման մատուցվող ծառայությունների կամ կատարվող գործողությունների դիմաց ստացվող (գանձվող) այլ վճարներ	10698.0	4417.0	41.3	9080.0	6789.8	74.8	2372.8	153.7
8	Տեղական վճարներ	549069.6	426564.7	77.7	658358.9	577548.7	87.7	150984.0	135.4
	որից աղբահանության վճար	328204.2	267288.6	81.4	327425.5	276556.0	84.5	9267.4	103.5
9	Համայնքի վարչական տարածքում ինքնակամ կառուցված շենքերի, շինությունների օրինականացման համար վճարներ	5539.0	9548.1	172.4	10821.5	33025.8	305.2	23477.7	345.9
10	Մուտքեր տույժերից, տուգանքներից	3000.0	9605.4	320.2	4500.0	8155.9	181.2	-1449.5	84.9
11	Ընթացիկ ոչ պաշտոնական դրամաշնորհներ	2021.2	2021.1	100.0	2619.0	3119.0	119.1	1097.9	154.3
12	Այլ եկամուտներ	123891.2	154608.1	124.8	109979.4	133436.4	121.3	-21171.7	86.3

13	Պետական բյուջեից ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով տրամադրվող դոտացիաներ	5814645.0	5828708.4	100.2	6590948.9	6587291.6	99.9	758583.2	113.0
14	Պետ.բյուջ. պատվիր.լիազ.կատ. միջոց	79784.1	79809.7	100.0	45006.8	43340.4	96.3	-36469.4	54.3
15	Պետական բյուջեից համայնքի վարչական բյուջեին տրամադրվող նպատակային հատկացումներ (սուբվենցիաներ)	53017.0	55003.1	103.7	78170.7	53848.6	68.9	-1154.5	97.9
ԴԱՀԿ-ով տարված գումարներ բյուջեի վարչական մասից			1510.0			967.9		-542.1	64.1
Ընդամենը վարչ. բյուջեի եկամուտներ		8449863.6	8278160.0	98.0	9552698.3	9486978.8	99.3	1208818.8	114.6
16	Տարեսկզբի ազատ մնացորդ	37,061.5	37,061.5	100.0	70,462.4	70,462.4	100.0	33400.9	190.1
Ընդամենը վարչ. բյուջեի մուտքեր		8486925.1	8315221.5	98.0	9623160.7	9557441.3	99.3	1242219.8	114.9
1	Կապիտալ արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ՝ ստացված կառավարման այլ մակարդակներից	77444.7	8169.7	10.5	14444.5	10881.9	75.3	2712.3	133.2
2	Կապիտալ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ՝ ստացված կառավարման այլ մակարդակներից	2043978.4	1700913.5	83.2	2959272.9	1415045.7	47.8	-285867.8	83.2
3	Հատկացումներ պահուստ. ֆոնդից	664411.5	557430.4	83.9	1044059.3	686035.1	65.7	128604.7	123.1
4	Այլ մուտքեր	440995.7	264486.9	60.0	503230.0	430321.2	85.5	165834.3	162.7
	Ֆոնդային բյուջեի եկամուտներ	3226830.2	2531000.5	78.4	4521006.7	2542284.0	56.2	11283.5	100.4
5	Տարեսկզբի ազատ մնացորդ	1165637.7	1165637.7	100.0	2284897.7	2284897.7	100.0	1119259.9	196.0
Ֆոնդային բյուջեի մուտքեր		4392467.9	3696638.2	84.2	6805904.4	4827181.6	70.9	1130543.4	130.6
Ընդամենը վարչական բյուջեի սեփական եկամուտներ		2500396.4	2312617.6	92.5	2835952.9	2799379.2	98.7	486761.6	121.0
Ընդամենը բյուջեի եկամուտներ		11012282.3	10251730.1	93.1	13029645.7	11343227.7	87.1	1091497.6	110.6
Ընդամենը բյուջեի մուտքեր		12214981.5	11454429.3	93.8	15385005.8	13698587.8	89.0	2244158.5	119.6

Վարչական բյուջեի եկամուտների պլանը մարզում կատարվել է 99,3%-ով՝ նախորդ տարվա 98.0%-ի դիմաց: Իսկ Ֆոնդային բյուջեի եկամուտների պլանը մարզում կատարվել է 56,2%-ով՝ նախորդ տարվա 78.4%-ի դիմաց:

Համայնքների սեփական եկամուտները 2021թ. կտրվածքով կազմել է 2799,4 մլն դրամ, 2020թ. կտրվածքով կազմել է 2312.6 մլն դրամի դիմաց, կամ եկամուտների ինդեքսի աճը 2020թ-ի նկատմամբ կազմել է 121,0%, բացարձակ աճը 2020-ի նկատմամբ՝ 486,8 մլն. դրամ:

Պետք է նշել, որ նախորդ տարվա համեմատությամբ սեփական եկամուտների աճ են գրանցել բոլոր տարածաշրջաններում, որից՝ Ստեփանավանի տարածաշրջանի համայնքներում՝ 131,8%, Տաշիրի տարածաշրջանի համայնքներում՝ 128,8%, Գուգարքի տարածաշրջանի համայնքներում՝ 123,7%, Սպիտակի տարածաշրջանի համայնքներում՝ 116,8%, Թումանյանի տարածաշրջանի համայնքներում՝ 107,3%:

Եթե դիտարկենք սեփական եկամուտների հավաքագրումը ըստ տարածաշրջանների՝ ապա կտեսնենք, որ եկամուտների գերակշիռ մասը ապահովում է Գուգարքի տարածաշրջանը 47,7%, ապա Թումանյանի տարածաշրջանը 18,1%, Սպիտակր տարածաշրջանը՝ 10,9%, Ստեփանավանի տարածաշրջանը՝ 12,9%, Տաշիրի տարածաշրջանը՝ 10,4%:

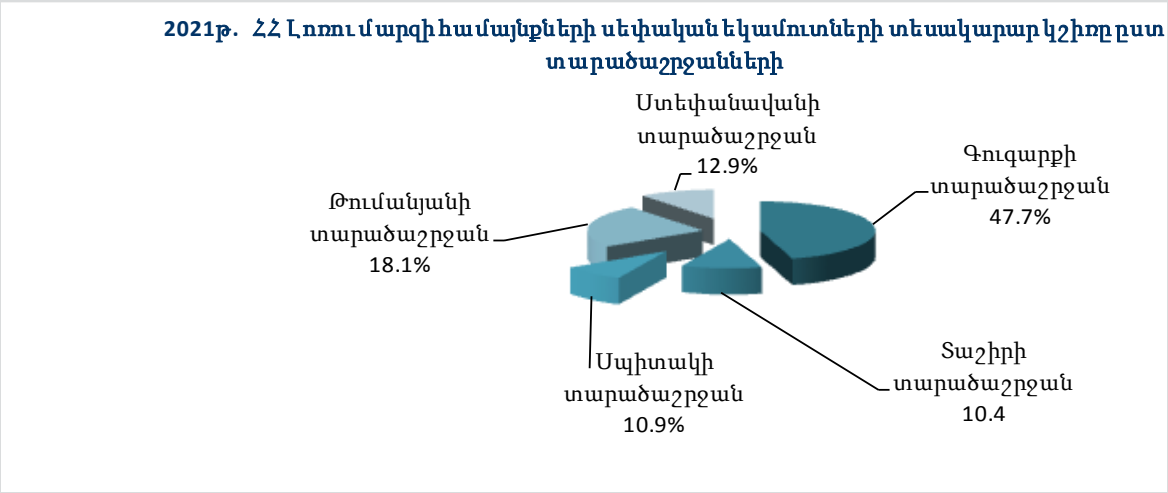

2021թ.ին նախորդ տարվա համեմատությամբ սեփական եկամուտների հավաքագրումը նվազել է մարզի 12 համայնքներում (համայնքների 21,4%-ը, այդ թվում՝ Սպիտակում՝ 4 համայնք, Գուգարքում՝ 4 համայնք, Թումանյանում՝ 4 համայնք):

Սեփական եկամուտների գծով 2021թ. համար նախատեսվել են 2836.0 մլն դրամ, փաստացի կատարումը կազմել է 2799.4 մլն. դրամ, կամ կատարողականը կազմել է 98.7%, 2020թ. համար նախատեսվել է 2500.4 մլն. դրամ, փաստացի կատարումը կազմել է 2312.6 մլն. դրամ կամ 2021թ. աճը 2020թ. պլանի նկատմամբ նախատեսվել է 113.4.%, փաստացիի նկատմամբ 121.0%: Մարզի 1 բնակչի հաշվով սեփական եկամուտների գծով ցուցանիշը 2020թ. համար կազմել է 10706 դրամ, 2021թ. համար կազմել է 12960 դրամ (216.0 հազ. մարդ) :

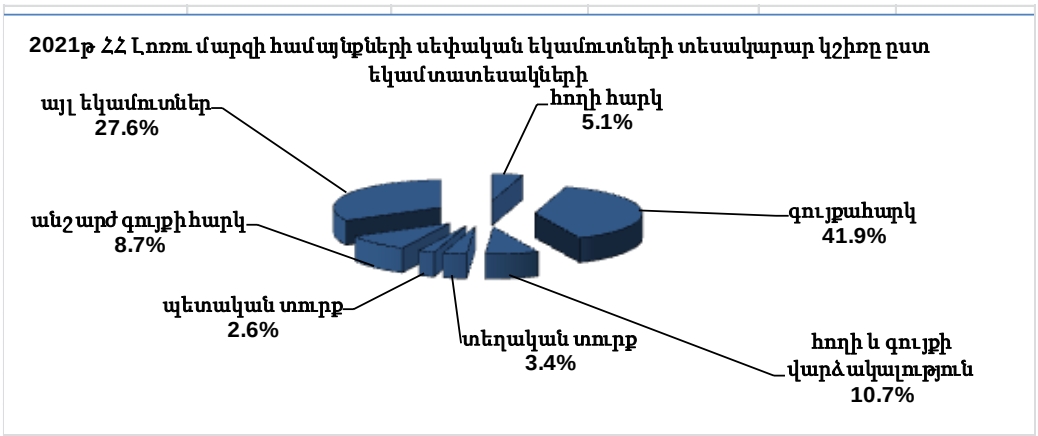

2021 թվականին մարզի համայնքների բյուջեների սեփական եկամուտների ընդհանուր ծավալում հողի հարկի փաստացի տեսակարար կշիռը կազմել է 5.1%, գույքահարկինը՝ 41.9%, գույքի վարձակալության վճարները (այդ թվում պահուստային հողերի վարձավճարներ) 10.7%, տեղական

տուրքը՝ 3.4%, պետական տուրքը՝ 2.6%, այլ եկամուտները՝ 27.6% (անշարժ գույքի հարկը՝ 8,7%), նախորդ տարվա համապատասխանաբար՝ 11.8%, 43.8%, 11.6%, 4.6%, 2.0% և 26.2%-ի դիմաց, ինչը խոսում է այն մասին, որ 2020թ. սեփական եկամուտների տեսակարար կշռում ավելացել է գույքային հարկերի բաժինը, որը պայմանավորված է հիմնականում փոխադրամիջոցների քանակի ավելացմամբ, անշարժ գույքի հարկի ներդրմամբ և հետևաբար հարկի գումարի ավելացմամբ:

2021թ. հողի հարկի 157,7 մլն. դրամ պլանի դիմաց հավաքագրվել է ընդամենը 141,9 մլն դրամ, կամ 89,9%, (2020թ.ի համեմատությամբ հավաքագրումը կազմել է 52,0%) որը նախորդ տարվա փաստացի մուտքերից պակաս է 131,1մլն. դրամով: Մարզի 1 բնակչի հաշվով հողի հարկի հավաքագրման ցուցանիշը 2020թ. համար կազմել է 1281 դրամ, 2021թ. համար նախատեսվել է 657 դրամ:

Հողի հարկի հավաքագրման մակարդակն ունի այսպիսի տեսք.

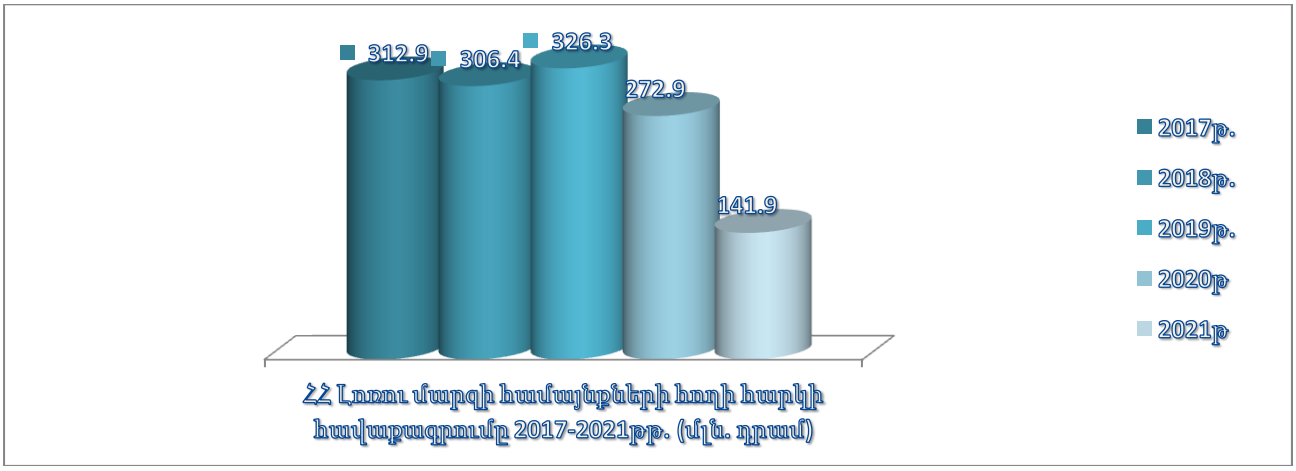

Գույքահարկի գծով 2021թ. համար նախատեսվել է 1051,1 մլն դրամ, փաստացի կատարումը կազմել է 1172,3 մլն. դրամ, կամ կատարողականը կազմել է 111,5%, (2020թ.ի համեմատությամբ հավաքագրումը կազմել է 115,6%) նախորդ տարվանից ավելի է հավաքագրված 159,7 մլն. դրամ: Մարզի 1 բնակչի հաշվով հողի հարկի հավաքագրման ցուցանիշը 2020թ. համար կազմել է 4688 դրամ, 2021թ. համար նախատեսվել է 5427 դրամ:

Գույքահարկի հավաքագման գործընթացը լավ է ընթացել մարզի կտրվածքով կազմելով՝ 111,5%, Գուգարքի տարածաշրջանում՝ 115,3%, Սպիտակի տարածաշրջանում՝ 110,6%, Թումանյանի տարածաշրջանում՝ 108,2%, Տաշիրի տարածաշրջանում՝ 106,0% և Ստեփանավանի տարածաշրջանում՝ 103,9%:

Գույքահարկի գանձման բարձր մակարդակ է գրանցվել (ավելի քան 80%) մարզի 21 համայնքներում, 100%-ի սահմանագիծը հատել են 19 համայնքներ:

Նախորդ տարվա համեմատությամբ գույքահարկի ծավալները ըստ տարածաշրջանների աճել են Թումանյանում՝ 115,7%, Գուգարքում՝ 110,8%, Ստեփանավանում՝ 133,9%, Սպիտակում՝ 122,5%, Տաշիրում՝ 119,8% :

Վերջին 6 տարիների ընթացքում գույքահարկի հավաքագրման մակարդակն ունի այսպիսի տեսք.

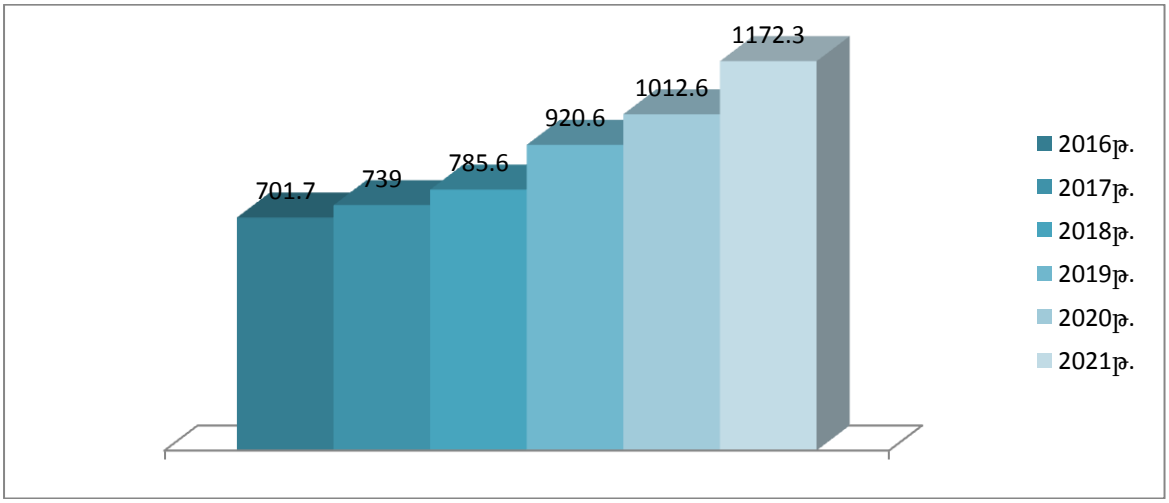

2021թվականի հունվարի 1-ից ներդրվել է անշարժ գույքի հարկը: Համայնքների 2021թ. բյուջեներով նախատեսված 378.4 մլն. դրամ պլանի դիմաց հավաքագրվել է ընդամենը 249.9 մլն. դրամ, կամ կատարվել է 64.7%-ով:

Անշարժ գույքի հարկի հավաքագրման մակարդակն ըստ տարածաշրջանների ունի այսպիսի տեսք.

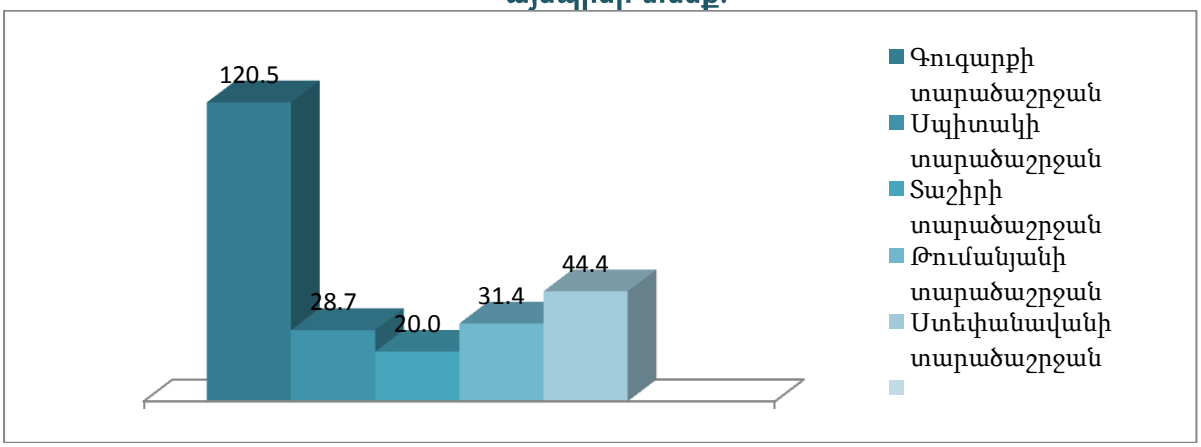

2021թ. ընթացքում համայնքների հողի և գույքի վարձակալության վճարների 281,1 մլն. դրամ պլանի դիմաց հավաքագրվել 300,4 մլն. դրամ, կամ կատարողականը կազմել է 106,9%, (2020թ.ի համեմատությամբ հավաքագրումը կազմել է 112,4%, որը նախորդ տարվանից ավել է հավաքագրված30,1 մլն. դրամ:

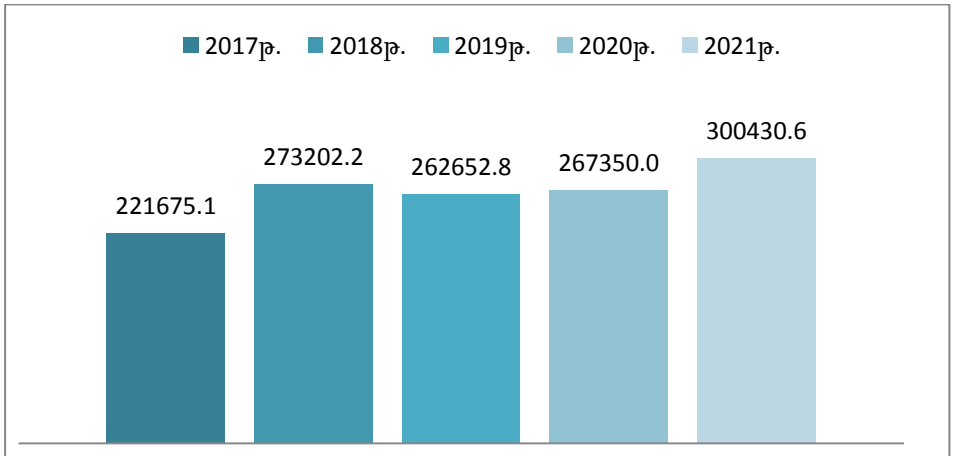

ՀՀ Լոռու մարզի համայնքների հողի և գույքի վարձակալության վճարների հավաքագրումը 2017-21թթ. (հազ. դրամ)

Տեղական տուրքերի հավաքագրման մակարդակը կազմել է 90,5%, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի 89.2%-ի դիմաց, փաստացի հավաքագրումը նվազել է 1,5 մլն. դրամով:

Պետական տուրքի գանձումը կազմել է 130,5%, փաստացի հավաքագրումը նախորդ տարվա համեմատությամբ աճել է 25,9 մլն. դրամով:

Մարզի համայնքներում աղբահանության և սանիտարական մաքրման աշխատանքները ինքնածախսածածկման եղանակով կատարելու և անհրաժեշտ մակարդակի գանձումներ ապահովելու նպատակով , մարզի բոլոր համայնքներում, բացի շատ փոքր համայնքներից, առաջարկվել է նախատեսել աղբահանության գծով վարձավճարներ և ապահովել դրանց գանձումը: Աղբահանության գծով վարձավճարներ նախատեսվել է 2021թ. 327,4 մլն. դրամ, փաստացի կատարվել է 276,6 մլն. դրամ, կատարողականը՝ 84,5%:

2021թ. պետական բյուջեից մարզի համայքներին նախատեսվել է 6590,9 մլն.դրամ ֆինանսական համահարթեցման դոտացիա, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի կտրվածքով ֆինանսավորվել է 100%-ով, 2022թ. համար նախատեսվել է 6338,6 մլն. դրամ դոտացիա, 2021թ. նկատմամբ 252,4 մլն. հազ. դրամ պակաս, կամ նվազումը նախատեսվել է 3,8% (հիմնականում նվազումը պայմանավորված է Վանաձոր համայնքի դոտացիայի նվազմամբ՝ 279.8 մլն.դրամ):

Սուբվենցիաների հատկացման համամասնականության մեխանիզմի կիրառումը համայնքների զարգացմանն ուղղված գործընթացներին նոր տեմպ է հաղորդել, որի արդյունքում համայնքների բյուջեների տնտեսված միջոցները սկսել են ավելի արդյունավետ օգտագործվել, քանի որ համայնքը իր սուղ միջոցները ներդնելով համայնքային ծրագրերի իրականացմանը պետությունից ստանում է աջակցություն և սեփական քիչ միջոցների արդյունավետ կառավարում է իրականացնում ի շահ համայնքի:

2020 թվականին ՀՀ պետական բյուջեից սուբվենցիա ստանալու համար հայտ են ներկայացրել 41 համայնք, 98 ծրագրերով ամբողջական փաթեթ՝ 3 մլրդ 514 մլն դրամի չափով:

2021 թվականին ՀՀ պետական բյուջեից սուբվենցիա ստանալու համար հայտ են ներկայացրել 39 համայնք, 111 ծրագրերով ամբողջական փաթեթ՝ 5 մլրդ 181 մլն դրամի չափով:

2021թ. ընթացքում ՀՀ կառավարության որոշումներով մարզի համայնքներին հատկացվել է 1 442,5 մլն դրամ կապիտալ սուբվենցիա, որից փաստացի ֆինանսավորվել է 1 381,2 մլն. դրամ, այդ թվում՝

ա/ 2020-2021թ. տեղափոխված սուբվենցիոն ծրագրերի համար 222,2 մլն. դրամ, որից փաստացի ֆինանսավորվել է 216.8 մլն. դրամ

բ/ 2021թ. սուբվենցիոն ծրագրերի համար 1 137,2 մլն. դրամ, որից փաստացի ֆինանսավորվել է 1095.7 մլն. դրամ

գ/ 2021թ. հրատապ ծրագրերի համար 83.1 մլն. դրամ, որից փաստացի ֆինանսավորվել է 68.7 մլն. դրամ:

2021թ. ընթացքում ՀՀ կառավարության որոշումներով մարզի համայնքներին հատկացվել է 19.4 մլն դրամ ընթացիկ սուբվենցիա, որից փաստացի ֆինանսավորվել է 1 14.3 մլն. դրամ:

Մարզի համայնքների վարչական բյուջեների ծախսերը 2021թ-ի համար նախատեսվել են 9623.2 մլն. դրամ, 31.12.2021թ. դրությամբ փաստացի վճարվել է 8267.4 մլն. դրամ, կամ 85.9%, ֆոնդային բյուջեի ծախսերը նախատեսվել 6805.9 մլն. դրամ, որից վճարվել է 4060.1 մլն. դրամ, կամ ծախսերը ֆինանսավորվել է 59.7%-ով:

հազար դրամ

Հ/Հ	Ծախսերի անվանումը	Բյուջեով նախատեսված	փաստացի վճարում	կատարման %	Տեսակարար կշիռը %
1.	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆՈՒՅԹԻ ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	2987771.4	2671842.9	89.4	32.3
2	ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	3800.0	665.0	17.5	0.0
3	ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱՐԳ,ԱՆՎՏԱՆԳ. ԵՎ ԴԱՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ	330.0	50.0		
4	ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	391373.0	338937.8	86.6	4.1
5	ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	793069.1	732244.7	92.3	8.9
	այդ թվում աղբահանություն	650187.2	612555.1	94.2	7.4
6	ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԿՈՄՈՒՆԱԼ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ	559674.9	476373.2	85.1	5.8
7	ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ՝	4150.0	3650.0	88.0	0.0
8	ՀԱՆԳԻՍՏ, ՄՇԱԿՈՒՅԹ և ԿՐՈՆ	804656.6	725179.3	90.1	8.8
9	ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ	2603338.4	2502175.4	96.1	30.3
10	ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	160680.8	130115.3	81.0	1.6
11	ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆՆԵՐԻՆ ՉԴԱՍՎՈՂ ՊԱՀՈՒՍՏԱՅԻՆ ՖՈՆԴԵՐ	1314316.5	686135.1	52.2	8.3
	Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդից հատկացում*	1044059.3	686035.1	65.7	8.3
Ընդամենը վարչական բյուջեի ծախսեր		9623160.8	8267368.6	85.9	71.0
1	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆՈՒՅԹԻ ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	675816.5	483364.2	71.5	11.9
	ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ				0.0
	ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱՐԳ,ԱՆՎՏԱՆԳ. ԵՎ ԴԱՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ	2050.0	1085.0	52.9	0.0
2	ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	2452792.9	1293292.1	52.7	31.9
3	ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	484386.8	392083.4	80.9	9.7
	այդ թվում աղբահանություն	28306.0	9845.5	34.8	
4	ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԿՈՄՈՒՆԱԼ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ	2144453.0	1299306.2	60.6	32.0
5	ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ	550.0	550.0	100.0	0.0
6	ՀԱՆԳԻՍՏ, ՄՇԱԿՈՒՅԹ և ԿՐՈՆ	735992.5	396238.4	53.8	9.8
7	ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ	309862.6	194197.4	62.7	4.8
8	ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆՆԵՐԻՆ ՉԴԱՍՎՈՂ ՊԱՀՈՒՍՏԱՅԻՆ ՖՈՆԴԵՐ				0.0

Ընդամենը ֆոնդային բյուջե	6805904.3	4060116.8	59.7	34.9
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԲՅՈՒՋԵ	15385005.8	11641450.3	75.7	

ՀՀ Լոռու մարզի համայնքների բյուջեների ծախսերը 2021թ. համար նախատեսվել են 15385.0 մլն դրամ, փաստացի կատարումը կազմել է 11641.5 մլն. դրամ, կամ կատարողականը կազմել է 75.7%:

Մարզի 56 համայնքների 2021թ.բյուջեների վարչական ծախսերի մեջ աշխատավարձերի գծով ծախսերը կազմել է 1997.7 մլն դրամ, որը կազմում է ծախսերի մոտ 24.2%-ը, կամ ապարատի պահպանման ծախսերի 87.8%-ը: Համայնքներում վարչական ծախսերի ընդհանուր ծավալում բարձր է մնում աշխատանքի վարձատրության հոդվածով կատարվող ծախսերի տեսակարար կշիռը:

Մարզի համայնքների բյուջեների աշխատավարձի գծով պարտքերը 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել է 4370.5 հազար դրամ:

Ըստ ոլորտների բյուջեի վարչական մասի ծախսերի մեջ մեծ տեսակարար կշիռ ունեն կրթության բնագավառին ուղղված ծախսերը՝ 30.3.%, այդ թվում նախադպրոցական կրթությանն ուղղված ծախսերը՝ 17.7%-ը:

Աղբահանության գծով համայնքային բյուջեներով որպես ընթացիկ ծախս 2020թ. նախատեսվել 623.6 մլն. դրամ, փաստացի կատարվել է 592.1 մլն. դրամ, 2021թ. բյուջեներով նախատեսվել է 650.2 մլն. դրամ, փաստացի կատարվել է 612.6 մլն. դրամ, կամ ծախսի նվազումը կազմել է 94.2%:

Աղբահանության գծով մարզում ծախսեր իրականացրել են 43 համայնքներում, որի համար 2021թ. ծախսվել է 622.4 մլն. դրամ, որից վարչական բյուջեով՝ 612.6 մլն. դրամ, ֆոնդային բյուջեով՝ 9.8 մլն. դրամ: Աղբահանության գծով ընթացիկ ծախսը կազմել է վարչական բյուջեի ծախսերի ընդհանուր գումարի 7.4.%-ը, կամ մարզում 1 բնակչի հաշվով ծախսվող միջին գումարը կազմում է 2836 դրամ:

Սոցիալական պաշտպանության բնագավառում մարզի համայնքներում ծախսը 2021թ. կազմել է 130.1 մլն. դրամ կամ վարչական ծախսերի 1.6%-ը: Մարզի 56 համայնքներից սոցիալական ծրագրեր (հիմնականում սոց. օգնությունների տեսքով) իրականացվել են 51 համայնքներում, բացառություն են կազմել Ձորագյուղ, Ձորագետավան, Քարաբերդ, Լեռնավան և Անտառաշեն համայնքները:

2021 թվականին պետական բյուջեից ֆինանսավորված գումարների վերաբերյալ

2021 թվականին ՀՀ Լոռու մարզպետարանին պետական բյուջեից տարբեր ծրագրերով հատկացնել է 11037233.6 հազ. դրամ, փաստացի ծախսվել է 10599760.9 հազ. դրամ, կամ տարբերությունը կազմել է 437472.7 հազ. դրամ:

Անվանում	2021թ. նախատեսված	2021թ. կատարված	Տարբերություն
ՀՀ Լոռու մարզպետարանի աշխատակազմի պահպանում	622863.6	619350.5	3513.1
Կրթություն	7956162.1	7933161.5	23000.6
Մշակույթ	35617.1	35617.1	0
Այլ ծրագրեր	2422590.8	2011631.8	410959.0
Ընդամենը	11037233.6	10599760.9	437472.7

Մարզպետարանի պահպանման ծախսեր նախատեսված է 622863,6 հազ. դրամ, փաստացի ծախսը կազմել է 619350,5 հազ. դրամ, կամ տնտեսումը կազմել է 3513,1 հազ. դրամ, կատարման տոկոսը կազմել ՝ 99.0 տոկոս: Տնտեսումներ առաջացել են հետևյալ

հոդվածներով՝ «էներգետիկ ծառայություններ»՝ 1560.5 հազ. դրամ, «Ներքին գործուղումներ»՝ 876.1 հազ. դրամ և այլն:

Կրթության ոլորտի ֆինասավորում նախատեսված 7956162.1 հազ. դրամի դիմաց փաստացի ծախսը կազմել է 7933161.5 հազ. դրամ, կամ տարբերությունը կազմել է 23000.6 հազ. դրամ:

Անվանում	2021թ. նախատեսված	2021թ. կատարված	Տարբերություն
Հանրակրթական ուսուցում	7756449.0	7743110.2	13338.8
Նախադպրոցական կրթություն	69362.1	69203.3	158.8
Մանկավարժների և դպրոցական երեխաների տրանսպորտային ծախսերի փոխհատուցում	54797.5	54797.5	0
Հանրակրթական հիմնական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատությունների հերթական ատեստավորման ենթակա ուսուցչի վերապատրաստում	15624.0	12809.1	2814.9
Ատեստավորման նոր համակարգի ներդրում՝ ուղղված ուսուցիչների որակի բարձրացմանը	4290.0	3367.7	922.3
Ատեստավորման արդյունքում որակավորման տարակարգ ստացած մանկավարժներին հավելավճարի տրամադրում	55639.5	49873.7	5765.8
Ընդամենը	7956162.1	7933161.5	23000.6

Մշակույթի ոլորտում նախատեսված է 35617.1 հազ. դրամի դիմաց փաստացի ծախսը կազմել է 35617.1 հազ. դրամ:

Անվանում	2021թ. նախատեսված	2021թ. կատարված	Տարբերություն
Երաժշտական և արվեստի դպրոցներում ազգային նվագարանների գծով ուսուցման վարձավճարի փոխհատուցում	16130,8	16130,8	0
Թանգարանային ծառայություններ	19486.3	19486.3	0
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԾԱԽՍԵՐ՝	35617.1	35617.1	0

Այլ ծրագրերով նախատեսված 2422590.8 հազ. դրամի դիմաց փաստացի ծախսը կազմել է 2011631.8 հազ. դրամ, կամ տարբերությունը կազմել է 410959.0 հազ. դրամ:

Անվանում	2021թ. նախատեսված	2021թ. կատարված	Տարբերություն
Այլընտրանքային աշխատանքային ծառայողներին դրամական բավարարում	1380,0	1380,0	0
Մարզային նշանակության ավտոճանապարհների ընթացիկ ձմեռային պահպանում և շահագործում	131800,0	130300,0	1500,0
Երկրաշարժի հետևանքով անօթևան մնացած ընտանիքների բնակարանով ապահովում*	482990,4	147925,77	335064,63
Պետական հիմնարկների աշխատողներին սոցիալական փաթեթից օգտվողներին հատուցում	298176,0	290093,47	8082,53

Մարզերում առաջնահերթ լուծում պահանջող հիմնախնդիրների լուծում	144000,0	124470,4	19529,6
Դպրոցական ամառային հանգիստ	2400,0	2400,0	0
Կապիտալ սուբվենցիա համայնքներին	1359327,2	1312545,0	46782,2
Նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների գործունեության ապահովում	2517,2	2517,2	0
Ընդամենը	**2422590.8**	**2011631.8**	**410959.0**

ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

Զարգացման ծրագրեր

Մշակվել և ՀՀ ՏԿԵՆ է ներկայացվել 2017-2025թթ. Լոռու մարզի զարգացման ռազմավարության 2021թ. տարեկան գործունեության ծրագիրը, ըստ որի ընդհանուր ֆինանսավորումը կազմել է 53,816,884.3 հազար դրամ, որից փաստացի իրականացվել է 40,481.460.6 հազար դրամը:

		2021թ. Նախատեսված	2021թ. փաստացի իրականացված
ԸՆԴԱՄԵՆԸ՝ 2021Թ.		**53,816,884.3**	**40,481,460.6**
	որից՝		
	ՀՀ պետական բյուջե, այդ թվում՝	**45,583,348.5**	**34,795,404.1**
	սեփական միջոցներ	***33,083,891.5***	**26,888,574.4**
	վարկային միջոցներ	***12,499,457.0***	**7,906,829.71**
	Միջազգային կազմակերպություններ և դոնորներ	**1,726,949.7**	**694,174.7**
	Համայնքային բյուջե	**2,634,834.8**	**1,308,357.5**
	Մասնավոր ներդրողներ	**3,871,751.3**	**3,683,524.27917**
	Այլ աղբյուրներ	**0.0**	**0,0**

Մարզում Ֆինանսական տարբեր աղբյուրներով չպլանավորված, բայց իրականացված աշխատանքների ծավալը կազմել է 9,01 մլրդ դրամ:

Աջակցություն է տրամադրվել մարզի խոշորացված համայնքներին Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամի կողմից իրականացվող Սոցիալական ներդրումների և տեղական զարգացման ծրագրի շրջանակներում համայնքային զարգացման ծրագրերի մշակման գործընթացներին: Հիմնադրամ է ներկայացվել Լերմոնտովո համայնքի համար կոմունալ ծառայությունների բարելավման, էներգախնայողությամբ արևային ֆոտովոլտային կայանի տեղադրման և գյուղտեխնիկայի ձեռք բերման ծրագիր 75,0մլն դրամ արժողությամբ: Հիմնադրամի ֆինանսական նույն բաղադրիչով էներգախնայողության կայաններ կտեղադրվեն նաև Ալավերդի, Ախթալա, Օձուն, Տաշիր, Սարչապետ, Մեծավան, Ստեփանավան, Լոռի Բերդ համայնքներում

Սփյուռքի մասնագետներին մարզի համայնքներում կամավորական սկզբունքով աշխատանքներին ներգրավելու, ինչպես նաև համայնքներում վերականգնման (կամ նոր կառուցման) ենթակա ենթակառուցվածքների, գործարարությամբ զբաղվելու հնարավորությունների և ներդրումներ ներգրավելու համար Լոռու մարզի 23 համայնքներից 80 ծրագրային առաջարկներ են հավաքագրվել, մշակվել և ներկայացրվել սփյուռքի գլխավոր հանձնակատարին:

Սուբվենցիոն ծրագրեր

2021 թվականին Լոռու մարզի 38 համայնքներում իրականացվել է թվով 108 ծրագիր՝ ընդհանուր մոտ 4.521 մլրդ դրամ արժեքով, որից պետական բյուջեի մասնաբաժինը՝ 2.258 մլրդ դրամ:

2021 թվականի սուբվենցիոն ծրագրերը է իրականացվել են հետևյալ ոլորտներում՝

- ***Ասֆալտապատման և տուֆ*** քարով սալարկման 37 ծրագիր մարզի 26 համայնքներում ընդհանուր մոտ 1 մլրդ 756 մլն դրամ արժեքով,
- ***Խմելու ջրամատակարարման և ջրահեռացման*** համակարգերի կառուցման 10 ծրագիր մարզի 9 համայնքներում ընդհանուր մոտ 470 մլն դրամ արժեքով,
- ***Ոռոգման համակարգերի*** կառուցման 9 ծրագիր մարզի 9 համայնքներում ընդհանուր մոտ 370 մլն դրամ արժեքով,
- ***Լուսավորության համակարգերի կառուցման և ֆոտովոլտային*** կայանների տեղադրման 15 ծրագիր մարզի 14 համայնքներում ընդհանուր մոտ 320 մլն դրամ արժեքով,
- ***Գազաֆիկացման*** 2 ծրագիր մարզի 2 համայնքներում ընդհանուր մոտ 75 մլն դրամ արժեքով,
- ***Մանկապարտեզների հիմնանորոգման*** և անհրաժեշտ գույքի ձեռքբերման 4 ծրագիր մարզի 4 համայնքներում ընդհանուր մոտ 170 մլն դրամ արժեքով,
- ***Հասարակական շենքերի*** համայնքային կենտրոնների, մշակույթի տների, հանդիսությունների սրահների և մարզաառողջարանային կենտրոնի, կառուցման և հիմնանորոգման 11 ծրագիր մարզի 6 համայնքներում ընդհանուր մոտ 400 մլն դրամ արժեքով,
- ***Բազմաբնակարան շենքերի*** ընդհանուր բաժնային գույքի նորոգման՝ էներգախնայող միջոցառումների կիրառմամբ, 6 ծրագիր մարզի 5 համայնքներում ընդհանուր մոտ 380 մլն դրամ արժեքով,
- ***Այգիների, պուրակների, հրապարակների*** կառուցման և բարեկարգման 4 ծրագիր մարզի 4 համայնքներում ընդհանուր մոտ 370 մլն դրամ արժեքով,
- ***Գյուղտեխնիկայի, հակակարկտային*** կայանների և գույքի ձեռքբերման 9 ծրագիր մարզի 8 համայնքներում ընդհանուր մոտ 180 մլն դրամ արժեքով,
- ***Աղբավայրերի բարեկարգման***/փակման 1 ծրագիր մարզի 1 համայնքում ընդհանուր մոտ 30 մլն դրամ արժեքով:

Միջազգային կառույցների հետ համագործակցության ծրագրեր

Համավարակով պայմանավորված արտաքին հարաբերությունների շրջանակներում Լոռու մարզի հետ համագործակցող արտասահմանյան երկրների վարչատարածքային միավորների հետ համագործակցության պահպանման, ակտիվացման և զարգացմանն ուղղված իրականացվել են ակտիվ նամակագրություն, ծրագրային առաջարկների փոխանակում, կազմակերպվել են առցանց հանդիպումներ, համաժողովներ, սեմինարներ:

Նոր համագործակցություն ստեղծելու ակնկալիքով առաջարկ-փաթեթներ են ուղարկվել Իտալիայի Լոմբարդիա նահանգ, Չեխիայի Զլինի երկրամաս: Առցանց հանդիպում է կազմակերպվել Ռուսաստանի Դաշնության Սամարայի մարզի հետ: Համագործակցության համաձայնագիր է ստորագրվել Լոռու մարզպետարանի և Երևանում Դոմ Մոսկվի մշակութագործաարարական կենտրոնի միջև:

Ակտիվ համագործակցել ենք մարզում տնտեսության տարբեր ոլորտներում ծրագրեր իրականացնող ավելի քան 25 միջազգային կառույցների և հիմնադրամների հետ, ՀՀ-ում

արտասահմանյան տարբեր դեսպանատների հետ, այդ թվում՝ ԵՄ ֆինանսավորմամբ իրականացվող ծրագրերի գրասենյակների հետ:

Հայաստանի Մանուկներ հիմնադրամը շարունակել է բազմաբնույթ ծրագրերի իրականացումը Դեբեդ և հարակից բնակավայրերում, այդ թվում՝ տնտեսական, տուրիզմի, մշակույթի, առողջապահության, գյուղատնտեսության ոլորտներում:

Սիմոնյան կրթական հիմնադրամը «Թումո ստեղծարար տեխնոլոգիաների կենտրոն» Վանաձորում և Լոռու մարզի 12 համայնքներում Թումո տուփեր հիմնելու համար 2021թ,-ին ներգրավել է 4,0մլն ԱՄՆ դոլար: Ծրագիրը նախատեսվում է սկսել ամենայն հավանականությամբ 2022թ.-ին:

Զբոսաշրջություն

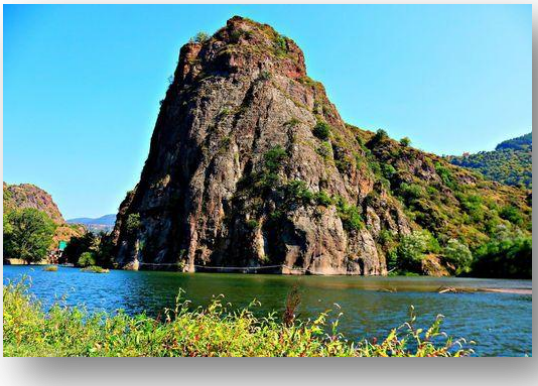

Զբոսաշրջությունը, որպես մարզի զարգացման ուղղություն եղել է Լոռու մարզպետի և մարզպետարանի համապատասխան ստորաբաժանումների ուշադրության կենտրոնում: Պետական աջակցության սուբվենցիոն ծրագրերի շրջանակներում իրականացվել են համայնքային ենթակառուցվածքների այգիների, պուրակների, հրապարակների կառուցման և բարեկարգման 4 ծրագիր:

Զբոսաշրջության բնագավառում պետական, մասնավոր և միջազգային կազմակերպությունների աջակցությամբ Լոռու մարզում իրականացվել են ներդրումներ, որի ծավալը կազմել է ավելի քան 800,0մլն դրամ: Այդ թվում Վանաձորում բացվել է Պալերմո և Դսեղ համայնքում Կաղնի հյուրանոցները, մարզի տարբեր համայնքներում գործունեություն են սկսել ծավալել 9 նոր հյուրատներ, 1 գլեմփինգ պարկ Շահումյան համայնքում, Սոճուտ հանգստյան տանը կից ստեղծվել է վերականգնողական կենտրոն՝ քրոնիկ սուր շնչառական հիվանդություններով տառապող անձանց համար: Տարբեր անհատների կողմից մարզի համայնքներում իրականացվել են տարածքների ձեռքբերում, հյուրանոցային բիզնես ծավալելու համար:

ԱՄՆ դեսպանատան մշակութային արժեքների պահպանության հիմնադրամի ֆինանսական աջակցությամբ մեկնարկվել է Սանահին միջնադարյան վանական համալիրի արևելյան հատվածի վերականգնման և պահպանության ծրագիր, որի ընդհանուր արժեքը կազմում 143.0մլն դրամ: Այն կշարունակվի 2022թ.-ին:

ԵՄ ֆինանսավորվող «Քաղաքացիների ձայնն ու գործողությունները խոշորացված համայնքներում» ծրագրի շրջանակներում Համայնքների ֆինանսիստների միավորումը մարզպետարանի հետ համատեղ մշակվել է Լոռու մարզի տուրիզմի զարգացման ռազմավարություն-ուղեցույց, որը քննարկման փուլում է:

Մարզպետարանի կողմից տրամադրվել է աջակցություն Հանրային Հ1 հեռուստաընկերության կողմից «Ճանաչիր Լոռին» զբոսաշրջության տեսանկյունից մարզի գովազդային տեսահոլովակի պատրաստման գործընթացին:

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ

Ներկայումս Վանաձորի տեխնոլոգիական կենտրոն (ՎՏԿ) ներգրավված ընկերությունների և կազմակերպությունների թիվը 16 է՝ մոտ 150 աշխատակցով: 2021 թվականի ընթացքում ՎՏԿ-ում իրենց գրասենյակներն

են հիմնել միջազգային և հայաստանյան Synergy Armenia, Soft Construct, The Gurus, NORARAR NGO կազմակերպությունները և ամերիկյան Java զանգերի կենտրոնը:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ՎՏԿ գործունեության ընթացքում իրականացվել են

- թվով 53 դասընթացներ (այդ թվում՝ 12 կարճաժամկետ և միջնաժամկետ), որոնց մասնակցել են 541 շահառուներ
- կազմակերպվել են թվով 19 միջոցառումներ

Շարունակվել են Հայաստանում Yandex ընկերության Ծրագրավորման դպրոցի դասընթացները, որի նպատակը Ձեռնարկությունների ինկուբատոր հիմնադրամի հետ համատեղ է 9-11-րդ դասարանների աշակերտների համար ծրագրավորման հմտություններ ձեռք բերելու նախագծի իրագործումը:

Շարունակվում են ՎՏԿ «Տեխնոլոգիական դպրոց»-ի դասընթացները «Տեխնոլոգիական դպրոց»-ը աշակերտներին տալիս է լայն հնարավորություն սովորելու ծրագրավորման հմտություններ, ինժեներական 3D մոդելավորում, ինչպես նաև գիտելիքներ տեխնիկական անգլերեն, տրամաբանություն և մաթեմատիկա առարկաներից: Ծրագրին մասնակցում է 10-ից 16 տարեկան աշակերտներ:

Հունիս-օգոստոս ամիսներին իրականացվել է նաև ՎՏԿ «Ամառային դպրոց» ծրագիրը 10-ից 18 տարեկան դպրոցականների համար, որի նպատակն է ուսուցանել ծրագրավորման լեզուներով հետաքրքրված դպրոցականներին, զարգացնել նրանց մոտ տրամաբանական և ալգորիթմական մտածողությունը:

«Ձեռնարկությունների ինկուբատոր» հիմնադրամը՝ Վանաձորի տեխնոլոգիական կենտրոնի հետ համատեղ իրականացրել են Full Stack (HTML, CSS, JavaScript, NodeJs, System Administration) և JavaScript դասընթացները, որին մասնակցել են Լոռու մարզում բնակվող՝ Արցախյան վերջին պատերազմի մասնակիցները և նրանց ընտանիքների 18 տարին լրացած անդամները: Դասընթացներն իրականացվում են Ամերիկահայ ճարտարագետների և գիտնականների միության հյուսիս-արևելյան հատվածի անդամների ֆինանսական աջակցությամբ՝ անվճար հիմունքներով:

Բիզնես զարգացում և աքսելերացիա

Շարունակելով աջակցել տարածաշրջանի կայուն զարգացմանը ՁԻՀ-ի կողմից կազմակերպվել է «Մարզային համաֆինանսավորվող դրամաշնորհներ»-ի ծրագիրը, որի նպատակն է աջակցել մարզերում գործող Տեղեկատվական և Բարձր տեխնոլոգիաների ընկերություններին և թիմերին՝ զարգացնել իրենց նորարարական արտադրանքն ու լուծումները, ինչպես նաև ուղղորդել դրանք՝ ի նպաստ տնտեսության ավանդական ճյուղերի առաջխաղացման: Ծրագիրն իրականացվել է ՀՀ կառավարության, ՀՀ բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության նախարարության և Համաշխարհային բանկի աջակցությամբ: Ծրագրին Լոռու մարզից մասնակցել է 5 թիմ, որոնց տրամադրվել է բիզնես խորհրդատվություն և մասնագիտական այլ աջակցություններ:

ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ

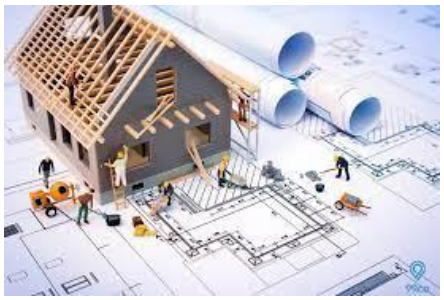

Մարզի քաղաքաշինության ոլորտի հիմնախնդիրները կապված են բնակավայրերի քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի մշակման, հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների շենքերի սեյսմակայունության բարձրացման և վերանորոգման, առողջապահական օբյեկտների կառուցման, վերանորոգման և համապատասխանեցման ժամանակակից պահանջներին, էներգախնայողության համակարգերի տեղադրման, մշակութային, նախադպրոցական, մարզական օբյեկտների, բազմաբնակարան շենքերի հիմնանորոգման, 3-րդ աստիճանի վթարայնություն ունեցող բազմաբնակարան բնակելի

շենքերի ամրացման, բազմաբնակարան շենքերի վնասվածության աստիճանի որոշման նպատակով հետազննումների անցկացման, բնակավայրերի բարեկարգման, բազմաբնակարան շենքերի կառավարման գործին պետական աջակցության, քաղաքաշինության ոլորտի գործընթացի հստակեցման, իրավասու մարմինների վարչարարության, թույլտվությունների, եզրակացությունների տրամադրման պարզեցման, ինչպես նաև քաղաքաշինական այլ խնդիրների հետ:

ՀՀ կառավարության 2020 թվականի մայիսի 7-ի N 712-Ն որոշմամբ (ՀՀ կառավարության 2021 թվականի հունիսի 17-ի N1006-Ն որոշման խմբագրությամբ) ՀՀ Լոռու մարզի գյուղական բնակավայրերում բնակապահովման իրավունքը վերականգնած՝ ծրագրի շրջանակներում մեկ սենյակի շահառու ճանաչված 5 ընտանիքի բնակարանային պայմանները բարելավելու նպատակով 2021թ. ուղղակի ֆինանսական աջակցություն է տրամադրվել՝ յուրաքանչյուրին 3.000,0 հազ. դրամի չափով, ինչպես նաև, Սպիտակ քաղաքում և գյուղական բնակավայրերում բնակապահովման իրավունքը վերականգնած՝ 13 ընտանիքի բնակարանի գնման վկայագրի միջոցով բնակարան /բնակելի տուն/ ձեռք բերելու նպատակով ֆինանասական աջակցության տրամադրման գործընթացն ավարտվել է:

153 շահառու ընտանիքների հետ «Ֆուլեր տնաշինական կենտրոն» բարեգործական հասարարական կազմակերպությունը կնքել է պայմանագրեր (Ծրագրի շահառու ճանաչված ևս 2 ընտանիք՝ լրացուցիչ ուսումնասիրության արդյունքում, չեն հավակնել բնակարանային շինարարության:): 127 շահառու ընտանիքների բնակելի տների շինարարական աշխատանքներն ավարտված են, իսկ 26 տների մասով դեռևս կատարվելիք աշխատանքներ կան: Ծրագրի ժամկետը երկարաձգվել է 2022թ:

Այսպիսով՝ որոշման համաձայն Լոռու մարզպետարանին հատկացված 2,717.9մլն դրամ միջոցներից՝

- ուղղակի ֆինանսական աջակցության տրամադրման համար թվով 5 ընտանիքի հաշվով հատկացվել է 15,000.0 հազ.դրամ
- ԲԳՎ-ի տրամադրման համար թվով 13 ընտանիքի հաշվով հատկացվել է 66,948.0 հազ.դրամ,
- բնակելի տների կառուցման համար թվով 153 ընտանիքների հաշվով հատկացվել է 2,635.6 մլն դրամ,

Մնացորդային գումարը, որպես ծրագրի տնտեսում, որոշմամբ սահմանված ժամկետում վերադարձվել է ՀՀ պետական բյուջե:

2021թ. քաղաքաշինության ոլորտում իրականացվել և իրականացվում են հետևյալ խոշոր օբյեկտների շինարարական սշխատանքները՝

- Վանաձորի Միքայել Թավրիզյանի անվան արվեստի պետական քոլեջի վերակառուցում:
- Վանաձորի գյուղատնտեսական պետական քոլեջի մարզադահլիճի վերակառուցում:
- Ստեփանավանի Աշոտաբերդ թաղամասի թ.3 դպրոցի կառուցում
- Վանաձորի Ռաֆֆու անվան N 19 հիմնական դպրոցի մեկ մասնաշենքի վերակառուցում մանկապարտեզի
- Ալավերդու թիվ 2 հիմնական դպրոցի կառուցում
- Վանաձորի թիվ 19 հիմնական դպրոցի կառուցում
- Վերգետնյա անցումի կառուոցում Վանաձորի թիվ 7 դպրոցի մոտ
- Վանաձորի թիվ 11 մանկապարտեզի 2-րդ մասնաշենքի վերակառուցում

ՀՏՋՀ-ով նախատեսված ծրագրերի իրականացումը մեծ աջակցություն է Լոռու մարզի համայնքներին:

Քաղաքաշինության ոլորտի զարգացման նպատակներն են եղել նաև բազմաբնակարան բնակարանային ֆոնդի վերականգնումը, բակերի բարեկարգումը, կոմունալ ենթակառուցվածքների վերանորոգումը, միավորված համայնքների համակցված գլխավոր հատակագծերի և շինարարական օբյեկտների նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի կազմումը:

Ներկայումս մշակվում է Լոռու մարզի համապատասխան համայնքներում փաստագրված բոլոր ոչ հիմնական շինությունների և դրանցում բնակվող ընտանիքների կարգավիճակի գնահատում՝ մշակված չափորոշիչների համաձայն:

2021թ. ընթացքում ՀՀ պաշտպանության նախարարության կողմից Լոռու մարզում բնակարանի գնման վկայագիր են ստացել թվով 8 զոհված զինծառայողների ընտանիքներ՝ 39 մլն 360 հազար դրամի չափով: Նախորդ տարվա համեմատությամբ 2021թ.-ին շինարարության թույլտվությունների, ավարտական ակտերի ձևակերպման և շահագրգիռ մարմիններին ներկայացման գործընթացը բարելավվել է:

ՏՐԱՆՍՊՈՐՏ ԵՎ ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ

Տրանսպորտ

Մարզում գործում է 32 ներմարզային կանոնավոր ուղևորափոխադրումների երթուղի: Այդ երթուղիների սպասարկումը մրցութային կարգով իրականացնում են 13 մասնավոր կազմակերպություններ:

Մարզում գործում է «Հարավկովկասյան երկաթուղու» Գյումրի-Այրում հատվածը՝ 12 կայարաններով:

Ներքաղաքային կանոնավոր ուղևորափոխադրումներ իրականացվում են Վանաձոր, Ալավերդի և Սպիտակ քաղաքներում:

Փոխադրողների կողմից նոր ավտոբուսներ և միկրոավտոբուսներ չեն ներկայացվել, քանի որ ուղևորահոսքի նվազման հետևանքով ներմարզային երթուղիներ սպասարկելը դարձել է տնտեսապես ոչ շահավետ: Դրան նպաստում է նաև այն, որ տաքսամոտորային փոխադրումները բավականին ազատականացված են և կանոնավոր փոխադրումներ իրականացնողները գտնվում են ոչ մրցակցային պայմաններում:

Համաձայն Հայաստանի Հանրապետությունում միասնական երթուղային ցանցի ստեղծման տեխնիկական առաջադրանքի՝ նախատեսվում է մարզի խոշոր քաղաքներից կամ մարզկենտրոնից դեպի Երևան, կամ այլ մարզի խոշոր քաղաքներ և դրա հետ միասին տվյալ խոշոր քաղաքը կամ մարզկենտրոնը իրեն հարող բոլոր բնակավայրերին կապող երթուղիների սպասարկման համար հայտարարել մրցույթներ մեկ փաթեթով: Արդյունքում հնարավոր կլինի ընտրել մեկ փոխադրող, որը կսպասարկի մարզի ինչպես շահութաբեր, այնպես էլ ոչ շահութաբեր երթուղիները ամբողջովին:

2022թ. բացի ընթացիկ աշխատանքներից նախատեսված է կատարել ուսումնասիրություններ՝ բնակչության սպասարկման որակը բարձրացնելու և երթերի կատարման ժամանակացույցը ուղևորներին ավելի հարմարավետ դարձնելու համար, ինչպես նաև բացատրական աշխատանք տանել վարորդների շրջանում պատշաճ մակարդակի սպասարկում ապահովելու նպատակով:

Ճանապարհաշինություն

Համաձայն ՀՀ կառավարության 2014թ. փետրվարի 13-ի N265-Ն որոշման, Լոռու մարզում ավտոմոբիլային ճանապարհների ցանցը կազմում է 878.0կմ, այդ թվում ըստ նշանակության՝

- միջպետական 216.2 կմ
- հանրապետական 262.7 կմ
- մարզային (տեղական) 399.1 կմ
- Մարզում կան
- կամուրջներ և կամրջային անցումներ 175 հատ
- ավտոմոբիլային թունելներ 5 հատ

2021թ-ին Լոռու մարզում նախատեսված ճանապարհաշինական աշխատանքների ընդհանուր արժեքը կազմել է 13.07 մլրդ դրամ, որով նախատեսվում էր հիմնանորոգել կամ վերանորոգել 96.9 կմ ճանապարհ: Փաստացի կատարված աշխատանքների արժեքը կազմել է 7.0 մլրդ դրամ, որի շրջանակներում հիմնանորոգված կամ վերանորոգված ճանապարհների ընդհանուր երկարությունը կազմել է 88.1 կմ (հավելված 1), ինչպես նաև սուբվենցիոն ծարագրերի ներկայացված հայտերով նախատեսվում էր վերանորոգել ներհամայնքային ճանապարհներ, որոնց ընդհանուր երկարությունը կազմում է 29.4 կմ:

Առավել խոշոր ծրագրերն են Մ-3, Մ-6 և Մ-8 միջպետական և Հ-25, Հ-34 հանրապետական նշանակության ճանապարհների, ինչպես նաև Տ-5-33՝ Տ-5-32-Կաթնաջուր՝ 4.37 կմ երկարությամբ և Տ-5-41՝ Մ6-Եղեգնուտ-Դեբեդ 8.3 կմ երկարությամբ մարզային (տեղական) նշանակության ճանապարհահատվածների հիմնանորոգման աշխատանքները:

Սուբվենցիոն ծրագրերով ճանապարհաշինական աշխատանքներ են իրականացվել Վանաձոր, Ստեփանավան, Տաշիր, Ախթալա, Օձուն, Դարպաս, Ջրաշեն, Լոռի Բերդ, Գուգարք, Շահումյան, Լեռնապատ, Բազում, Արևաշող, Լեռնավան, Մեծավան, Ծաղկաբեր, Գյուլագարակ, Մարգահովիտ, Թումանյան, Դսեղ, Շնող, Գոգարան, Լուսաղբյուր, Սարչապետ, Սարահարթ համայնքներում: Նշված համայնքներից 16-ում աշխատանքներն ավարտվել են, իսկ 9 համայնքում ընթացքի մեջ կամ ավարտական փուլում են:

Ճանապարհաշինության ոլորտում բոլոր ֆինանսական աղբյուրներով իրականացված աշխատանքներ

	Ֆինանսավորման աղբյուրը	2021թ. Ծրագիր (մլն դրամ)	Կատարվել է 2021թ. (մլն դրամ)
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՄԱՐԶՈՒՄ	13069.324	7002.290
	ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵ	7841.618	3037.290
	ՀՀ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԵՎ ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ	7709.8	2907.0
	ՀՀ ԼՈՌՈՒ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆ	131.80	130.30
	ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ԴՈՆՈՐՆԵՐ ԵՎ ՄԱՍՆԱՎՈՐ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐ	5,227.71	3,965.00

Հավելված 1

	Օբյեկտի և ծրագրի անվանումը	2021թ. Ծրագիր (մլն դրամ)	Կատարվել է 2021թ. (մլն դրամ)
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՄԱՐԶՈՒՄ	**13,069.32**	**7,002.29**
	ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵ	7841.618	3037.290

	ՀՀ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԵՎ ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ	7709.8	2907.0
	Մ- 3, Թուրքիայի սահման-Մարգարա-Վանաձոր-Տաշիր-Վրաստանի սահման կմ97+020-կմ104+700 հատվածի հիմնանորոգում	844.8	0.00
	Մ- 3, Թուրքիայի սահման-Մարգարա-Վանաձոր-Տաշիր-Վրաստանի սահման կմ130+400-կմ135+354 հատվածի հիմնանորոգում	568.253	568.253
	Մ- 3, Թուրքիայի սահման-Մարգարա-Վանաձոր-Տաշիր-Վրաստանի սահման միջպետական նշանակության ավտոճանապարհի կմ154+000-կմ176+900 հատվածի հիմնանորոգում	3,645.0	1,065.660
	Հ-33, /Մ-3 /Ստեփանավան-Ագարակ-Յաղդան-/Հ-35/ հանրապետական նշանակության ավտոճանապարհի կմ0+000-կմ8+100 հատվածի հիմնանորոգում	891.0	0.00
	Հ-60, Մ-3 - Մեծավան - Ձյունաշող հանրապետական նշանակության ավտոճանապարհի կմ5+000 հատվածի կամրջի հիմնանորոգում	30.0	0.00
	Հ-25, Մ6-Հաղպատի հուշարձան կմ0+000-կմ5+000 հատվածի հիմնանորոգում	279.0	278.54931
	Մ- 3, Թուրքիայի սահման-Մարգարա-Վանաձոր-Տաշիր-Վրաստանի սահման միջպետական նշանակության ավտոճանապարհի կմ141+000-կմ154+000 հատվածի միջին նորոգում	495.0	470.16325
	Հ-22, /Մ-6/-Դսեղ-/Հ-70/ հանրապետական նշանակության ավտոճանապարհի առաջին կիլոմետրում գտնվող կամրջի հիմնանորոգում	350.000	0.00
	Մ- 3, Թուրքիայի սահման-Մարգարա-Վանաձոր-Տաշիր-Վրաստանի սահման կմ144+020-ում գտնվող կամրջի հիմնանորոգում	113.294	26.09402
	Հ-34՝ /Մ-3/ - Ստեփանավան – Պրիվոլնոյե - Վրաստանի սահման հանրապետական նշանակության ավտոճանապարհի կմ0+000-կմ5+000 հատվածի հիմնանորոգում	139.31478	139.31478
	ՀՀ Լոռու մարզի, Ստեփանավան քաղաքի Սուրբ Վարդան փողոցի կմ 0+000-կմ 1+600 ճանապարհահատվածի հիմնանորոգում (Հ-34-ի հետ հատման կետ)	230.032	217.452708
2	/Մ8/ Վանաձոր (Մ-6 հատման կետ)-Դիլիջան միջպետական նշանակության ավտոճանապարհի միջին նորոգում կմ 10+500-կմ 13+500 ճանապարհահատվածի միջին նորոգում	124.125	141.50255

I	***ՀՀ ԼՈՌՈՒ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆ***	131.80	130.30
	Մարզային նշանակության ավտոճանապարհների ձմեռային պահպանում, ընթացիկ պահպանում և շահագործում	131.8	130.3
II	***ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՌՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ԴՈՆՈՐՆԵՐ***	5227.7	3965.0
	Մ6՝ Վանաձոր- Ալավերդի-Վրաստանի սահման միջպետական նշանակության ավտոճանապարհի կմ38+450 - կմ90+191 հատվածի վերականգնման և բարելավման աշխատանքներ	3,837.7	3,360.0
	Մ6-Եղեգնուտ-Դեբեդ մարզային նշանակության ճանապարհի հիմնանորոգում	785.426	103.0
	S-5-32-Կաթնաջուր մարզային նշանակության ճանապարհի հիմնանորոգում	604.580	502.000

Լոռու մարզում իրականացված ճանապարհաշինական աշխատանքներ

➢ Մ6՝ Վանաձոր–Ալավերդի-Վրաստանի սահման միջպետական նշանակության ավտոճանապարհի հիմնանորոգման աշխատանքների երկրորդ փուլ: Ծրագրի արժեքը՝ 3.837 մլրդ դրամ: 2021թ-ին կատարվել է 3.36 մլրդ դրամի աշխատանքներ: Ծրագիրն իրականացվում է Եվրոպական ներդրումային և Ասիական զարգացման բանկերի ֆինանսավորմամբ և ՀՀ պետ. բյուջեի համաֆինանսավորմամբ: Աշխատանքներն ընթացքի մեջ են: Երկրորդ փուլով նախատեսվող ճանապարհահատվածի երկարությունը կազմում է 51.74 կմ, որից 32.95 կմ՝ Լոռու մարզում: Ավարտը նախատեսված է 2022թ.:

➢ Մ-3՝ Թուրքիայի սահման-Մարգարա-Վանաձոր-Տաշիր-Վրաստանի սահման միջպետական նշանակության ավտոճանապարհի 22.9 կմ և 4.954 կմ երկարությամբ ճանապարհահատվածների հիմնանորոգում: Պայմանագրային ընդհանուր արժեքը՝ 4.2 մլրդ դրամ: Ծրագիրն իրականացվում է ՀՀ պետ. բյուջեի ֆինանսավորմամբ: Աշխատանքներն ավարտված են:

➢ Մ-3՝ Թուրքիայի սահման-Մարգարա-Վանաձոր-Տաշիր-Վրաստանի սահման միջպետական նշանակության ավտոճանապարհի 13 կմ երկարությամբ ճանապարհահատվածների միջին նորոգում: Պայմանագրային արժեքը՝ 470.2 մլն դրամ: Ծրագիրն իրականացվում է ՀՀ պետ. բյուջեի ֆինանսավորմամբ: Աշխատանքներն ավարտված են:

➢ Մ-8՝ Վանաձոր-Դիլիջան միջպետական նշանակության ավտոճանապարհի 3.0 կմ երկարությամբ ճանապարհահատվածի միջին նորոգում: Պայմանագրային արժեքը՝ 124.4 մլն դրամ: Ծրագիրն իրականացվում է ՀՀ պետ. բյուջեի ֆինանսավորմամբ: Աշխատանքներն ավարտված են:

➢ Հ-25՝ Մ6-Հաղպատի հուշարձան հանրապետական նշանակության ավտոճանապարհի 5.0 կմ երկարությամբ ճանապարհահատվածի հիմնանորոգում: Պայմանագրային արժեքը՝ 279.0 մլն դրամ: Ծրագիրն իրականացվում է ՀՀ պետ. բյուջեի ֆինանսավորմամբ: Աշխատանքներն ավարտված են:

- Մ-3՝ Թուրքիայի սահման-Մարգարա-Վանաձոր-Տաշիր-Վրաստանի սահման կմ144+020-ում գտնվող կամրջի հիմնանորոգում: Պայմանագրային արժեքը՝ 113.3 մլն դրամ: Աշխատանքներն ընթացքի մեջ են: Ավարտը նախատեսված է 2022թ.:
- Հ-34՝ Մ3–Ստեփանավան – Պրիվոլնոյե - Վրաստանի սահման հանրապետական նշանակության ավտոճանապարհի 5.0 կմ երկարությամբ ճանապարհահատվածի հիմնանորոգում: Պայմանագրային արժեքը՝ 139.4 մլն դրամ: Աշխատանքներն ավարտված են:
- Տ-5-33՝ Տ-5-32-Կաթնաջուր՝ մարզային (տեղական) նշանակության ավտոճանապարհի 4.37 կմ երկարությամբ ճանապարհահատվածի հիմնանորոգում: Պայմանագրային արժեքը՝ 604.6 մլն դրամ: Աշխատանքները գտնվում են ավարտական փուլում:
- Տ-5-41՝ Մ6 – Եղեգնուտ - Դեբեդ՝ մարզային (տեղական) նշանակության ավտոճանապարհի 8.3կմ երկարությամբ ճանապարհահատվածի հիմնանորոգում: Պայմանագրային արժեքը՝ 785.4 մլն դրամ: Աշխատանքներն ընթացքի մեջ են, ավարտը նախատեսված է 2022թ.:
- Ստեփանավան քաղաքի Սուրբ Վարդան փողոցի 1.6կմ երկարությամբ ճանապարհահատվածի հիմնանորոգում (Հ-34-ի հետ հատման կետ): Պայմանագրային արժեքը՝ 230.0 մլն դրամ: Աշխատանքներն ավարտված են:
- Լոռու մարզպետարանին մարզային նշանակության ա/ճանապարհների պահպանման և շահագործման համար 2021թ-ին հատկացվել էր 131.8 մլն դրամ, որից ընթացիկ ձմեռային պահպանման համար՝ 47.6 մլն դրամ, ընթացիկ ամառային պահպանման համար՝ 84.2 մլն դրամ:

Ճանապարհաշինության ոլորտում արձանագրված խնդիրները և դրանց վերացմանն ուղղված միջոցառումները

Ճանապարհաշինության ոլորտում ներդրումները բավարար չեն մարզի ամբողջ ճանապարհային ցանցի վերանորոգման համար:

Մարզում դեռևս առկա են չլուծված ճանապարհաշինական խնդիրներ, որոնք ենթակա են հրատապ լուծման, դրանցից են՝՝

- Տ-5-24՝ /Մ-3/ (Ստեփանավան) – Արմանիս – Ուրասար – Կաթնաղբյուր մարզային նշանակության ճանապարհի 10.0կմ երկարությամբ հատվածը,
- Տ-5-40, /Մ-6/ – Վահագնի – Անտառամուտ մարզային նշանակության ճանապարհի 5.0կմ երկարությամբ հատվածը,
- Տ-5-7՝ /Մ-7/ (Շիրակամուտ) – Լեռնավան (Տ-5-38) մարզային նշանակության ճանապարհի 9.3 կմ երկարությամբ հատվածը,
- Տ-5-46 /Մ-6/ (Ալավերդի) – Սանահին թաղամաս – Ակներ մարզային նշանակության ճանապարհի 12 կմ երկարությամբ հատվածը,
- Տ-5-34՝ /Մ-7/ (Լուսաղբյուր) – Խնկոյան մարզային նշանակության ճանապարհի 3 կմ երկարությամբ հատվածը,
- Տ-5-27՝ /Հ-60/ (Ձյունաշող) – Դաշտադեմ – Նորամուտ մարզային նշանակության ճանապարհի 5.0 կմ երկարությամբ Ձյունաշող - Պաղաղբյուր հատվածը,:

Հրատապ լուծման ենթակա հանրապետական նշանակության ճանապարհներից են

- Հ-70՝ /Մ6/-Աթան, երկարությունը՝ 27.5 կմ
- Հ-60՝ /Մ-3/ (Տաշիր) – Մեծավան – Ձյունաշող (Տ-5-27) ճանապարհի Մեծավան-Ձյունաշող հատվածը, երկարությունը՝ 4.3 կմ

- Հ-22՝ /Մ-6/–Դսեղ-/Հ-70/ ճանապարհի Դսեղ-/Հ-70/ հատվածը, որի երկարությունը կազմում է 6.0 կմ
- Հ-24՝ /Մ-3/ - Գյուլագարակ – Կուրթան - /Մ-6/ ճանապարհի Կուրթան - /Մ-6/ հատվածը, երկարությունը՝ 11.5 կմ

2022թ. նախատեսվում է իրականացնել մարզային և հանրապետական նշանակության ավտոճանապարհների ուսումնասիրություն, կազմել բոլոր ճանապարհների իրավիճակային նկարագիր, ունենալ մարզի հրատապ լուծում պահանջող ճանապարհահատվածների հիմնանորոգման մոտավոր հաշվարկ՝ ֆինանսավորման աղբյուրների և դոնորների առկայության դեպքում՝ վերջիններիս առաջարկ տրամադրելու համար:

Ջրամատակարարում և ջրահեռացում

2021 թվականի մարտ ամսից մեկնարկել է Լոռու մարզում Հայ-Գերմանական համագործակցության ծրագրի շրջանակներում KFW բանկի ֆինանսավորմամբ նախատեսված՝ Վանաձորի 8-րդ ճնշումային գոտու բաշխիչ ցանցի վերակառուցման և շրջակա 9 բնակավայրերում՝ Ամրակից, Անտառամուտ, Ձորագյուղ, Գուգարք, Հոբարձի, Վարդաբլուր, Կուրթան, Լեռնապատ, Վահագնի բաշխիչ ցանցերի, ՕԿՋ-ների և 3 գետային ջրընդունիչների վերակառուցման աշխատանքները: Աշխատանքների արժեքը 2021թ. նախատեսվել է 4.2 մլրդ դրամ և փաստացի իրականացվել են՝

- Ջրամատակարարման և ջրահեռացման բաշխիչ ցանցերի վերանորոգում և անհատական ջրաչափերի տեղադրման աշխատանքներ:
- Ուռուտ և Ագարակ համայնքների ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգերի բարելավման աշխատանքներ:
- Ծրագրերն իրականացվում են Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամի (ՀՏԶՀ) և ՀՏԶՀ-ի ջրային տնտեսության ծրագրերի իրականացման մասնաճյուղի կողմից: Աշխատանքներն ընթացքի մեջ են, ավարտը նախատեսվում է 2023թվականին:

ՀՏԶՀ և ՀՏԶՀ-ի ջրային տնտեսության ծրագրերի իրականացման մասնաճյուղի կողմից 2021թ.-ին իրականացվել են նաև ՝

- «Գյուլագարկ համայնքի Գարգառ բնակավայրի ջրամատակարարման արտաքին ցանցի ջրագծի հիմնանորոգում» - 97,999.8հազ.դրամ արժեքով:
- Հրատապ ծրագրով՝ «Տաշիր համայնքի ջրագծի արտաքին ցանցի հիմնանորոգում - 93,100,0հազ.դրամ արժեքով: Աշխատանքներն ավարտված են:

Հաշվետու ժամանակահատվածում «Վեոլիա ջուր» ՓԲ ընկերության կողմից 173,231.3 հազ.դրամ արժեքով իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները.

- Ստեփանավան քաղաքի Միլիոն, Սայաթ-Նովա և հարակից փողոցների ջրագծերի վերակառուցում
- Վանաձոր քաղաքի թիվ 7, 12, 14 ճնշումային գոտիների ջրաչափերի տեղափոխում սահմանազատման կետեր, կոյուղագծերի վերակառուցում և «Ծովասար» համակարգի ջրընդունիչների հիմնանորոգում

- Սպիտակ քաղաքի Այգեստան-1 թաղամասի ջրամատակարարման բաշխիչ ցանցի վերակառուցում և «Չախկալ» նոր քլորակայանի կառուցում
- Օձունի Աղեգի քլորակայանի վերակառուցում

Գազամատակարարում (գազիֆիկացում)

«Գազպրոմ Արմենիա» ՓԲԸ Լոռու գազաֆիկացման և գազամատակարարման մասնաճյուղի կողմից իրականացվել են՝ Լոռու մարզի Սպիտակի ԳԲԿ-ից գ.Ապարան միջին ճնշման ստորգետնյա գազատարի մեկուսիչ շերտի կապիտալ նորոգում՝ 13,217.34 հազ. դրամ, Կարմիր Կամուրջ-Ալավերդի Dպ700 մայրուղային գազատարի կապիտալ նորոգում մեկուսիչ շերտի փոխարինմամբ (խոտանված խողովակների փոխարինմամբ)՝ 208,320.00 հազ. դրամ, Վանաձոր, Գյուլագարակ, Վարդաբլուր, Գարգառ, Սվերդլով, Ալավերդի, Տաշիր, Կաթնառատ, Մեծավան և Դսեղ բնակավայրերում ընկերության կողմից ոիականացվել են միջին ճնշման ստորգետնյա գազատարի և մեկուսիչ շերտի կապիտալ նորոգման աշխատանքներ՝ 680,916.67 հազ. դրամ, բնական գազի կենցաղային հաշվիչների, պաշտպանիչ արկղերի, վթարային անջատիչ կափույրների ու ազդանշանային սարքերի տեղադրման աշխատանքներ՝ 35,772.21 հազ. դրամ:

Ջրաշենի համայնքի բյուջեի միջոցներով իրականացվել է Ջրաշենի մանկապարտեզի շենքի գազաֆիկացում՝ 700.0 հազ. դրամ, Սպիտակ համայնքի բյուջեի միջոցներով իրականացվել է Հարվարևմտյան(Փախստականների) թաղամասի գազաֆիկացում՝ 4,099.70 հազ. դրամ, Ազնվաձոր համայնքի բյուջեի միջոցներով իրականացվել է գազաֆիկացման նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի կազմում՝ 250.0 հազ դրամ և ՀՀ պետական բյուջի միջոցներով իրականացվել է Ալավերդու պետական քոլեջի գազամատակարարման և մասնակի ջեռուցման ապահովման աշխատանքները՝ 5,085.70 հազ դրամ:

Էներգետիկա

Մարզի բոլոր բնակավայրերը միացված են էլեկտրական ցանցերին և ապահովված են հիմնականում անխափան և առանց լուրջ վթարների էլեկտրամատակարարմամբ:

2021թ.-ին մարզում իրականացվել են.

Վերակառուցման և զարգացման միջազգային բանկի (ՎԶՄԲ) աջակցությամբ կիրականացվեն «Վանաձոր-1» ենթակայանի վերակառուցման նախագծում, մատակարարման և տեղակայման աշխատանքներ 83,667.21 հազ. դրամ, ինչպես նաև էլեկտրական սարքավորումների և օդային գծերի շահագործման ու նորոգման աշխատանքներ 1,706.38 հազ. դրամ ներդրմամբ:

«ՀԷՑ» ՓԲԸ-ի ներդրումային ծրագրով իրականացվել են օդային և մալուխային գծերի վերակառուցման և այլ աշխատանքներ 1,358,664.40 հազ.դրամ ներդրմամբ:

Վանաձոր, Եղեգնուտ, Բազում, Ազնվաձոր, Արևաշող, Մարգահովիտ, Շնող, Դսեղ և Լեռնապատ համայնքների 17,023.20 հազ. դրամ ֆինանսավորմամբ իրականացվել են փողոցային լուսավորության ցանցերի կառուցման աշխատանքներ:

Վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության հիմնադրամի 67,559.0 հազ. դրամ ֆինանսավորմամբ ՀՀ Լոռու մարզի Ստեփանավան(2), Սպիտակ(2) համայնքներում տեղադրվել են թվով 4 արևային ֆոտովոլտային կայաններ: Ստեփանավան համայնքի 4-րդ

միկրոշրջան /բնակիչ/ ջրատաքացուցիչ համակարգերի տեղադրում, Սպիտակ համայնքում ճանապարհային լուսաորության նոր համակարգի կառուցում /302 լուսատուներ/:

Գյուլագարակ համայնքի միջոցներով Հոբարձի բնակավայրի վարչական շենքի տանիքին տեղադրվել է արևային կայան՝ 999.0 հազ դրամ:

ՀՀ պետական բյուջեի և KFW բանկի ֆինանսավորմամբ «Կովկասյան էլեկտրահաղորդման ցանց (Հայաստան-Վրաստան հաղորդիչ գիծ/ենթակայաններ)» դրամաշնորհային ծրագիր՝ 99,101.59 հազ. դրամ:

Կապ

«Հայաստանի մանուկներ» բարեգործական հիմնադրամի (ՔՈԱՖ) ֆինանսավորմամբ 2021թ. «ՍՄԱՐԹ Դեբետ» նախաձեռնության շրջանակներում Դեբետ համայնքում ինտերնետ կապի ապահովման նպատակով կատարվել է շուրջ ՝ 5,167.0 հազ. դրամ-ի ներդրում :

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

2021թ. ընթացքում գյուղատնտեսության ոլորտում (պետական, միջազգային, մասնավոր) ներդրումները կազմել են շուրջ **4,074 մլրդ դրամ,** որից պետական աջակցության ծրագրերի իրականացման շրջանակներում ներ է դրվել շուրջ **1,583 մլրդ դրամ,** միջազգային ու դոնոր կազմակերպությունների կողմից շուրջ **254.051 մլն** դրամ և մասնավոր ներդրումներ շուրջ **1, 954 մլրդ դրամ:**

- ՀՀ Լոռու մարզպետի 3 դեկտեմբերի 2020թ. թիվ 1050-Ա որոշման համաձայն Լոռու մարզի համայնքներում և բոլոր կարգի տնտեսություններում 2021թ. հունվարի 1-18-ը իրականացվել է անասնագլխաքանակի համատարած հաշվառում
- Հունիս ամսից գործարկվել է Տաշիր համայնքում հիմնադրված <<Բոզոյան>> ՍՊԸ-ի խոզաբուծական տնտեսությունը: Ներկայումս տնտեսությունում խոզերի գլխաքանակը կազմում է 600 գլուխ, որից 140-ը խոզամայրեր են: 2021թ. ներդրման գումարը կազմել է 300 մլն. դրամ
- Հիմնվել և գործարկվել է <<Տաշիր Ագրո>> ՓԲԸ-ի տավարաբուծական տոհմային տնտեսությունը, որտեղ արտերկրից ներ է մուծվել 310 գլուխ Սիմենթալ ցեղի երինջներ: Ներդրումները կազմել է շուրջ 1.5 միլիարդ դրամ, որից 224 միլիոն դրամը պետական աջակցության ծրագրի շրջանակներում, 1.274 մլրդ դրամը՝ մասնավոր ներդրում
- Սպիտակի թռչնաբուծական ֆաբրիկայում հիմնվել է ինկուբատորային արտադրամաս՝ 300.0 մլն. դրամ արժեքով

- Ընթացքի մեջ է Թումանյան համայնքի Լորուտ բնակավայրում և Գյուլագարակ համայնքում կառուցվող խոշոր և մանր եղջերավոր կենդանիների և խոզերի սպանդանոցների կառուցման աշխատանքները: Ներ է դրվել 78.0 մլն. դրամ
- Վանաձոր, Սպիտակ համայնքներում, Վանաձոր համայնքի Գուգարք բնակավայրում, Գյուլագարակ համայնքի Ամրակից բնակավայրում ընթացքի մեջ են խոշոր եղջերավոր կենդանիների պահվածքի <<խելացի>> անասնաշենքերի հիմնման աշխատանքները՝ 50-55 գլուխ տարողությամբ
- <<Համայնքների գյուղատնտեսական ռեսուրսների կառավարման և մրցունակության երկրորդ ծրագրի>> շրջանակներում համայնքներում արոտային ենթակառուցվածքների կառուցման և գյուղ. սարքավորումների տրամադրման վրա պետ. բյուջեից ներ է դրվել 147.0 մլն դրամ
- <<Հողերի ագրոքիմիական հետազոտության ու բերրիության բարձրացման և բույսերի պաշտպանության>> միջոցառումների իրականացման համար պետական բյուջեից ներ է դրվել 15.03 մլն. դրամ:
- <<Լոռու>> ՋՕԸ-ի կողմից կատարվել են ոռոգման ցանցերի, ջրանցքների մաքրման, ՀՏԿ-ների և պոմպակայանների նորոգման աշխատանքներ: Ներդրման գումարը կազմել է 41.0 մլն դրամ:

ՀՀ Լոռու մարզի գյուղատնտեսական հողատեսքերը 2021 թվականի **հուլիսի 1-ի** դրությամբ

	(հեկտար)					
	Գյուղ. նշանակության հողեր, ընդամենը	**Վարելահողեր**	**Բազմամյա տնկարկներ**	**Խոտհարքներ**	**Արոտներ**	**Այլ հողատեսքեր**
Լոռու մարզ	250887.6	42001.7	425.9	35070.3	145618.3	27771.5

Լոռու մարզում 2020-2021թթ. կատարված գյուղատնտեսական մշակաբույսերի ցանքերի և բերքահավաքի համեմատականները (ըստ ԱՎԾ-ի)

հ/հ	**Մշակաբույսը**	**2020թ**		**2021թ**		**Համեմատական 2020թ-ը 2021թ-ի նկատմամբ(աճը)**			
		ցանքը (հա)	**բերքը (տոննա)**	**ցանքը (հա)**	**բերքը (տոննա)**	**ցանքը**		**բերքը**	
						հա	**%**	**տոննա**	**%**
1	Հացահատիկ	10559	28836	11363	28573	+804	+7.6	-263	-0.9
2	Հատիկաընդեղեն	267	630	191	420	-76	-28.4	-210	-33.3
3	Կարտոֆիլ	3510	59291	3543	53612	+33	+0.9	-5679	-9.5
4	Բանջարաբոստանային մշակաբույսեր	1303	16001	1292	12305	-11	-0.8	-3696	-23
5	Կուտակվել է խոտ		76167		71141			-5026	-6.5
6	Կերային մշակաբույսեր	405	10466	479	7365	+74	+18.2	-3101	-29.6
7	Տեխնիկական մշակաբույսեր	170	213	95	125	-75	-44.1	-88	-41.3
8	Պտուղ և հատապտուղ	2111	6187	2317	2864	+206	+9.7	-3323	-53.7
	Ընդամենը ցանքեր	**21620**		**21596**		**-24**	**-0.1**		
	Կատարվել է աշնանացան	8425,7		9004,4		578,7	+6,8		

Բնապահպանություն

Անտառային տնտեսություն

Մարզի անտառների կառավարումն իրականացվում է «Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի 5 անտառտնտեսությունների կողմից՝ Վանաձորի, Թումանյանի, Ջիլիզայի, Ստեփանավանի և Տաշիրի:

ՀՀ կառավարության հաստատմանն է ներկայացված Լոռու մարզում գործող անտառտնտեսությունների կառավարման պլանների նախագծերը, որտեղ մանրամասն ներկայացված են մարզի անտառտնտեսություններում առաջիկա 10 տարիների ընթացքում իրականացվելիք աշխատանքները:

2021թ. ընթացքում պլանային և այլ հատումները կազմել են 11 313մ^3:

2021թ. ընթացքում մթերվել և մարզի ազգբնակչությանը անվճար տրամադրվել է 21 130մ^3 թափուկ վառելափայտ:

Լոռու մարզի «Անտառտնտեսություն» մասնաճյուղերում 2021թ. ընթացքում հայտնաբերված ապօրինի հատումները կազմել են 2 487 ծառ – 3 946մ^3 ընդհանուր ծավալով:

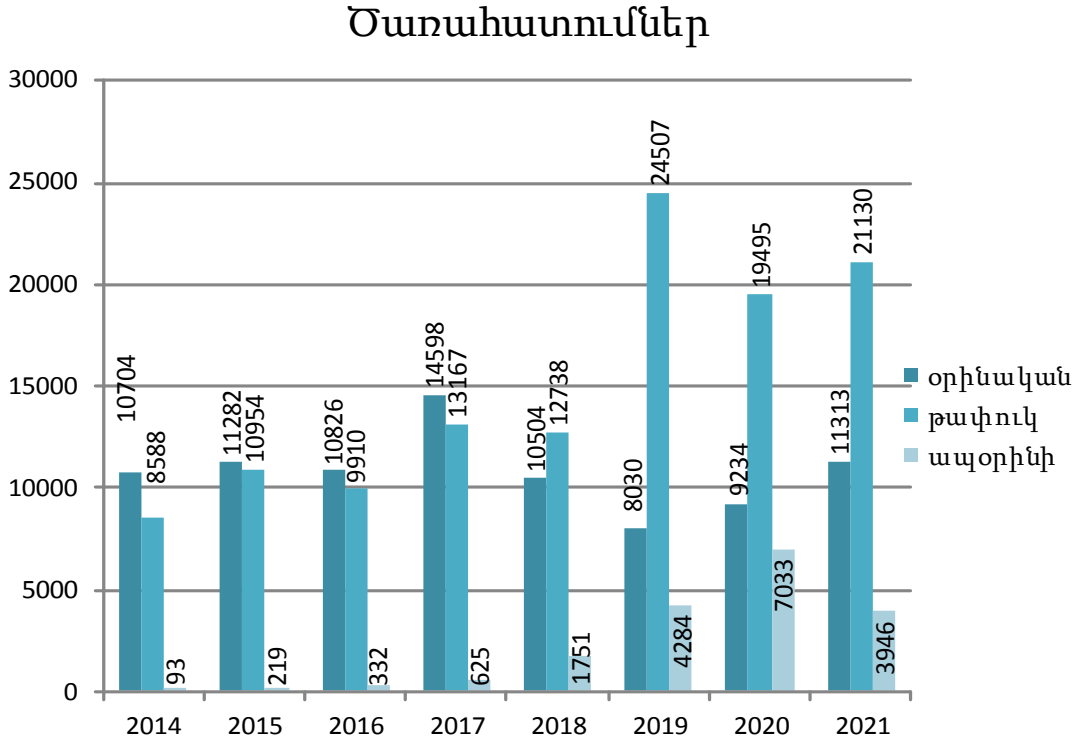

Անվանումը	2015թ.	2016թ.	2017թ.	2018թ.	2019թ.	2020թ.	2021թ.
Օրինական հատումներ (մ^3)	11282	10826	14598	10504	8030	9234	11313
Թափուկ (մ^3)	10954	9910	13167	12738	24507	19495	21130
Ապօրինի հատումներ (մ^3)	219	332	697	1751	4284	7033	3946

ՀՀ Ոստիկանության մարզային վարչության հետ պարբերաբար ամփոփվել է մարզի տարածքում ապօրինի ծառահատումների, փայտանյութի անօրինական տեղաշարժի և օրինախախտումների վերաբերյալ տվյալները.

Անվանումը	Չափման միավոր	2017թ.	2018թ.	2019թ.	2020թ.	2021թ.
Ստուգայցների թիվը	հատ	1186	1645	1959	1521	2641
Ապօրինի անտառհատումների, փայտանյութի տեղափոխման և իրացման դեպքերի թիվը	հատ	222	233	328	289	454
Հայտնաբերված փայտանյութի քանակը	$մ^3$	1158	764	886	648	1018.8
Հարուցված քրեական գործերի թիվը	հատ	46	56		123	129
Վարչական պատասխանատվության ենթարկվծների թիվը	հատ	41	73	89	71	106

2021թ. ընթացքում Ոստիկանության Լոռու մարզային վարչության և ոստիկանության բաժինների կողմից հարուցված քրեական գործերով պետությանը հասցված վնասի չափը կազմել է շուրջ 189 մլն. 888 հազ. դրամ:

- 2021 թ. ընթացքում պետ. բյուջեի և այլ միջոցներով 2021թ. ընթացքում «Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի Լոռու մարզի անտառտնեսությունների տարածքներում իրականացվել է .
  - Շուրջ 40 հա անտառտնկամ աշխատանքներ;
  - 20 հա տարածքի վրա բնական վերաճին օժանդակման միջոցառումներ;
  - 190 հա տարածքի վրա անտառմշակույթների խնամքի և լրացման աշխատանքներ;
  - շուրջ 5 հա տնկարանի ցանքսի, լրացման և խնամքի և այլ աշխատանքներ;
  - շուրջ 13.5 կմ ցանկապատման աշխատանքներ;
  - «10 միլիոն ծառ» նախաձեռնության շրջանակում իրականացված համապետական ծառատունկի ժամանակ «Վանաձորի անտառտնտեսություն» մասնաճյուղի կողմից մարզի համայնքներին անվճար տրամադրվել է շուրջ 28 000 տնկի:

Վերը նշված աշխատանքների վրա կատարված ծախսերի ընդհանուր գումարը կազմում է 43 մլն. 260 հազ. դրամ:

- Թեղուտի անտառվերականգնման ծրագրի շրջանակներում 2015-20թթ. ընթացքում Շնող համայնքում հիմնվել է 76.2 հա պտղատու այգի: Այս տարի ևս իրականացվել է 28.2 հա պտղատու այգիների հիմնում: Ծրագրի արժեքը 63 մլն. 600 հազ. դրամ է, այս տարի իրականացվել է 45 մլն. 150 հազ. դրամի աշխատանք: Մնացած 18 մլն. 450 հազ. դրամի աշխատանքները (աշնանը տնկած այգիների խնամքի և լրացման աշխատանքներ) կիրականացվեն գարնանը: Ստեղծվել է 12 ժամանակավոր աշխատատեղ:

  2022թ. նախատեսվում է ևս 25 հա պտղատու նոր այգիների հիմնում, որի արժեքը նախնական տվյալներով կազմում է շուրջ 50 մլն. դրամ: Կստեղծվի 17 ժամանակվոր աշխատատեղ:
- «Էյ-Թի-Փի» բարեգործական հիմնադրամի կողմից 2021թ. ընթացքում Լոռու մարզի Ազնվաձոր, Կողես, Տաշիր, Ստեփանավան, Միխայելովկա, Բովաձոր, Ուռուտ, Կաթնաջուր և Արջուտ համայնքների համայնքային տարածքներում իրականցվել է 42.1 հա անտառտնկման, 291.4 հա նախորդ տարիներին հիմնադրված անտառմշակույթների լրացման և խնամքի աշխատանքներ: Անտառվերականգնման ծրագրի կողմից մարզում տնկվել է 210 հազ. տնկի, համայնքային ծառատունկ ծրագրի շրջանակներում շուրջ 2700 տնկի: Հիմնադրամի կողմից ներդրումները կազմել են շուրջ 10 մլն. 300 հազ. դրամ: Ստեղծվել է 92 ժամանակվոր աշխատատեղ:

Մարզում մեկնարկել է նաև «Կանաչ համայնք՝ դիմակայուն ապագա» ծրագիրը: Ծրագրի շրջանակներում «Էյ-Թի-Փի» բարեգործական հիմնադրամը Լոռու մարզի մի շարք համայնքներում նախատեսում է իրականացնել տնամերձ տնկարանների հիմնման աշխատանքներ:

2022թ. մարզում նախատեսում է իրականացնել անտառպատման, ցանկապատման, նախորդ տարիներին հիմնված անտառտմշակույթների լրացման և խնամքի աշխատանքներ, իսկ ցանկապատի վերանորոգման աշխատանքները կպլանավորվեն տարվա ընթացքում իրականացվող ուսումնասիրություններից հետո: Աշխատանքներ են տարվում նաև Լոռու մարզի այլ համայնքների հետ՝ 2022թ. անտառտնկման համար անհրաժեշտ տարածքներ տրամադրելու ուղղությամբ: Հիմնադրամի կողմից նախատեսվում է ծախսել շուրջ 12 մլն. դրամ: Կստեղծվի 80 ժամանակվոր աշխատատեղ:

- «Մայ ֆորեսթ Արմենիա» հասարակական բնապահպանական կազմակերպությունը 2019թ-ից իվեր ՀՀ Լոռու մարզում իրականացնում է գլխավորապես անտառտնկման և անտառհիմնման աշխատանքներ: «Մայ ֆորեսթ Արմենիա» բնապահպանական ՀԿ-ն Ջրաշեն և Շիրակամուտ համայնքների համայնքային տարածքներում իրականացրել է 110հա անտառտնկման, 30հա նախորդ տարիներին հիմնադրված անտառմշակույթների լրացման և խնամքի և շուրջ 5 կմ ցանկապատման աշխատանքներ: Տնկվել շուրջ 313 հազ տնկի, ստեղծվել է շուրջ 130 ժամանակվոր աշխատատեղ: Վերոնշյալ աշխատանքներն իրականացնելու համար ծախսվել է շուրջ 155 մլն. դրամ:

  «Մայ ֆորեսթ Արմենիա» բնապահպանական ՀԿ-ն 2022թ. Լոռու մարզում նախատեսում է իրականացնել շուրջ 200 մլն. դրամի անտառտնկման և անտառվերականգնման աշխատանքներ: Կստեղծվի 150 ժամանակվոր աշխատատեղ:

Ընդհանուր առմամբ 2021թ. ընթացքում մարզում իրականացվել է շուրջ 182.2 հա անտառտնկման, 511.4 հա նախորդ տարիներին հիմնադրված անտառմշակույթների խնամքի և լրացման աշխատանքներ, 20 հա տարածքի վրա բնական վերաճին օժանդակման միջոցառումներ, 18.5 կմ ցանկապատման աշխատանքներ, ինչպես նաև Թեղուտի անտառվերականգնման ծրագրով Շնող համայնքում հիմնվել է 28.2 հա պտղատու այգի: Իրականացվել են նաև նախկինում կառուցված ցանկապատի վնասված հատվածների վերանորոգման աշխատանքներ:

Ընթացքի մեջ է «ՀՀ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների հարակից էկոհամակարգերի կայուն կառավարում և համայնքային կարողությունների զարգացում» դրամաշնորհային ծրագիրը: Ծրագրի հայեցակարգում ընդգրկված են Հայաստանի Հանրապետության 3 մարզ, այդ թվում Լոռու մարզը՝ Մարգահովիտ և Ֆիոլետովո բնակավայրերով: 2021թ. ընթացքում Մարգահովիտ և Ֆիոլետովո համայնքներում իրականացվել է 40 մլն. 56,6 հազ. դրամի աշխատանքներ:

Ծրագրի շրջանակներում 2022թ. Լոռու մարզում նախատեսվում է իրականացնել շուրջ 48 մլն. 88,2 հազ. դրամի աշխատանքներ: Կստեղծվի 7 մշտական և 15 ժամանակավոր աշխատատեղ:

Լոռու մարզային փրկարարական վարչության հետ համատեղ մշակվում և պարբերաբար անց են կացվում «Անտառների հրդեհների հրդեհաշիջման կազմակերպում» թեմայով շտաբային ուսումնավարժություններ:

Ընդերքօգտագործում և շրջակա միջավայր

Լոռու մարզը հարուստ է տարբեր տեսակի օգտակար հանածոներով և իր նշանակությամբ երկրորդն է հանրապետությունում:

Մարզի տարածքում 41 կազմակերպություններ ունեն ընդերքարդյունահանման արտոնագրեր, որոնցից 6-ը մետաղական:

Մարզի ընդերքի օգտագործման և օրինականության վերաբերյալ պահանջվող ձևաչափով համապատասխան գերատեսչություններին պարբերաբար ներկայացվել են տեղեկանքներ:

ՀՀ պետական բյուջեի կողմից 2017-2021թթ. բնապահպանական և առողջապահական ծրագրեր իրականացնելու համար Լոռու մարզի վնասակար ազդեցության ենթարկվող համայնքներին տրամադրված գումարների վերաբերյալ տվյալները հետևյալն են.

հազ. դրամ

Հ/Հ	Խոշորացված համայնքներ	Տարիները			
		2017թ.	2018թ.	2019թ.	2021թ.
1	Ալավերդի	57 815.6	170 268.75	76 266.4	370 994.0
2	Օձուն	49 857.3		27615.6	76 522.5
3	Ախթալա	1 874.3			3 061.9
4	Շնող	2 120.0			
Ընդամենը Լոռու մարզ		111 667.2	170 268.75	103 882.0	450 578.5

2020թ. ՀՀ պետական բյուջեի կողմից բնապահպանական և առողջապահական ծրագրեր իրականացնելու համար Լոռու մարզի վնասակար ազդեցության ենթարկվող համայնքներին գումարներ չի տրամադրվել:

Լոռու մարզի վնասակար ազդեցության ենթարկվող համայնքներին 2021թ. համար ՀՀ պետական բյուջեի կողմից նախատեսվել է հատկացնել 451 մլն. 365.1 հազ դրամ, համապատասխանաբար.

- Ալավերդի - 370 994.0 հազ. դրամ;
- Օձուն - 76 522.5 հազ. դրամ;
- Ախթալա - 3 848.6 հազ. դրամ:

2021թ. ընթացքում իրականացվել են.

- Ալավերդի, Հաղպատ և Աքորի բնակավայրերում 370մլն. 994.0 հազ. դրամի բնապահպանական և առողջապահական ծրագրեր: Աշխատանքներն ավարտվել են: Ստեղծվել է 68 ժամանակավոր աշխատատեղ:
- Օձուն համայնքում 76 մլն. 522.5 հազ դրամի աշխատանքներ, որից 8 մլն. դրամը Հագվի բնակավայրում արևային ֆոտովոլտային կայանի տեղադրման և 68 մլ. 522.5 դրամըՕձուն բնակավայրում մարզաառողջարանային կենտրոնի կառուցման համար: Աշխատանքներն ավարտվել են: Ստեղծվել է 28 ժամանակավոր աշխատատեղ:
    - ✓ Ախթալա համայնքը 2021թ. իրականացվել է Շամլուղ բնակավայրի զբոսայգու վերակառուցման, կանաչապատման և բարեկարգման աշխատանքներ:Ծրագրի ընդհանուր արժեքը կազմել է 19 531 438 դրամ: Ստեղծվել է 10 ժամանակավոր աշխատատեղ:

Լոռու մարզի վնասակար ազդեցության ենթարկվող համայնքներին 2022թ. համար ՀՀ պետական բյուջեի կողմից նախատեսվում է հատկացնել 4 մլն. 717,2 հազ. դրամ՝ Շնող համայնքում արևային էներգիայով ինքնալիցքավորվող լուսատուների տեղադրման համար:

Լոռու մարզպետարանի բնապահպանության բաժինը ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության, «Բնապահպանական փորձաքննություն» ՊՈԱԿ-ի և այլ շահագրգիռ կառույցների հետ համատեղ կազմակերպել, ակտիվ մասնակցություն է ունեցել և ընթացք է տվել թվով 22 հասարակական լսումների և քննարկումների (ՇՄԱԳ):

Մարզում էկոլոգիական վիճակը բարելավելու և բնապահպանական այլ ծրագրեր իրականացնելու համար Լոռու մարզպետարանը սերտ համագործակցում է պետական կառավարման մարմինների, դոնոր կազմակերպությունների և ՀԿ-ների հետ:

ՀՈՂԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՀՈՂՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ

2021թ. կազմվել և հողերի օգտագործման ժամանակավոր սխեմաների համաձայնեցման միջգերատեսչական հանձնաժողովի քննարկմանն է ներկայացվել հողերի օգտագործման ժամանակավոր սխեմաների փոփոխման 56 հողաշինական գործ, որոնք միջգերատեսչական հանձնաժողովի կողմից ստացել են դրական եզրակացություն:

2021 ընթացքում Լոռու մարզի համայնքներում փոփոխության է ենթարկվե լ50,3 հեկտար հողամասերի նպատակային նշանակություն, որի արդյունքում համայնքային բյուջե է մուտքագրվել 32806.7հազ. դրամ կադաստրային արժեքների տարբերություն,

2021թ. մարզի համայնքներում օտարվել է 370 միավոր հողամաս 106,178 հեկտար մակերեսով: Աճուրդների մեկնարկային գները սահմանվել է կադաստրային արժեքներով կամ գերազանցել է այն: 2021թ. հողամասերի աճուրդներից համայնքների բյուջե է մուտքագրվել շուրջ 351,34 միլիոն ՀՀ դրամ: Օտարված 366 միավորի հողամասերի օտարման դեպքում հողամասերը օտարվել են հողամասի կադաստրային արժեքից բարձր գնով իսկ 4 միավոր հողամաս օտարվել է կադաստրային արժեքով::

Հաշվետու ժամանակահատվածում մարզի համայնքներում իրականացված հողերի աճուրդային վաճառքի արդյունքում ձևավորված գումարը կազմել է Հայաստանի Հանրապետության հողային օրենսգրքի 67-րդ հոդվածով սահմանված նվազագույն մեկնարկային արժեքի 115,25%-ը:
Ընդհանուր առմամբ 2021թ. վարձակալության տրամադրման համար նախատեսնված 21899,5 հա պետական սեփականություն հանդիսացող գյուղատնտեսական նշանակության հողերից փաստացի վարձակալության է հանձնվել 4400,92 հա 4924,20 հազ. դրամ վարձավճարով, փաստացի գանձվել է 7133,31 հազ դրամ վարձավճար, հավաքագրումը կազմել է 144,8 %:

2021 թ. վարձակալության տրամադրման համար նախատեսնված 90086.20 հա համայնքային և պետական սեփականություն հանդիսացող գյուղատնտեսական նշանակության հողերից փաստացի վարձակալության է հանձնվել 35504. հա 169547.54 հազ. դրամ վարձավճարով, փաստացի գանձվել է 184160.85 հազ դրամ վարձավճար: Լոռու մարզի համայնքների կողմից հողերի վարձակալությամբ տրամադրման վարձավճարների հավաքագրումը կազմել է 108.6 %
ՀՀ կառավարության 2000թ. հոկտեմբերի 23-ի «Հայաստանի Հանրապետությաան հողային հաշվեկշիռը կազմելու կարգը հաստատելու մասին» թիվ 656 որոշման համաձայն կազմվել և

ժամանակին ՀՀ ԿԱ անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտե և ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարություն է ներկայացվել մարզի հողային հաշվեկշիռը 2021թ. հուլիսի 1-ի դրությամբ:

Լոռու մարզի հողային հաշվեկշռի համաձայն մարզի վարչական տարածքը կազմում է 379864.5 հա, որից գյուղատնտեսական նշանակության 250887,6 հա, բնակավայրերի՝ 16503,2 հա, արդյունաբերության ընդերքօգտագործման և այլ արտադրական նշանակության օբյեկտների հողեր՝ 3975,9 հա, Էներգետիկայի կապի տրանսպորտի, կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների հողեր՝ 1666,9 հա, հատուկ պահպանվող տարածքների հողեր՝ 2403.2 հա, հատուկ նշանակության՝ 1217.1 հա, անտառային՝ 100603.0 հա, ջրային՝ 2606.9 հա:

Գյուղատնտեսական նշանակության՝ 250887,6 հա հողերից, որից վարելահող 42001,7 հա, բազմամյա տնկարկ 425.9 հա, խոտհարք 35070,3 հա, արոտ 145618,3 հա, այլ հողատեսք 27771,5 հա: Քաղաքացիների և իրավաբանական անձանց սեփականություն համարվող գյուղատնտեսական նշանակության 46225,3 հա հողամասերից չի օգտագործվում՝ վարելահող 3802.1 հա, բազմամյա տնկարկ 59.96 հա, խոտհարք 1593.22 հա, արոտ 2349.33 հա, այլ հողատեսք 7.48 հա:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ ԵՎ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՀԱՐՑԵՐ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌ

- Նախապատրաստվել և անցկացվել է մարզպետի մոտ մարզի բոլոր համայնքների ղեկավարների և հանրապետական գործադիր մարմինների տարածքային ստորաբաժանումների ղեկավարների մասնակցությամբ 6 ընդլայնված խորհրդակցություններ:
- Հանրապետական գործադիր մարմինների տարածքային ստորաբաժանումների գործունեության համակարգման և տեղական ինքնակառավարման բնագավառում օրենսդրությամբ մարզպետին վերապահված լիազորությունների լիարժեք և արդյունավետ իրականացման նպատակով ներկայացվել և ընդունվել են մարզպետի 44 որոշումներ:
- Աջակցություն է ցուցաբերվել թիվ 22, 23, 24 և 25 տարածքային ընտրական հանձնաժողովներին՝ ԱԺ արտահերթ ընտրությունների, մեծամասնական ընտրակարգով անցկացված տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունների և համամասնական ընտրակարգով անցկացված համայնքների ավագանիների ընտրությունների նախապատրաստման և անցկացման կազմակերպման աշխատանքներում:
- Իրականացվել է ՀՀ օրենսդիր, գործադիր, տարածքային և տեղական ինքնակառավարման մարմիններից, հասարակական կազմակերպություններից, քաղաքացիներից ստացված գրությունների քննարկման աշխատանքների համակարգումը:
- Ներկայացվել է պաշտոնական թղթակցությունների, հանձնարարականների կատարման 301 պատասխանների նախագծեր:

- Ուսումնասիրվել է քաղաքացիներից ստացված 83 դիմում-բողոքներ և ներկայացվել են դրանց պատասխանների նախագծեր:
- Ըստ անհրաժեշտության և ստացված հանձնարարականների կազմվել և համայնքների ՏԻՄ-երին է ուղարկվել 189 շրջաբերական գրություններ:
- Ապահովվել է մարզի համայնքներում ՏԻՄ-երի սեփական լիազորությունների իրականացման նկատմամբ իրավական հսկողության աշխատանքներին վարչության մասնագետների մասնակցությունը:
- 2021 թվականին ստացվել են համայնքների ավագանիների 2542 և համայնքների ղեկավարների 9602 որոշումներ:
- Ըստ անհրաժեշտության աշխատանքներ են տարվել հանրապետական գործադիր մարմինների տարածքային ստորաբաժանումների հետ (Լոռու մարզային զինկոմիսարիատ, ոստիկանության մարզային վարչություն, վիճակագրության ծառայության մարզային բաժին, փրկարարական մարզային վարչություն, անձնագրային և վիզաների վարչության տարածքային ստորաբաժանումներ, Կադաստրի կոմիտեի Լոռու մարզային ստորաբաժանում և այլ ծառայություններ):
- Հատուկ ուշադրություն է դարձվել ՀՀ օրենսդիր, գործադիր, տարածքային և տեղական ինքնակառավարման մարմիններից, հասարակական կազմակերպություններից, քաղաքացիներից ստացված գրությունների և դիմումների առավել խորությամբ քննարկմանը և դրանց հստակ պատասխանների ներկայացմանը:
- Ապահովվել է ՀՀ Լոռու մարզպետի «Հայաստանի Հանրապետության Լոռու մարզի արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության և քաղաքացիական պաշտպանության համակարգերի նախապատրաստման 2021 թվականի հիմնական միջոցառումների պլանը հաստատելու մասին» ՀՀ Լոռու մարզպետի որոշման նախագծի կազմման աշխատանքները, ապահովվել են պլանով սահմանված բոլոր միջոցառումների իրականացումը:
- Մարզի համայնքների կողմից 2021 թվականի ընթացքում մշակվում են համայնքների նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների աղետների ռիսկերի պլանները՝ հաշվի առնելով ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարության կողմից մշակած մեթոդական ուղեցույցը: Աշխատանքները դեռևս ընթանում են:
- Հաստատվել է ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարության «Ճգնաժամային կառավարման պետական ակադեմիա» ՊՈԱԿ-ում 2021 թվականի ուսումնական տարում ՀՀ Լոռու մարզպետարանի, մարզի համայնքների և կազմակերպությունների ղեկավար աշխատողների և մասնագետների պատրաստման պլանը: Ապահովվել է ըստ պլանի ունկնդիրների մասնակցությունը դասընթացներին: 44 ունկնդիրներից դասընթացներին մասնակցել են 39-ը:
- ՀՀ Լոռու մարզպետի մոտ և մարզի Վանաձոր, Սպիտակ, Թումանյան, Դսեղ, համայնքներում կազմակերպվել են ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության կողմից մշակված և մարզպետներին տրամադրած մարզի վերոնշյալ համայնքների միավորման ծրագրի նախագծի աշխատանքային քննարկումներ՝ համայնքների ղեկավարների մասնակցությամբ:
- Վարչության կողմից հավաքագրվել և ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության միգրացիոն ծառայություն է ներկայացվել մարզի համայնքներ տեղափոխված Արցախի Հանրապետության քաղաքացիների հաշվառման թերթիկները, ինչպես նաև Արցախից տեղահանվածների տվյալների շտեմարանում իրականացվել է տվյալների մուտքագրումը:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌ

- 2021 թվականին անցկացվել են տեղական ինքնակառավարման մարմինների մեծամասնական ընտրակարգով ընտրություններ 2 համայնքում՝ Ֆիոլետովո համայնքի տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրություններ, Լերմոնտովո միավորված համայնքի տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրություններ: Մարզի 5 համայնքներում անցկացվել են՝ Վանաձոր, Սպիտակ, Փամբակ, Թումանյան միավորված համայնքների համամասնական ընտրակարգով համայնքների ավագանիների ընտրություններ, ինչպես նաև Ստեփանավան համայնքի համամասնական ընտրակարգով ավագանու արտահերթ ընտրություններ:
- Սահմանվել և իրականացվել է հսկողություն 2021 թվականի ընթացքում համայնքների ղեկավարների, համայնքապետարանների աշխատակազմերի կառուցվածքային ու առանձնացված ստորաբաժանումների, համայնքային ենթակայության կազմակերպությունների և հիմնարկների աշխատակիցներին չտրամադրված արձակուրդները տրամադրելու ուղղությամբ և բոլոր աշխատակիցներին տրվել են չօգտագործված արձակուրդները:
- Մշտական մեթոդական և գործնական օգնություն է ցուցաբերվել մարզի տեղական ինքնակառավարման մարմիններին ՏԻՄ ոլորտի գործող օրենսդրության և հատկապես «Տեղական ինքնակառավարման մասին» և «Համայնքային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքների կիրարկման և գործավարության կազմակերպման հարցերում: Մասնավորապես 2021թ. միավորված համայնքներին է տրամադրվել մեթոդական ձեռնարկներ և բոլոր անհրաժեշտ նյութերը՝ ավագանու կանոնակարգ, նիստեր, կայացվելիք որոշումների օրինակելի ձևեր, կարգեր և այլն:
- Վարչության կողմից ամիսը մեկ անգամ իրականացվել է մարզի համայնքներում փաստացի գործունեություն իրականացնող տնտեսվարող սուբյեկտների քանակի և նրանց հետ կնքված աղբահանության պայմանագրերի վերաբերյալ տեղեկատվության հավաքագրման աշխատանքներ:
- Տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության արդյունավետության բարձրացման նպատակով, ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության նախաձեռնությամբ, կազմակերպվել և ՀՀ պետական կառավարման ակադեմիայի կողմից անցկացվել են մարզի ՏԻՄ-երի վերապատրաստման դասընթացներ: Վարապատրաստվել են Ստեփանավանի և Տաշիրի տարածաշրջանների համայնքների 40 համայնքների ղեկավարներ և ավագանիների անդամներ:
- Մարզպետարանի ինտերնետային կայքում համայնքների ՏԻՄ-երի վերաբերյալ տվյալները թարմացնելու նպատակով տեղեկատվություն է ներկայացվել զարգացման ծրագրերի, զբոսաշրջության և վերլուծության բաժնին:
- Աջակցություն է ցուցաբերվել համայնքապետարանների աշխատակազմերին գույքահարկի բազաների վարման աշխատանքները կազմակերպելու հարցում, ՀՀ ոստիկանության «Ճանապարհային ոստիկանություն» ծառայությունից ստացվել և աշխատակազմերին է տրամադրվել ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց անվամբ հաշվառված տրանսպորտային միջոցների ցանկը:
- Պարբերաբար իրականացվել է մարզի համայնքների կողմից ՀԿՏՀ շահագործման մշտադիտարկում:
- ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարությունից ստացվել, տեսակավորվել և համայնքապետարաններին է տրամադրվել 2021թ.-ի հունվարի 1-ի և հուլիսի 1-ի դրությամբ հաշվառված քաղաքացիների ցուցակները:

- Աշխատանքներ են իրականացվել համայնքների թվով 3 ՀՈԱԿ-ների տնօրենների թափուր պաշտոնների մրցույթների կազմակերպման և անցկացման աշխատանքերում:
- Աշխատանքներ են իրականացվել 3000-ից ավելի բնակչություն ունեցող մարզի 16 համայնքների ինտերնետային կայքերի շահագործման մակարդակը բարձրացնելու, «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 11-րդ հոդվածի պահանջներին համապատասխանացնելու, համայնքների կողմից այդ կայքերում առկա նյութերի թարմացման և բնակչությանը ՏԻՄ-երի գործունեության թափանցիկության և հրապարակայնության ապահովման ուղղությամբ:

ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌ

- Համայնքապետարանների աշխատակազմերի համայնքային ծառայության թափուր պաշտոնները զբաղեցնելու համար հայտարարվել են 104 մրցույթներ, որոնցից կայացել են 48-ը: Մրցույթներին մասնակցելու համար դիմել են 110 քաղաքացիներ, մրցույթներին մասնակցել են 103-ը: Մրցույթների արդյունքում հաղթող ճանաչվել և թափուր պաշտոններում նշանակել են 47-ը:
- 2021 թվականի ընթացքում անցկացվել է համայնքապետարանների աշխատակազմերի 24 համայնքային ծառայողների ատեստավորում:
- Ապահովվել են համայնքային ծառայության թափուր պաշտոնները համալրելու համար հայտարարված մրցույթների հրապարակայնությունը՝ մարզպետարանի կայք էջում, ֆեյսբուքյան էջում, http://www.azdarar.am հասցեում գտնվող Հայաստանի Հանրապետության հրապարակային ծանուցումների պաշտոնական ինտերնետային կայքում մշտապես տեղադրվել են հայտարարված մրցույթների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, բացի այդ պատշաճ կերպով կազմվել և սահմանված ժամկետներում ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն է ներկայացվել համայնքային ծառայության թափուր պաշտոնները զբաղեցնելու համար հայտարարված մրցույթների հայտարարությունները և ժամանակացույցերը: Մրցույթների արդյունքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ամիսը մեկ անգամ ներկայացվել է ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն և հանրային իրազեկման նպատակով դրանք տեղադրվել են մարզպետարանի կայքում: Աջակցել ենք համայնքապետարաններին ՀՀ օրենսդրության պահանջների կատարման ապահովման հարցում:
- Ճշգրտվել և ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն են ներկայացվել վերապատրաստման ենթակա համայնքային ծառայողների ցուցակները:
- ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարի կողմից հաստատված ծրագրով, պլան գրաֆիկով և սահմանված չափանիշներին համաձայն «Մաստեր Սթայլ» ՍՊԸ-ի կողմից մարզի համայնքներում 8 խմբով իրականացվել են թվով 157 համայնքային ծառայողների վերապատրաստումներ:
- ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարի հանձնարարությամբ կազմակերպվել է մարզի միավորված համայնքներում համայնքապետարանների աշխատակազմերի քարտուղարների վերապատրաստման կարիքների գնահատման աշխատանքների անցկացումը:
- Քննարկվել են համայնքապետարանների աշխատակազմերի համայնքային ծառայության անվանացանկերում փոփոխություններ կատարելու վերաբերյալ առաջարկությունները և դրանք ներկայացվել են ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարին: Կրճատվել են համայնքապետարանների աշխատակազմերի համայնքային ծառայության 25 պաշտոններ:

➢ Մարզի համայնքապետարանների աշխատակազմերից մշտապես հավաքագրվել են համայնքային ծառայողների մասին անհրաժեշտ տեղեկությունները (գրանցամատյան Ձև 1, 2) և աշխատակազմերի, բյուջետային հիմնարկների և համայնքային կազմակերպությունների հաստիքացուցակները:

ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ

➢ Լոռու մարզում 2021թ. գործել է.

➢ ա/ 6 բուհ, որից 2-ը ոչ պետական, 9 միջին մասնագիտական և 2 արհեստագործական պետական ուսումնական հաստատություններ

➢ բ/ 71 նախադպրոցական ուսումնական հաստատություն՝ 4351 երեխաներով

➢ գ/ 163 հանրակրթական ուսումնական հաստատություն, այդ թվում 80-ը՝ միջնակարգ, 68-ը՝ հիմնական, 1-ը՝ հատուկ /մաթեմատիկայի և բնագիտական առարկաների խորացված ուսուցմամբ/, 11 ավագ դպրոց և 3 վարժարան:

➢ Մարզային ենթակայությամբ գործող 149 դպրոցներն ընդգրկում են՝

➢ միջնակարգ դպրոցներ - 80

➢ վարժարան - 1

➢ հիմնական դպրոցներ - 68

➢ Մարզի դպրոցներում աշակերտ - ուսուցիչ հարաբերակցությունը 01.01.2022.-ի դրությամբ կազմել է 9.8/1:

Նախադպրոցական կրթություն

➢ 2021 թվականին Լոռու մարզում գործել է 71 նախադպրոցական ուսումնական հաստատություն, որտեղ 180 խմբում ընդգրկվել է 4351 երեխա, 36 դպրոցահեն նախակրթարան: 5-6 տարեկանների թիվը նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններում 1761 է, նախակրթարաններում՝ 594, որը կազմում է 5-6 տարեկան երեխաների ընդհանուր թվի 54.1%-ը:

➢ Գործող նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների շենքային հզորությունը կազմում է 6352 երեխա/տեղ, որի միայն 68%-ն է շահագործվում:

➢ Գյուղական համայնքների ՆՈՒՀ-երում ընդգրկված երեխաների թիվը 1309 է, որը կազմում է մարզի ՆՈՒՀ-երում ընդգրկված երեխաների ընդհանուր թվի 30%-ը: Այս բացը մասամբ լրացնում են գյուղական համայնքների դպրոցների կազմում գործող նախակրթարանները, որտեղ ընդգրկված է 380 5-6 տարեկան երեխա:

➢ 2017-2021 թվականներին նախադպրոցական հաստատությունների քանակի և դրանցում ընդգրկված երեխաների թվի դինամիկան տրված է Աղյուսակ 1-ում:

Աղյուսակ 1.

Տարեթիվը	Մանկապար-տեզների թիվը	Հաճախող երեխաների թիվը	5-6 տարեկան երեխաների թիվը
2017	69	4856	1805

2018	70	4751	1833
2019	72	5055	1870
2020	68	3369	1544
2021	71	4351	1761

Միջնակարգ կրթություն

Մարզային ենթակայության 149 դպրոցում աշխատում է 2789 ուսուցիչ, 1 դասարանում սովորող աշակերտների միջին թիվը 15.4 է:

Հանրակրթական հաստատությունների հիմնական ցուցանիշները ըստ տարիների ներկայացված են Աղյուսակ 2-ում:

Աղյուսակ 2.

Ցուցանիշներ	2016/2017 2-րդ կիսամ	2017/2018 2-րդ կիսամ	2018/2019 2-րդ կիսամ	2019/2020 2-րդ կիսամ	2020/2021 2-րդ կիսամ
Դպրոցների քանակը	150	149	149	149	149
Աշակերտների թվաքանակը՝ այդ թվում	26435	26751	27499	27947	28430
/1-ին/ դասարան	3223	3118	3018	2995	3075
/9-րդ/ դասարան	2031	2346	2356	2576	2539
/12-րդ/ դասարան	959	498	778	735	785
Միջին հաշվով 1 դպրոց հաճախում են	176	179	184	187	191
Դասարանների միջին քանակը մեկ դպրոցում	10.7	10.7	10.9	11	12,4
Միջին հաշվով մեկ դասարան հաճախում են	16.4	16.7	16.9	16.9	15,4
Ուսուցիչ-աշակերտ հարաբերակցություն	1/8.3	1/8.5	1/9.3	1/10	1/9.8

- Գծապատկերից երևում է, որ 2022 թվականի հունվարին նախորդ տարվա համեմատ արձանագրվել է աշակերտների թվի աճ՝ 483-ով:
- Ըստ դպրոցների տվյալների՝ 2021թ. մարզի տարածքում հայտնաբերվել են պարտադիր ուսուցումից դուրս մնացած 66 երեխա, որից 32-ը՝ Լերմոնտովո, 6-ը՝ Ֆիոլետովո համայնքների երեխաներն են (հիմնականում՝ մոլոկաններ), 5-ը հանրապետությունում չեն, 6-ի մոտ առկա են առողջական խնդիրներ, մնացածի պատճառներն այլ են՝ հիմնականում կապված ընտանիքի հետ:

Պարտուսից դուրս մնացած երեխաների ծնողների կամ խնամակալների հետ անց են կացվել բացատրական աշխատանքներ:

- Կրթության ոլորտում աղքատության հաղթահարման ռազմավարական ծրագրին միտված մարզի՝ պարտուսի տարիքի երեխաների ընդգրկվածությունը հանրակրթական համակարգում կազմում է 99,8%:
- Խորհրդատվական օգնություն է ցուցաբերվել մարզի 149 հանրակրթական դպրոցների տնօրեններին, աշխատակիցներին և կոլեգիալ կառավարման մարմիններին՝ խորհուրդներին:
- 2021 թվականի ընթացքում ՀՀ Լոռու մարզային ենթակայության թվով 149 հանրակրթական դպրոցից 83-ում կազմակերպվել են դպրոցի տնօրենի թափուր պաշտոնների համար մրցույթներ: 2021 թվականի ընթացքում ուսուցչի թափուր տեղի համար հայտարարվել է շուրջ 2200 մրցույթ:
- 2021 թվականին ՀՀ Լոռու մարզային ենթակայության հանրակրթական ուսումնական հաստատություններից 119 դպրոցների 643 երթևեկող ուսուցիչների և 27 դպրոցի 213 աշակերտի փոխհատուցվել է 54797.5 հազար դրամ ճանապարհածախս:
- Ի կատարումն ՀՀ վարչապետի՝ 09.07.2021թ. թիվ 732-Ա որոշման 3-րդ կետի՝ նախապատրաստվել է մարզի սոցիալապես անապահով, ծնողազուրկ 7-13 տարեկան 300 աշակերտների ցուցակը, որոնք իրենց ամառային հանգիստը 2 հերթափոխով անց են կացրել Հանքավանի «Լուսաբաց» մանկական առողջարարական ճամբարում: Պատշաճ մակարդակով կազմակերպվել է երեխաների մեկնումը եւ վերադարձը:
- ՄԱԿ-ի պարենի համաշխարհային ծրագրով ՀՀ Լոռու մարզային ենթակայության հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների ճաշարանների վերանորոգման նպատակով թվով 126 հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների տրամադրվել է շինանյութ /310,3 մլն դրամ/, թվով 128 հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների տրամադրվելու են սարքավորումներ՝ 177,5 մլն դրամ /բախշումը ընթացքի մեջ է/: Ծրագրի իրականացման նպատակով մարզային ենթակայության հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների 2021 թվականի բյուջեների վերաբախշման արդյունքում լրացուցիչ 164.714 մլն.դրամ է հատկացվել թվով 80 դպրոցի:
- Ջեռուցման համակարգեր է մոնտաժվել և նորոգվել թվով 24 դպրոցներում:
- Մարզային ենթակայության թվով 149 հանրակրթական ուսումնական հաստատություններից 98-ը ջեռուցումը իրականացնում է լոկալ համակարգով /բնական գազ, կաթսայատուն կամ փոքր հզորության կաթսա/, 25-ը գազի վառարանով, 17-ը վառելափայտով, 14-ը էլեկտրականությամբ, 2-ը հեղուկ վառելիքով: Թվով 7 դպրոց օգտագործում է երկու էներգակիր:
- Տնօրենների կողմից սահմանված կարգով և պարբերականությամբ տեղեկատվություն է ներկայացվել գույքագրման, շենք-շինությունների ֆիզիկական վիճակի մասին: Ստացված տեղեկատվությունը մասնագիտական վերլուծության է ենթարկվել, որը հիմք է ծառայել հիմնանորոգման, արդիականացման ծրագրերի մշակման համար եւ հետագա պլանների ձևավորման համար:
- Նորոգման աշխատանքներ են իրականացվել ՀՀ Լոռու մարզային ենթակայության թվով 132 հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում.
- Նոր դպրոցական շենքային համալիրների կառուցման աշխատանքներ են իրականացվում Ստեփանավանի թիվ 3, Ալավերդու թիվ 2, Վանաձորի թիվ 19, Մեղովկայի և Հագվու դպրոցներում:
- Մասնակի նորոգման շխատանքներ են իրականացվել թվով 4 դպրոցներում՝ /Վանաձորի թիվ 23, Ջրաշենի, Ստեփանավանի թիվ 6, Միխայլովկայի/:
- Տանիքի փոխարինման՝ այդ թվում մասնակի նորոգման աշխատանքներ են իրականացվել թվով 23 դպրոցներում՝ Վանաձորի թիվ 2, Վանաձորի թիվ3, Վանաձորի թիվ 8, Վանաձորի թիվ 16, Վանաձորի թիվ 24, Ազնվաձորի, Արջուտի, Ձորագյուղի, Սպիտակի թիվ 2, Ստեփանավանի թիվ 3,

Ագարակի, Լեջանի, Ալավերդու թիվ 7, Ալավերդու թիվ 10, Թումանյանի, Արևածագի, Աքորու, Ճոճկանի, Ծաթերի, Չկալովի, Տաշիրի թիվ 1, Մեծավանի թիվ 2, Դաշտադեմի դպրոցներում:

➢ Ջրհորդանների նորոգման աշխատանքներ են իրականացվել Վանաձորի թիվ 16 և Լուսաղբյուրի դպրոցներում:

➢ Սանհանգույցների նորոգման՝ այդ թվում մասնակի նորոգման աշխատանքներ են իրականացվել թվով 21 դպրոցներում /Վանաձորի թիվ 3, 9, 12, 23, 28, Ազնվաձորի, Անտառամուտի, Սպիտակի թիվ 1, 5, Նոր Խաչակապի, Լուսաղբյուրի, Ամրակիցի, Գյուլագարակի, Կաթնաղբյուրի, Վարդաբլուրի, Թումանյանի, Շամլուղի, Աքորու, Օձունի թիվ 1, Նեղոցի, Պետրովկայի դպրոցներ/:

➢ Ջրագիծ է կառուցվել /այդ թվում ջրամատակարարման, ներքին ցանցի մասնակի նորոգում/ թվով 4 դպրոցներում / Մեծ Պարնու, Ստեփանավանի թիվ 2, Թումանյանի, Շամլուղի դպրոցներ/:

➢ Թեքահարթակ է կառուցվել Սպիտակի թիվ 2 դպրոցում:

➢ Պատուհաններ և դռներ են փոխարինվել թվով 46 դպրոցներում / Վանաձորի թիվ 2, 3, 6, 9, 12, 23, 24, 25, 30, Ազնվաձորի, Շահումյանի, Վահագնիի, Ֆիոլետովոյի, Սպիտակի թիվ 3, 5, Լեռնավանի, Կաթնաջրի, Քարաձորի, Ստեփանավանի թիվ 6, Ագարակի, Ամրակիցի, Գյուլագարակի, Գարգառի, Լեջանի, Սվերդլովի, Հոբարձու, Կուրթանի, Վարդաբլուրի, Կողեսի, Ուրասարի, Ալավերդու թիվ 1, 7, 9, 11, Շամլուղի, Արևածագի, Աքորու, Ճոճկանի, Ջիլիզայի, Աթանի, Նեղոցի, Ազնվաձորի, Տաշիրի թիվ 2, Ձորամուտի, Մեծավանի թիվ 2, Սարատովկայի դպրոցներ/:

➢ Նախակրթարան է նորոգվել Սվերդլովի դպրոցում:

➢ Հատակների նորոգման աշխատանքներ են իրականացվել թվով 11 դպրոցներում /Վանաձորի թիվ 15, 24, 30, Ազնվաձորի, Սպիտակի թիվ 1, Լեռնանցքի, Գյուլագարակի, Վարդաբլուրի, Պուշկինոյի, Արևածագի, Օձունի թիվ 2 դպրոցներ/:

➢ Դասասենյակների, միջանցքների, արհեստանոցի, սրահների, միջոցառումների դահլիճի նորոգման աշխատանքներ են իրականացվել թվով 39 դպրոցներում /Վանաձորի թիվ 1, 15, 16, 23, 24, 28, 30, Ազնվաձորի, Գուգարքի հիմնական, Լեռնապատի, Շահումյանի, Վահագնիի, Ֆիոլետովոյի, Ձորագյուղի, Սպիտակի թիվ 1, Արևաշողի, Մեծ Պարնու, Շիրակամուտի հիմնական, Ստեփանավանի թիվ 1, 2, 3, Ամրակիցի, Բովաձորի, Լեջանի, Կաթնաղբյուրի, Սվերդլովի, Կողեսի, Ուրասարի, Ալավերդու թիվ 1, 7, 10, Թումանյանի, Շամլուղի, Արևածագի, Աքորու, Մղարթի, Նեղոցի, Ձորամուտի, Սարատովկայի դպրոցներ/:

➢ Մարզադահլիճի և խաղահրապարակի նորոգում է իրականացվել Վանաձորի թիվ 25, Կողեսի, Նորաշենի դպրոցներում:

➢ Ֆուտբոլի դաշտ է կառուցվել, Գուգարքի հիմնական և Ստեփանավանի թիվ 2 դպրոցներում:

➢ Տարածքի բարեկարգման և ցանկապատման /այդ թվում մասնակի/ աշխատանքներ են իրականացվել թվով 6 դպրոցում /Վանաձորի թիվ 1, 16, Ստեփանավանի թիվ 2, Ալավերդու թիվ 7, 11, Ահնիձորի/:

➢ Էլեկտրական սնուցման և ներքին ցանցի նորոգման աշխատանքներ են իրականացվել թվով 5 դպրոցներում /Սպիտակի թիվ 3/ արտաքին լուսավորություն/, Ալավերդու թիվ 11, Շամլուղի, Հաղպատի, Բլագոդարնոյեի/:

➢ Ջերմոցային տնտեսության կառուցման աշխատանքները ավարտվել են Վանաձորի թիվ 27 և Կուրթանի դպրոցներում:

➢ Բրիտանական խորհրդի հայաստանյան գրասենյակը, համագործակցելով ԿԳՄՍ նախարարության հետ, պարբերաբար իրականացնում է Լոռու մարզի անգլերենի ուսուցիչների վերապատրաստում՝ անգլերենի դասավանդման և ուսուցման որակի բարելավման նպատակով: 2021թ. դեկտեմբեր ամսին հավաքագրվել են

156 ուսուցիչների տվյալներ, ներկայացվել Բրիտանական խորհրդի հայաստանյան գրասենյակ, որոնց համար նախատեսվել է իրականացնել վերապատրաստում 2022 թվականի հունվարի 17-ից մինչև մարտի 26-ը ընկած ժամանակահատվածում:

- «Դասավանդի՛ր, Հայաստան» կրթական հիմնադրամը 2021-2022 ուսումնական տարում 2 տարի ժամկետով թվով 25 մասնակից գործուղվել է Լոռու մարզի հանրակրթական դպրոցներ: Հարկ է նշել, որ 2020-2021 թթ թվով 14 մասնակից գործուղվել է մարզային ենթակայության հանրակրթական դպրոցներ: 2021 թվականին, ընհանուր առմամբ, Լոռու մարզի դպրոցներում աշխատում է «Դասավանդի՛ր, Հայաստան» կրթական հիմնադրամնի կողմից գործուղված 39 ուսուցիչ:
- 2021թ. հունվար ամսին, համագործակցելով «Հայաստանի պատանեկան նվաճումներ» կազմակերպության Լոռու մարզի համակարգողի հետ, կազմակերպվել են Լոռու մարզային ենթակայության 146 ուսումնական հաստատությունների «Տեխնոլոգիա» առարկան 7-րդ դասարաններում դասավանդող թվով 274 ուսուցիչների համար վերապատրաստման դասընթացներ՝ «Տեխնոլոգիա» առարկայում ինտեգրվող ձեռնարկատիրական կրթության բաղադրիչը» թեմայով: Դասընթացները իրականացվել են առցանց եղանակով:
- ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարության «Ճգնաժամային կառավարման պետական ակադեմիա» ՊՈԱԿ-ի կողմից պարբերաբար իրականացվում են հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների ղեկավար աշխատողների, ուսուցիչների և զինղեկների վերապատրաստման դասընթացներ «Աղետների և ռիսկերի նվազեցման կրթության հարցեր» թեմայով: 2021թ-ին վերապատրաստվել են թվով 16 աշխատակից:

Առարկայական օլիմպիադաների կազմակերպում

- 2021թ. դպրոցականների առարկայական օլիմպիադաների առաջին՝ դպրոցական փուլը մեկնարկել է 2020թ.-ի դեկտեմբերի 15-ին, որին մասնակցել է մոտ 6000 սովորող, իսկ երկրորդ՝ տարածքային փուլը իրականացվել է 2021թ. հունվարի 11-20 հումանիտար 7 առարկաներից, որին մասնակցել է թվով 1264 սովորող /նախորդ տարի՝ 1322/:
- 2021թ-ի հունվարի 23-ից փետրվարի 13-ը կազմակերպվել և անց է կացվել դպրոցականների առարկայական օլիմպիադանների երրորդ մարզային փուլը, որին մասնակցել են 646 աշակերտներ/ նախորդ տարում՝ 612/: Մարզային փուլն իրականացվել է ուսումնական պլանով նախատեսված 14 առարկաներից Վանաձորի թիվ 4, 6 հիմնական և թիվ 5 ավագ դպրոցներում:
- Մարզային փուլի արդյունքում 115 /նախորդ տարում՝ 130/ աշակերտներ իրավունք են նվաճել մասնակցելու օլիմպիադայի հանրապետական փուլին, որոնցից՝

Վերջնական արդյունքում մարզն ունեցել է հանրապետական փուլի 45 /նախորդ տարում՝ 33 /մրցանակակիր, որոնցից.

- ա/ 1-ին կարգի դիպլոմ – 6 /նախորդ տարում՝5/
- բ/ 2-րդ կարգի դիպլոմ – 12 /նախորդ տարում՝ 6/
- գ/ 3-րդ կարգի դիպլոմ – 16 /նախորդ տարում՝ 8/
- դ/ գովասանագիր – 18/ նախորդ տարում՝ 14/:

Հատուկ /ներառական/ կրթություն

➢ 2021-2022 ուստարում ներառական կրթություն են իրականացրել մարզի 110 հանրակրթական դպրոցներ՝ 668 վկայագրված աշակերտների համար, որոնցից 494-ը՝ միջին ծանրության աստիճանի են, 159-ը՝ ծանր, 15-ը՝ խորը:

Ռազմահայրենասիրական դաստիարակություն

➢ 2021թ-ի ընթացքում ՀՀ Լոռու մարզպետարանի Կրթության, մշակույթի և սպորտի վարչության կողմից կազմակերպվել և իրականացվել են ռազմահայրենասիրական դաստիարակության մի շարք միջոցառումներ. մարզի աշակերտները մասնակցել են հանրապետական ռազմամարզական խաղերին, մասնագիտական կողմնորոշան նպատակով աշակերտների հետ կազմակերպվել են հանդիպումներ ՊՆ բարձրաստիճան պաշտոնյաների, ռազմական ուսումնական հաստատությունների ղեկավարների հետ, կազմակերպվել է դպրոցականների այցը Մոնթե Մելքոնյան ռազմական ուսումնական հաստատություն: Լոռու մարզի երկրապահների միության միջոցով, երկու հերթափոխով կազմակերպվել է թվով 42 անապահով աշակերտների հանգիստը Վարդենիսի «Ծովինար» ամառային ճամբարում:

➢ ՀՀ Լոռու մարզպետարանը Հայփոսի հետ համատեղ 5-9-րդ դասարանների աշակերտների համար կազմակերպել է «Գրիր ձեռագիր նամակ» խորագրով մրցույթ՝ նվիրված 44-օրյա պատերազմին:

Դասագրքերի և ուսուցչի ձեռնարկների բաշխումը

➢ Դասագրքերի շրջանառու համակարգով 2021-2022 ուստարվա սկզբում բաշխվել է 16 անուն 30 669 դասագիրք: Դասագրքերի վարձավճարների գանձումը մարզում կատարվել է 100 տոկոսով: Բաշխվել է տարրական դասարանների 24 անուն 39 803 դասագիրք և աշխատանքային տետր:

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

➢ Մշակութային միջոցառումներ Հովհաննես Թումանյանի տուն-թանգարան, Կանանց միջազգային օր, Երեխաների պաշտպանության օր, Թատրոնի միջազգային օր, Ստեփանավանի մշակույթի կենտրոն, Հայաստանի Հանրապետության անկախության 30-ամյակ, Թանգարանների միջազգային օր, Վանաձորի մանկատան դահլիճում «Իմ համայնքը», Առնո Բաբաջանյան 100-ամյակ, Ուսուցչի օր, Բերքի տոն, Ստեփան Զորյանի տուն-թանգարան:

➢

➢ Հիշատակի օր Հրանտ Մաթևոսյանի 86- ամյակ, Արևելյան Ճապոնիայում տեղի ունեցած երկրաշարժի 10-րդ տարելից, Մեռելոց, Հաղթանակի օր, Հարգանքի տուրք խաչքար-կոթողի մոտ

➢

➢ Փառատոներ «Գիտության և մշակույթի ռուսական կենտրոն Գյումրիում»-ը Հայորդաց տանը կազմակերպել էր ասմունքի, երգի, պարի, էսսեի մրցույթ-փառատոն, «Փոքրիկ քայլ» մրցույթ-

փառատոն, «ԼԻՐԻԿԱ» ասմունքի և թատերական արվեստի հանրապետական 5-րդ մրցույթ-փառատոն

- Ցուցահանդեսներ- Լոռի-Փամբակի երկրագիտական թանգարանում ցուցահանդես՝ «Լոռին ժամանակների հանդիպման վայր», Կառլոս Աբովյանի անվան կերպարվեստի թանգարան Լոռու կին արվեստագետների ստեղծագործությունների ամենամյա «Հավերժի գրավականը» խորագրով ցուցահանդես
- Պարգևատրումներ- Տարվա ընթացքում մեծարման հոբելյանական ցերեկույթներ կամ միջոցառումներ են իրականացվել գեղանկարիչ Կառլեն Քոչինյանի, արձակագիր Արարատ Գյուլբանգյանի, գրողներ Մանվել Միկոյանի և Խորեն Գասպարյանի համար:

Սպորտ

ՀՀ Լոռու մարզում գործում են 19 մարզադպրոց, 3 մարզական ակումբ, մարզական հասարակական կազմակերպություններ: Տարբեր մարզական թիմերում և խմբակներում ընդգրկված են մոտ 7000 երեխա:

Տարվա ընթացքում տարբեր ֆեդերացիաների, անհատների, մարզական կազմակերպությունների հետ հմատեղ կազմակերպվել են սամբոյի մարզային առաջնություն, Ժորա Հովհաննիսյանի 60-ամյակին նվիրված ազատ ըմբշամարտի հուշամրցաշար, արցախյան պատերազմում հերոսաբար զոհված Սևակ Սերոբյանի հիշատակին նվիրված ուժային եռամարտի ՀՀ առաջնություն, պատերազմներում զոհված հայորդիների հիշատակին նվիրված 2007-2010թթ ծնված պատանիների բռնցքամարտի բաց առաջնություն, Ստեփանավան քաղաքում ԽՍՀՄ սպորտի վարպետ Գագիկ Մանուկյանի հիշատակին նվիրված ազատ ոճի ըմբշամարտի հանրապետական առաջնություն, հայ ցատկորդ, Եվրոպայի ռեկորդակիր Ռոբերտ Էմմիյանի անվան արդեն ավանդական դարձած միջազգային մրցաշարի գավաթի խաղարկություն, «Ազգային Ժողովի գավաթ»-ի խաղարկության համայնքային և մարզային փուլեր, Հենրիկ Սաքանյանի հիշատակին նվիրված սամբոյի պատանեկան առաջին առաջնություն, դպրոցահասակ տղաների և աղջիկների մինի ֆուտբոլի մարզային առաջնություններ, Լոռու մարզի հիմնական դպրոցների երկօրյա բասկետբոլի աղջիկների առաջնություն, «Ազգային ժողովի գավաթի» խաղարկության հանրապետական եզրափակիչ փուլը՝ ՀՀ բոլոր մարզերի և Երևանի թիմերի մասնակցությամբ, այլ միջոցառումներ:

- Հանրակրթական դպրոցների հետ համատեղ կազմակերպվել են բազմաթիվ սպորտլանդիաներ, ընկերական հանդիպումներ, մարզական այլ միջոցառումներ:
- Մարզպետարանի նիստերի դահլիճում ֆիզկուլտուրայի ուսուցիչների, մարզաշխարհի ներկայացուցիչների հետ կազմակերպվել են քննարկումներ, վերապատրաստումներ, միջազգային մրցասպարեզներում հաջողություններ գրանցած մարզիկների և նրանց մարզիչների պարգևատրման արարողություններ, հանդիպումներ, որոնց արդյունքում ներկայացվել են ոլորտային բարեփոխման առաջարկություններ:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ

2021թ. ընթացքում Լոռու մարզում գործել են հետևյալ բուժհաստատությունները.

h/h	բուժհաստատության տեսակը	քանակը	մահճակալ-ների թիվը
1.	**բժշկական կենտրոններ՝**	**5**	**426**
	«Վանաձորի բժշկական կենտրոն»ՓԲԸ		216
	«Ալավերդու բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ		60
	«Սպիտակի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ		60
	«Ստեփանավանի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ		50
	«Տաշիրի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ		40
2.	**դիսպանսեր**	**1**	**35**
3.	պոլիկլինիկաներ	**4**	
4.	Լոռու մարզային արյան փոխներարկման կայան	**1**	
5.	առողջության առաջնային պահպանման կենտրոններ /ամբուլատորիաներ/	**19** (որից համայնքային ենթակայության՝ 5)	
6.	առողջապահական ընկերությունների կազմում գործող բուժակ-մանկաբարձական կետեր	95	
7.	**Ընդամենը՝**	**30**	**461**

Մարզի առողջապահական ընկերություններում աշխատում են՝ բժիշկներ - 410, միջին բուժաշխատողներ - 938, այլ - 586, ընդամենը՝ 1934 մարդ:
2021թ. ընթացքում առողջապահության համակարգում նախատեսված պետական պատվերի կատարողական աշխատանքների բազային ծավալը ներկայացվում է՝

2020թ. Բազային ծավալ հազ. դրամ		Կատարողական	Ֆինանսավորում
ԸՆԴԱՄԵՆԸ՝	5539631.6	5306232.6	5303588.4

Ընդունված կատարողականը ֆինանսավորվել է 99.9 %-ով:

Մարզային ենթակայության առողջապահական ընկերություններում վճարովի ծառայության մուտքերն ըստ տարիների՝

	Վճարովի ծառայության մուտքերը կազմել են՝ հազ.դրամ
2014թ.	475415.9
2015թ	523786.7
2016թ	526069.1
2017թ.	608255.7
2018թ.	722956.6
2019թ.	1202544,3
2020թ.	1084902.4
2021թ.	1289415.2

Նկատվում է վճարովի ծառայությունների աճը 2020թ. համեմատ՝ շուրջ 18.9 %-ով:

Առողջապահության համակարգում ֆինանսավորումը շարունակվել է իրականացվել սահմանափակված բյուջեի ֆինանսավորման սկզբունքով:

Մարզպետարանի ենթակայության բաժնետիրական ընկերությունների ծախսերի վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ պետական պատվերի ֆինանսավորումն ստանալուց և վճարումները կատարելուց հետո յուրաքանչյուր ամսվա 1-ի դրությամբ կրեդիտորական պարտքերը չեն գերազանցում տվյալ եռամսյակի համար մարզպետարանի կողմից հաստատված նախահաշվային գումարի մեկ երրորդը:

2021թ. ընթացքում ՀՀ Լոռու մարզում իրականացվել են՝

- «Վանաձորի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ում սեփական միջոցներով իրականացվել են վերանորոգման աշխատանքներ և ձեռք են բերել գույք, սարքավորումներ և բժշկական պարագաներ, ընդամենը 121.221,2 հազ. դրամ արժողությամբ, ՀՀ ԱՆ-ի կողմից հատկացվել են ընդամենը 10.094,0 հազ. դրամ արժողությամբ սարքավորումներ:
- «Սպիտակի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ում սեփական միջոցներով իրականացվել են վերանորոգման աշխատանքներ և ձեռք են բերվել գույք, սարքավորումներ և բժշկական պարագաներ, ընդամենը 11926.1 հազ. դրամ արժողությամբ: Չեխիայի դեսպանատան կողմից տրամադրվել է 8901.0 հազ. դրամ գումար և 6841.0 հազ. դրամ սեփական միջոցներից գումար ավելացնելով ձեռք են բերել թվային ռենտգեն սարք:
- «Տաշիրի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ն սեփական միջոցներով ձեռք է բերել 1356.0 հազ. դրամի սարքավորումներ և կատարվել են վերանորոգման աշխատանքներ: Առողջապահության նախարարության կողմից հատկացվել են ընդամենը 1086.0 հազ. դրամ արժեքով սարքավորումներ: Բարեգործական հիմնադրամների կողմից հատկացվել է ընդամենը 28677.8 հազ. դրամ արժողությամբ սարքավորումներ /«Տաշիր», «Հայկական Կարիտաս», «Ծնողազուրկ հայ երեխաների օգնության միության (ՍՕԱՐ)-Հայաստան» բարեգործական հիմնադրամներ/: ՀՀ ԱՆ-ի կողմից հատկացվել են ընդամենը 1086,0 հազ. դրամ արժողությամբ սարքավորումներ:
- «Ստեփանավանի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ն սեփական միջոցներով ձեռք է բերել ընդամենը 1901.0 հազ. դրամ արժողությամբ սարքեր: ՀՀ ԱՆ-ի կողմից հատկացվել են ընդամենը 48935,4 հազ. դրամ արժողությամբ սարքավորումներ:
- «Ալավերդու բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ում սեփական միջոցներով ձեռք են բերվել ընդամենը 10453.6 հազ. դրամ արժողությամբ գույք և սարքավորումներ:
- «Լոռու մարզային հոգենյարդաբանական դիսպանսեր» ՊՓԲԸ-ում սեփական միջոցներով կատարվել են վերանորոգման աշխատանքներ և ձեռք են բերվել սարքավորումներ, ընդամենը 6.496,5 հազ. դրամ արժեքով:
- «Լոռու մարզային արյան փոխներարկման կայան» ՓԲԸ սեփական միջոցներով ձեռք է բերել ընդամենը 1.332,9 հազ. դրամ արժողությամբ գույք և սարքավորում:
- «Վանաձորի թիվ 1 պոլիկլինիկա» ՊՓԲԸ-ն սեփական միջոցներով ձեռք է բերել ընդամենը 1.354,4 հազ. դրամ արժողությամբ գույք, սարքավորումներ և կատարվել են վերանորոգման աշխատանքներ:
- «Գուգարք» կենտրոնական պոլիկլինիկա» ՊՓԲԸ-ն սեփական միջոցներով ձեռք է բերել սարքավորումներ և իրականացվել են վերանորոգման աշխատանքներ ընդամենը 1.093,0 հազ. դրամ արժոշությամբ: ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից տրամադրվել է համակարգիչ՝ 211.0 հազ. դրամ արժեքով:

- «Վանաձորի թիվ 3 պոլիկլինիկա» ՊՓԲԸ-ին ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից տրամադրվել է ընդամենը 772.1 հազ. դրամ սարքավորումներ և բժշկական նշանակության ապրանքներ և այլն: Սեփական միջոցներով ձեռք են բերել 250.4 հազ. դրամ արժողությամբ սարքավորումներ:
- «Վանաձորի թիվ 5 պոլիկլինիկա» ՊՓԲԸ-ն սեփական միջոցներով, իրականացրել է վերանորոգման աշխատանքներ և ձեռք է բերել սարքավորումներ ընդամենը՝ 3755.3 հազ. դրամ արժողությամբ: Առողջապահության նախարարության կողմից տրամադրվել է համակարգիչ՝ 211.1 հազ.դրամ արժողությամբ:
- «Օձունի բժշկական ամբուլատորիա» ՀՈԱԿ-ը սեփական միջոցներով ձեռք է բերել ընդամենը 207.6 հազ. դրամ արժողությամբ սարքավորումներ: ՀՀ Առողջապահության նախարարության կողմից տրամադրվել են սարքավորումներ 292.1 հազ. դրամ արժեքով:
- «Մարգահովիտի առողջության կենտրոն» ՊՈԱԿ-ում իրականացվել են վերանորոգման աշխատանքներ և ձեռք են բերվել սարքավորումներ, ընդամենը 1033.1 հազ. դրամ:
- «Ախթալայի ԱԿ» ՊՓԲԸ սեփական միջոցներով ձեռք են բերել 287.5 դրամ արժեքով սարքավորումներ:
- «Շնողի ԲԱ» ՀՈԱԿ համայնքապետարանը կատարել է 3270.0 հազ. դրամի ներդրում, որից վերանորոգում՝ 550.0 հազ. դրամ, դրամաշնորհ՝ 2720.0 հազ. դրամ:
- Այսպիսով, մարզի առողջապահական ընկերություններում սեփական միջոցներով ձեռք են բերվել գույք, սարքավորում, կատարվել են վերանորոգման աշխատանքներ ընդամենը 336947.8 հազ. դրամ արժեքով, որից ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից՝ 63678.6 հազ. դրամ արժեքով, սեփական միջոցներով՝ 163976.5 հազ. դրամ արժեքով, բարեգործական հիմնադրամներից՝ 105162.7 հազ. դրամ արժեքով, համայնքապետարանների կողմից 4130.0 հազ. դրամի աշխատանքներ:
- 2021թ. ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով ապահովվել է մարզի ամբուլատոր-պոլիկլինիկական ընկերություններում բնակչության անվճար բուժօգնությունը: պոլիկլինիկական ընկերություններում բնակչության անվճար բուժօգնությունը: ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով մարզի առողջապահական ընկերություններում հիվանդանոցային բուժօգնություն է ստացել 20244 հիվանդ, որից պետական պատվերի շրջանակներում՝ անվճար՝ 16856 հիվանդ, համավճարով՝ 421 հիվանդ, վճարովի՝ 2967 հիվանդ: Մարզում գործող 5 ուղեգրող հանձնաժողովների կողմից տրամադրվել են 182 ուղեգրեր՝ սոցիալապես անապահով և հատուկ խմբերում չընդգրկված, սակայն անապահով վիճակում գտնվող անձանց բուժօգնություն ցուցաբերելու նպատակով:
- «Հայկական ակնաբուժական նախագիծ» բարեգործական հիմնադրամի կողմից «Սպիտակի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ում ստեղծված մարզային ակնաբուժական կենտրոնում կատարվել են 776 վիրահատություններ, որից անվճար սոցիալապես խոցելի խմբերին պատկանող 335 հիվանդների շրջանում՝ պետպատվերի և 15 հիվանդ՝ ՀԱՆ ԲՀ-ի բարեգործական ծրագրերի շրջանակներում, վճարովի սկզբունքով՝ 426 վիրահատություն:
- Մարզային ենթակայության առողջապահական հաստատությունների տնօրենների մրցույթները իրականացվում են գործող կարգի համաձայն /ՀՀ կառավարության 7 հուլիսի 2011թ. թիվ 992-Ն որոշում/: «Վանաձորի թիվ 1 պոլիկլինիկա» ՊՓԲԸ-ի, «Վանաձորի թիվ 3 պոլիկլինիկա» ՊՓԲԸ-ի, «Վանաձորի թիվ 5 պոլիկլինիկա» ՊՓԲԸ-ի, «Ալավերդու բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ի, «Ստեփանավանի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ի, «Ախթալայի առողջության կենտրոն» ՊՓԲԸ-ի, «Լեռնապատի առողջության կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի, «Մեծավանի առողջության կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի և

«Թումանյանի առողջության կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի տնօրենների թափուր պաշտոնների համար հայտարարվել են մրցույթներ:

- Կազմակերպվել և վերահսկվել է մարզի հարյուր տոկոս՝ պետության սեփականության իրավունքով պատկանող բաժնեմաս ունեցող առողջապահական ոլորտի բաժնետիրական ընկերությունների բժշկական անձնակազմի ընտրության մրցութային հանձնաժողովի ձևավորման, մրցույթի անցկացման օրինակելի կարգը և պայմանները /ՀՀ կառավարության 2011թ. հունիսի 10-ի թիվ 22 արձանագրային որոշում/: 2021թ. մարզի առողջապահական ընկերություններում անց են կացվել միջին բուժաշխատողների մրցույթներ և նշանակվել պաշտոնում 11 բուժքույրեր:
- Երկրում կորոնավիրուսի համաճարակով պայմանավորված և ՀՀ Լոռու մարզում գործող 3 հիվանդանոցներ վերապրոֆիլավորվել են որպես COVID-19 կորոնավիրուսային վարակի բուժման հիվանդանոցների՝ «Սպիտակի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ն 100 մահճակալ հզորությամբ, «Վանաձորի ինֆեկցիոն հիվանդանոց» ՊՓԲԸ-ն 40 մահճակալ հզորությամբ և «Վանաձորի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ի 40 մահճակալ հզորությամբ բաժանմունք:
- Հիվանդանոցները սպասարկել են ոչ միայն ՀՀ Լոռու մարզի, այլ նաև ողջ Հայաստանի Հանրապետության կորոնավիրուսով վարակված ողջ բնակչությանը:

ՀՀ-ում կորոնավիրուսային /Covid-19/ վարակի սկզբից առ 01.01.2022թ. Լոռու մարզում արձանագրվել են՝

- ընդհանուր հիվանդացության դեպքեր – 21146
- մահ – 528
- առողջացած – 20366
- բուժվող – 252
- Լոռու մարզի COVID-19 կորոնավիրուսային վարակի բուժման հիվանդանոցներում ստացիոնար բուժում ստացած հիվանդների թիվը.

Բուժհաստատության անվանումը	Covid հիվանդների թիվ՝ 2021թ.
«Վանաձորի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ	553
«Վանաձորի ինֆեկցիոն հիվանդանոց» ՊՓԲԸ	183
«Սպիտակի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ	2633
Ընդամենը	3369

Աշխարհում կորոնավիրուսային հիվանդությամբ (COVID-19) պայմանավորված համաճարակային իրավիճակը շարունակում է մնալ լարված: Կորոնավիրուսային հիվանդության (COVID-19) համավարակի կանխարգելման գործընթացում առանցքային դեր ունի պատվաստանյութի կիրառումը: Հայաստանի Հանրապետությունում մեկնարկել է կորոնավիրուսային հիվանդության (COVID-19) դեմ պատվաստումների գործընթացը՝ այդ թվում ՀՀ Լոռու մարզում: Առ 03.01.2022թ. մարզում կատարվել են ընդամենը՝ 106 881 պատվաստում, որից 1-ին դեղաչափ՝ 60333, 2-րդ դեղաչափ՝ 46 490, 3-րդ դեղաչափ (խթանիչ)՝ 58: 18-ից բարձր բնակչության (159200 մարդ) ըստ 1-ին դեղաչափի պատվաստումները կազմում են 38%, ըստ 2-րդ դեղաչափի՝ 29.2%:

Ընդհանուր բնակչության (212600 մարդ) պատվաստումները կազմել են ըստ 1-ին դեղաչափի 28.4%, իսկ ըստ 2-րդ դեղաչափի՝ 21.9%

Համաձայն ՀՀ կառավարության 2019 թվականի հոկտեմբերի 10-ի թիվ 1425-Ն որոշման Հայաստանի Հանրապետության Լոռու մարզի առողջապահական համակարգի օպտիմալացման ծրագրից բխող նախատեսված աշխատանքներից «Վանաձորի ինֆեկցիոն հիվանդանոց» ՊՓԲԸ-ն վերակազմակերպվել է, այն միացնելով «Վանաձորի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ -ին, որի կազմում ՀՀ Լոռու մարզպետի 25.09.2021թ» թիվ 536-Ա որոշմամբ բացվել է «Վարակաբանական բաժանմունք»: Այն մինչև նոր մասնաշենքի կառուցումը կգործի նախկին տեղում: Լոռու մարզպետի 22.02.2021թ. թիվ 97-Ա որոշմամբ «Վանաձորի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ում բացվել է «Ֆիզոթերապիայի և վերականգնողական բժշկության բաժանմունք», որի աշխատանքները կազմակերպելու համար «Ազնավուր Հիմնադրամ»-ը անհատույց տրամադրել է մոտ 64 մլն դրամի մարզական և բժշկական գույք սարքավորումներ /հեծանիվ, վազքուղի, վերականգնողական սարքեր, սայլակներ և այլն/:

Համայնքների խոշորացման հետ կապված 2022թ. ևս նախատեսվում են օպտիմալացման աշխատանքներ:

Ոլորտում բնակչության առողջական վիճակը բնութագրող կարևորագույն ցուցանիշներ են հիվանդացությունը և մահացությունը: Վիճակագրությունը ցույց է տալիս, որ ինչպես հանրապետությունում, այնպես էլ մարզում դեռևս բարձր են հիվանդացության մակարդակները.

2017-2021թթ. տվյալները, որը բերվում են ստորև, ցույց են տալիս, որ մարզում առկա է նորագոյացություններով, շաքարային դիաբետով և տուբերկուլոզի հիվանդացության նվազում, իսկ հոգեկան հիվանդությունների՝ աճման միտում:

Հիվանդություններ	2017թ.	2018թ.	2019թ.	2020թ.	2021թ.
Շաքարային դիաբետ	5170	5965	5700	6960	6322
Նորագոյացություններ	3656	3614	3670	3759	2469
Հոգեկան հիվանդություններ	4841, այդ թվում 485-ը նարկոլոգ. կաբ./	4361, այդ թվում 487-ը նարկոլոգ. կաբ./	4917, այդ թվում 532-ը նարկոլոգ. կաբ./	4889, այդ թվում 543-ը նարկոլոգ. կաբ./	4891 այդ թվում 542-ը նարկոլոգ. կաբ./
Տուբերկուլոզ	334	312	281	265	246

Տուբերկուլոզի ազգային կենտրոնի բազմադեղորայքակայուն բաժանմունքում ինտենսիվ փուլի բուժում կազմակերպվել է դեղորայքակայուն 10 հիվանդների, որոնց բուժօգնությունը այնուհետև ամբուլատոր պայմաններում իրականացվել է ՀՀ Լոռու մարզի տուբերկուլոզի դեմ պայքարի կաբինետներում:

Լոռու մարզում հաշվառված և ծրագրային հեմոդիալիզական բուժում են ստանում 89 հիվանդներ:

Առողջապահության նախարարի 12.03.2019թ. թիվ 611–Ա հրամանով Հայաստանում ներդրված սանիտարական ավիացիայի ծառայության միջոցով ՀՀ Լոռու մարզից Երևանի առաջատար բժշկական կենտրոններում մասնագիտացված բժշկական օգնություն ցուցաբերելու նպատակով տեղափոխվել է 8 պացիենտ:

Հ առողջապահության նախարարի հրամաններով ՀՀ առողջապահության նախարարության մարդասիրական օգնության հանրապետական կենտրոնից մարզի համար ձեռք է բերվել մարդասիրական օգնության ճանապարհով մարզին հատկացված 35 մլն 167 հազ. 458 դրամ արժեքով և կենտրոնացված գնումների միջոցով ձեռք բերված 172 մլն 016 հազ. 811 դրամ արժեքով դեղորայք: Մեթադոնային ծրագրով հատկացվել է 2 մլն 479 հազ. 682 դրամ արժեքով դեղորայք: Մեթադոնային փոխարինող բուժում ստացել են 27 մարդ պետպատվերի շրջանակներում և 22 մարզ

վճարովի հիմունքներով: ՀՀ Պաշտպանության նախարարության կողմից հատկացվել է 4 մլն 759 հազ 210 դրամ արժեքով դեղորայք:

ՀՀ առողջապահության նախարարության հետ համատեղ վարչությունը իրականացրել է նաև հատուկ /առանձին/ և սոցիալական անապահով խմբերի քաղաքացիներին հանրապետության առողջարաններ ուղեգրման գործընթացը: 2021թ. Ջերմուկի «Արարատ» մոր և մանկան առողջարան են ուղեգրվել մինչև 18 տարեկան 22 հաշմանդամ երեխաներ և 21 խնամող:

2021թ. «Ոչ վարակիչ հիվանդությունների վերահսկում և կանխարգելում» ծրագրի շրջանակներում մարզում կատարվել է գլյուկոզայի հետազոտություն՝ 15529 մարդ /83 % թիրախի նկատմամբ/, պապ-քսուք՝ 3565 մարդ /51% թիրախի նկատմամբ/:

ՀՀ առողջապահության նախարարության «Առողջապահական ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» պետական հիմնարկի կողմից մեկնարկել է Կայունացման և զարգացման Եվրասիական հիմնադրամի միջոցներից ֆինանսավորվող «Առողջապահության առաջնային օղակում ոչ վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելման և վերահսկողության կատարելագործում» դրամաշնորհային ծրագիրը, որի շրջանակներում Լոռու մարզում իրականացվել կրծքագեղձի մամոգրաֆիկ սքրինինգային հետազոտություններ կանանց 50-69 տարիքային խմբում:

Առ 01.01. 2022թ. կատարվել է.

- ✓ Վանաձոր քաղաք և Գուգարքի տարածաշրջան- 5274 հետազոտություն
- ✓ Սպիտակ քաղաք և Սպիտակի տարածաշրջան-1134 հետազոտություն
- ✓ Ստեփանավան քաղաք և Ստեփանավանի տարածաշրջան-553 հետազոտություն

Ընդամենը՝ 6961 հետազոտություն:

➢ Տաշիր և Ալավերդի քաղաքները իրենց տարածաշրջաններով կսպասարկվեն 2022թ. հունվարից:

➢ Զորակոչային և նախազորակոչային աշխատանքները մարզում ապահովում են 1 մարզային բժշկական հանձնաժողով և 1 ստացիոնար /վիրաբուժական և թերապևտիկ պրոֆիլ/ բժշկական հանձնաժողովը:

➢ Լոռու մարզում նախազորակոչիկների, զորակոչիկների և զինծառայողների շրջանում կանխարգելիչ պատվաստումների գործընթացը իրականացվել է համապատասխան ԱԱՊ հաստատության կողմից՝ ըստ Պատվաստումների ազգային օրացույցի:

➢ 2021թ. ընթացքում ՀՀ ԱՆ «Ակադեմիկոս Ս. Ավդալբեկյանի անվան առողջապահության ազգային ինստիտուտ» ՓԲԸ-ի հետ համատեղ «Վանաձորի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ի կողմից տեղում կազմակերպվել են վերապատրաստման դասընթացներ՝ մարզի բժիշկների և բուժքույրերի համար: Վերապատրաստվել են թվով 20 բժիշկ՝ 7-շաբաթյա, 34 բժիշկ՝ 4-շաբաթյա, 165 բուժքույր՝ 5-շաբաթյա, 23 դեղագործ՝ 5-շաբաթյա և 3 դեղագետ՝ 7-շաբաթյա:

➢ Նոր կորոնավիրուսային վարակը սպառնալիք է աշխարհում յուրաքանչյուր երկրի համար: ՀՀ ԱՆ Ս. Ավդալբեկյանի անվան առողջապահության ազգային ինստիտուտը (այսուհետ՝ ԱԱԻ) իրականացրել են բազմաթիվ դասընթացներ, որոնք միտված են եղել աջակցելու հանրապետությունում կորոնավիրուսային համավարակի դեմ իրականացվող պայքարին:

➢ 2021թ. Լոռու մարզից տարբեր դասընթացներին մասնակցել է ավելի քան 1000 մասնակից:

- 2021թ. ընթացքում իրականացվել են իմունականխարգելման գործընթացի վերաբերյալ դասընթացներ բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող կազմակերպությունների բժիշկների և բուժքույրերի համար:
- 2021թ. ընթացքում առողջության առաջնային պահպանման օղակի (ԱԱՊ) մասնագետների համար ՀՀ ԱՆ ԾԻԳ-ի կողմից իրականացվել են վերապատրաստման դասընթացներ «Կրծքագեղձի քաղցկեղի և կրծքագեղձի մամոգրաֆիկ սքրինինգի պիլոտային ծրագիրը» իրականացնելու նպատակով:
- 2021թ. մարզում արձանագրվել են մանկական մահացության հետևյալ ցուցանիշները. պերինատալ մահացության 17 դեպք, այդ թվում՝ 14 մեռելածին դեպք, 0-7 օրական երեխայի 3 դեպք: 0-1 տարեկան երեխայի 4 հիվանդանոցային դեպք, 1-5 տարեկան երեխայի 1 հիվանդանոցային դեպք, տնային մահվան 3 դեպք/ :

Լոռու մարզ	մանկական մահացություն /պրոմիլե/	պերինատալ մահացություն /պրոմիլե/
2016թ	5.8	9.2
2017թ	5.6	9.7
2018թ	5.9	5.9
2019թ.	2.0	3.7
2020թ.	7.4	6.2
2021թ.	3.5	8.4

2017-2021թթ. Լոռու մարզում ծնելիության, մահացության և բնական աճի ցուցանիշներ

Լոռու մարզ		Ծնելիություն	Մահացություն	Բնական աճ
2017	բացարձակ թիվ	2689	2630	0.3 պրոմիլե
	ըստ 1000 բնակչի	12.2	11.9	
2018	բացարձակ թիվ	2361	2473	-0.5 պրոմիլե
	ըստ 1000 բնակչի	12.2	11.9	
2019	բացարձակ թիվ	2439	2447	-0.1 պրոմիլե
	ըստ 1000 բնակչի	11.4	11.5	
2020	բացարձակ թիվ	2435	2926	-2.3 պրոմիլե
	ըստ 1000 բնակչի	11.4	13.7	
2021	բացարձակ թիվ	2238	3038	-3.8 պրոմիլե
	ըստ 1000 բնակչի	10.5	14.3	

- Ուսումնասիրվել են Լոռու մարզի բուժկանխարգելիչ հաստատությունների հաստիքացուցակների և մատուցվող վճարովի ծառայությունների գները, կատարվել են համապատասխան փոփոխություններ:
- Կանոնակարգվել է Լոռու մարզի բուժկանխարգելիչ հաստատությունների տարեկան վիճակագրական հաշվետվությունների նախնական ստուգման և 2022թ. մարզի պետական պատվեր հավակնող մարզային և համայնքային ենթակայության, ինչպես նաև մասնավոր առողջապահական ընկերությունների բժշկական օգնության և սպասարկման պետական պատվերի տեղադրման հայտերի նախնական վերլուծություն, գործող կարգին համապատասխանություն, այնուհետև ՀՀ առողջապահության նախարարություն ներկայացնելու գործընթացը:

- Մարզի գլխավոր մասնագետների հետ կազմակերպվել են խորհրդակցություններ առողջապահական ընկերություններում տնօրենների հետ համատեղ աշխատանքի ընթացքում առաջացած հարցերի լուծման ուղղությամբ:
- Համաձայն «Այլընտրանքային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի, այլընտրանքային ծառայության հարցերով հանրապետական հանձնաժողովի որոշմամբ «Լոռու մարզային հոգենյարդաբանական դիսպանսեր» ՊՓԲԸ-ում 1 անձ իրականացնում է այլընտրանքային ծառայություն:
- Մարզի առողջապահական ընկերությունները սերտ համագործակցել են մի շարք միջազգային ընկերությունների հետ՝ «Հայաստանի Մանուկներ Բարեգործական հիմնադրամ» /«COAF»/, «Ամքոր», «Ջինիշյան» հիշատակի հիմնադրամ, Ֆրանսահայ բժիշկների միություն և այլն:
- «Հայաստանի Մանուկներ Բարեգործական հիմնադրամ» /«COAF»/-ի կողմից մի շարք ընկերություններում կատարվել են.
- Քաղցկեղների /կրծքագեղձ, վահանաձև գեղձ, շագանակագեղձ/ վաղ հայտնաբերման նպատակով Լոռու մարզի 15 շահառու համայնքներում հետազոտվել է 834 պացիենտ, որից՝
- Քաղցկեղների վաղ հայտնաբերման ծրագրի շրջանակներում ծախսվել է 9,215,000 ՀՀ դրամ:

Ստոմատոլոգիական ծրագիր:

Ստոմատոլոգիական ծրագրի շրջանակներում ծախսվել է 4,687,000 ՀՀ դրամ:

Աջակցող վերահսկողություն ծրագիր:

Ծրագրի շրջանակներում Հիմնադրամի շահառու 22 համայնքում տեղի բուժաշխատողների հետ միասին, իրականացվել է՝

- Աջակցող վերահսկողության ծրագրի շրջանակներում ծախսվել է 2,012,000 ՀՀ դրամ
- «Հայաստանի մանուկներ» բարեգործական հիմնադրամի կողմից Դսեղ համայնքում 2022թ. նախատեսվում է կառուցել նոր մասնաշենք «Դսեղի առողջության կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի համար:
- Լոռու մարզին Ֆրանսահայ բժիշկների միության Փարիզի մասնաճյուղի կողմից 2011թ. տրամադրվեց շարժական ստոմատոլոգիական կլինիկա, որի միջոցով անվճար ստոմատոլոգիական բուժօգնություն և սպասարկում կստանա մարզի 0-18 և 60-ից բարձր տարիքի ողջ ազգաբնակչությունը: Շարժական կլինիկան հերթականությամբ կայանվում է մարզի բոլոր պոլիկլինիկաներում, առողջության առաջնային պահպանման կենտրոններում և ամբուլատորիաներում՝ սպասարկելով նաև նրանց կազմի մեջ գտնվող բուժակ մանկաբարձական կետերի սպասարկման տարածքի ազգաբնակչությանը: Շարժական կլինիկան վերջացնելով Մարգահովիտ, Գուգարք, Դսեղ, Լեռնապատ, Գարգառ, Գյուլագարակ, Փամբակ, Շահումյան, Վարդաբլուր, Դարբաս, Կուրթան, Արչուտ, Արևաշող համայնքների ազգաբնակչության և Վանաձոր համայնքի Տարոն-4 թաղամասի խնամքի կենտրոնի շահառուների ստոմատոլոգիական սպասարկումը՝ ընդհանուր հաշվով 3098 մարդ, որից 2021թ. ընթացքում սպասարկելով 425 մարդ: Սպասարկվել են նաև պատերազմի հետևանքով Արցախի Հանրապետությունից տարհանված ազգակնակչությունը:
- Ալավերդու բժշկական «Հելլեն Մեդ» ՓԲԸ-ի և «Ամքոր» կազմակերպության հետ միասին Թումանյանի տարածաշրջանի գյուղերում իրականացվել է «Համայնքային վերարտադրողական առողջության բարելավում իրազեկման և բուժսպասարկման միջոցով» ծրագիրը: 2021 թվականին Արևածագ, Մղարթ, Կարմիր Աղեգի, Ծաթեր, Աքորի և Կաճաճկուտ համայնքներում կատարվել են կանանց սկրինինգ: Հետազոտվել են 1600 կին, որից կրծքագեղձի և վահանաձև գեղձի

սոնոգրաֆիա՝ 1600, հորմոնալ հետազոտություններ՝ 270, մամոգրաֆիա՝ 34 կանանց շրջանում: Իրականացվել են նաև միզուղիների հիվանդությունների վաղ հայտնաբերման սկրինինգ: Կատարվել են միզասեռական համակարգի 750 սոնոգրաֆիկ հետազոտություն, 180 ՊՍԱ հետազոտություն:

- «Ամքոր» կազմակերպության կողմից 2021թ. ՀՀ Լոռու մարզում իրականացվել են հետևայլ ծրագրերը՝ «Համայնքային վերարտադրողական առողջության բարելավում»՝ 20 մլն դրամ արժեքով, նախկին «Վանաձորի ինֆեկցիոն հիվանդանոց» ՊՓԲԸ-ում պատուհանների տեղադրում՝ 2999,2 հազ. դրամ արժեքով, «Պարենային աջակցություն անապահով երեխաներին և տարեցներին»՝ 325.8 հազ. դրամ արժեքով:
- «Ջինիշյան» հիշատակի հիմնադրամի կողմից ՀՀ Լոռու մարզում իրականացվել է «Հայաստանում կոնքազդրային հոդի հոդախախտի հաշմանդամության կանխարգելում նորածինների մոտ» ծրագիրը 671.0 հազ. դրամ:
- Վանաձորում գործում է «Հովարդ Կարագյոզյան» բարեգործական ատամնաբուժական և ակնաբուժական կենտրոնը սպասարկում է մանկական (մինչև 12 տարեկան երեխաներ) ազգաբնակչությանը: Ակնաբուժական ծառայություն՝ 2021թ. առաջին անգամ հաշվառման է վերցվել 461 երեխա, հաշվառումից հանվել են՝ 506 երեխա, հաշվառման մեջ են՝ 1187: Ատամնաբուժական ծառայություն մատուցվում է 15958 երեխայի, որից 2021թ. առաջին անգամ ընդգրկվել են 1527 երեխա, հաշվառումից հանվել են՝ 1890:
- Լոռու մարզ գործուղված, ինչպես նաև ոչ տեղաբնակ նոր նշանակված բժիշկ-մասնագետների բնակարանային կարիքները լուծելու հարցում ցուցաբերվում է նյութական և կենցաղային հետևողական աջակցություն /«Ստեփանավանի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ում՝ 1 և «Ալավերդու բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ում աշխատում են 2 սիրիահայ բժիշկներ/:
- ՀՀ Լոռու մարզ հրավիրված երիտասարդ բժիշկներին ևս ցուցաբերվում է նյութական և կենցաղային հետևողական աջակցություն:
- Թարմացվել են առողջապահական ընկերությունների ինտերնետային կայք-էջերը, որտեղ արտացոլված են ընկերությունների ողջ գործունեությունն ու աշխատանքի ծավալը:
- Լոռու մարզպետարանի աշխատակազմի առողջապահության և սոցիալական ապահովության վարչությունում գործում է /0322/ 2-33-99 հեռախոսահամարով թեժ գիծ՝ ազգաբնակչության կողմից բարձրացված հարցերին արագ արձագանքելու նպատակով: Թեժ գծի աշխատանքի արդյունքում նաև վեր են հանվում համակարգում առկա թերություններ, բացթողումներ: Արձանագրվել է ավելի քան 250 զանգ:

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹՅՈՒՆ

Սոցիալական աջակցություն

ՀՀ Լոռու մարզի 2017-2025թթ. ռազմավարության մեջ համալիր կերպով ներկայացվել է սոցիալական ապահովության բնագավառը, որտեղ կարևորվում են բնակչությանը մատուցվող սոցիալական ծառայությունների մատչելիությունը, իրազեկության բարձրացումը, հաշմանդամություն ունեցող անձանց, տարեցների և հատուկ կարիքներ ունեցող երեխաների հիմնախնդիրների լուծումը:

Մարզի սոցիալական աջակցության տարածքային մարմինները (ՍԱՏՄ-ներ) 2021թ. ապրիլից անցել են ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության ենթակայության /ձևավորված Միասնական սոցիալական ծառայության կազմում/:

Նոր ձևավորված Միասնական սոցիալական ծառայության կազմում գործող մարզային թվով հինգ տարածքային կենտրոններին կից գործող Տարածաշրջանային համաձայնագրերի հիման վրա ձևավորված Համակարգող խորհուրդների նախագահներ են ընտրվել ՀՀ Լոռու մարզպետարանի աշխատակիցները: Այս փաստն ինքնին խոսում է այն մասին, որ մարզպետարանը իրականացնում է սերտ համագործակցային աշխատանք անապահով խմբերին ուղղված միջոցների հասցեականության բարձրացման ուղղությամբ: Համակարգող խորհուրդները իրենց աշխատանքներն իրականացնում են ամենամսյա նիստերի միջոցով:

2021թ. ընթացքում Կենսամակարդակի բարձրացմանն ուղղված նպաստները տրամադրվել են անապահովության գնահատման համակարգի միջոցով, ըստ որի վերլուծությամբ տարեկան միջին հաշվով նպաստառու է եղել 12804 ընտանիք, եռամսյակային հրատապ օգնություն է նշանակվել միջինը 655 ընտանիքի:

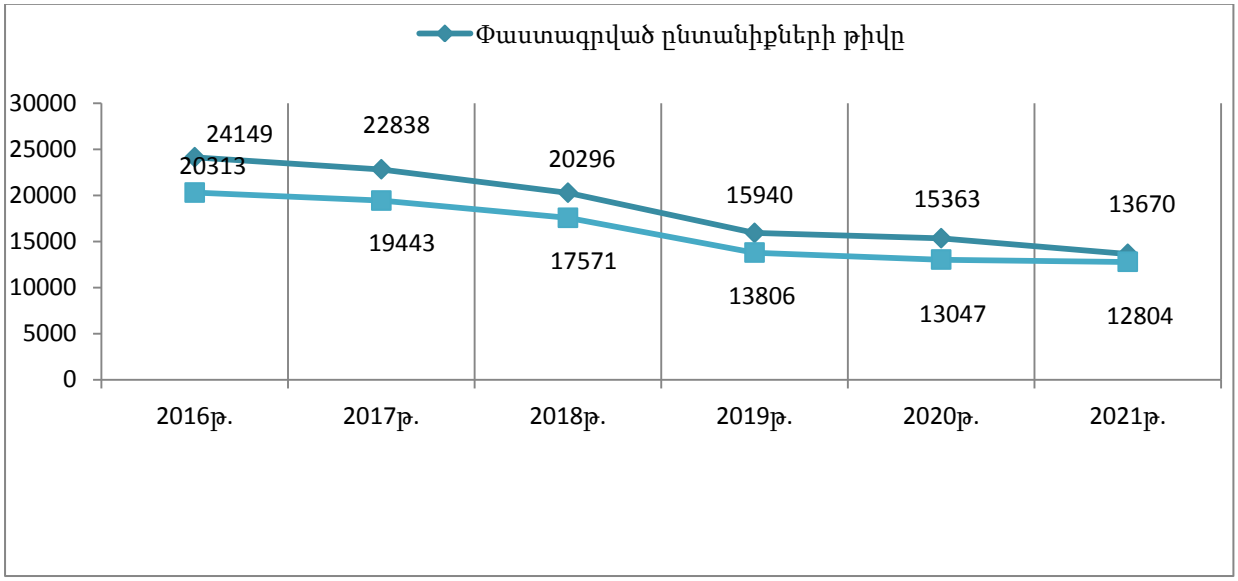

Մարզում 2021թ. ընթացքում սոցիալական ծառայությունների կողմից վճարվել է ավելի քան 4.22 մլրդ դրամ պետական նպաստներ /ներառյալ՝ հրատապ օգնությունները/, որից՝ ավելի քան 4.025 մլրդ դրամ ընտանեկան նպաստ /ներառյալ՝ սոցիալականը/ և հրատապ օգնություն՝ ավելի քան 138.2 մլն դրամ:

Նպաստառու ընտանիքի 614 երեխայի համար վճարվել է կրկնակի չափով ծննդյան նպաստ՝ 30.8 մլն դրամ/, 5 ընտանիքներում մահացած անդամի համար՝ 0.25 մլն դրամ, առաջին դասարան ընդունված 1085 երեխայի համար 27.125 մլն դրամ:

2021թ. մարզում սահմանված ժամկետներում վճարվել են պետական նպաստները և հրատապ դրամական օգնությունները:

2021թ.՝ 2020թ. համեմատությամբ նվազել է նպաստառու ընտանիքների միջինացված թիվը, տնտեսումը կազմում է ավելի քան 941 մլն դրամ/:

Մարզի սոցիալական ծառայությունների կողմից շարունակվել է Խորհրդային տարիներին բանկում ավանդադրված գումարների դիմաց տրվող փոխհատուցման գործընթացը: 2021թ. ընթացքում փոխհատուցվել է 655 անձ՝ ավելի քան 139 մլն դրամի չափով:

Առողջապահության և սոցիալական ապահովության վարչության սոցիալական ապահովության բաժնի մասնագետները առաջին կիսամյակում իրավական և մասնագիտական /նախկինում՝ վարչական/ հսկողություն են իրականացրել Արևաշող, Մեծ Պարնի, Ախթալա, Վանաձոր, Օձուն և Սարչապետ համայնքներում՝ ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության կողմից առաջարկված հարցաշարի հիման վրա:

Շարունակվում են պետական քաղաքականության ուղղություններից մեկի՝ սոցիալական ծառայությունների մեկտեղման՝ համալիր կենտրոնների ստեղծման աշխատանքները: Սոցիալական պաշտպանության վարչարարության ծրագիրը Հայաստանի սոցիալական պաշտպանության ոլորտի կառավարման բարեփոխումների առանցքային ծրագիրն է: Այդ ծրագրի շրջանակներում 2021թ. ավարտին է հասցվել, Ստեփանավանի, իսկ 2022թ. կշահագործվի Ալավերդու համալիր սոցիալական ծառայությունների տարածքային կենտրոնները: Սպիտակի նույնատիպ Համալիր կենտրոնի կառուցումով մարզում կամբողջանա համալիր սոցիալական ծառայությունների տարածքային կենտրոնների կառուցման գործընթացը:

Կենսաթոշակային ապահովություն

ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության Միասնական սոցիալական ծառայության (ՄՍԾ) կողմից տրամադրվել է Լոռու մարզի առ 01.01.2022թ. կենսաթոշակառուների տեղեկատվական թվային բազան:

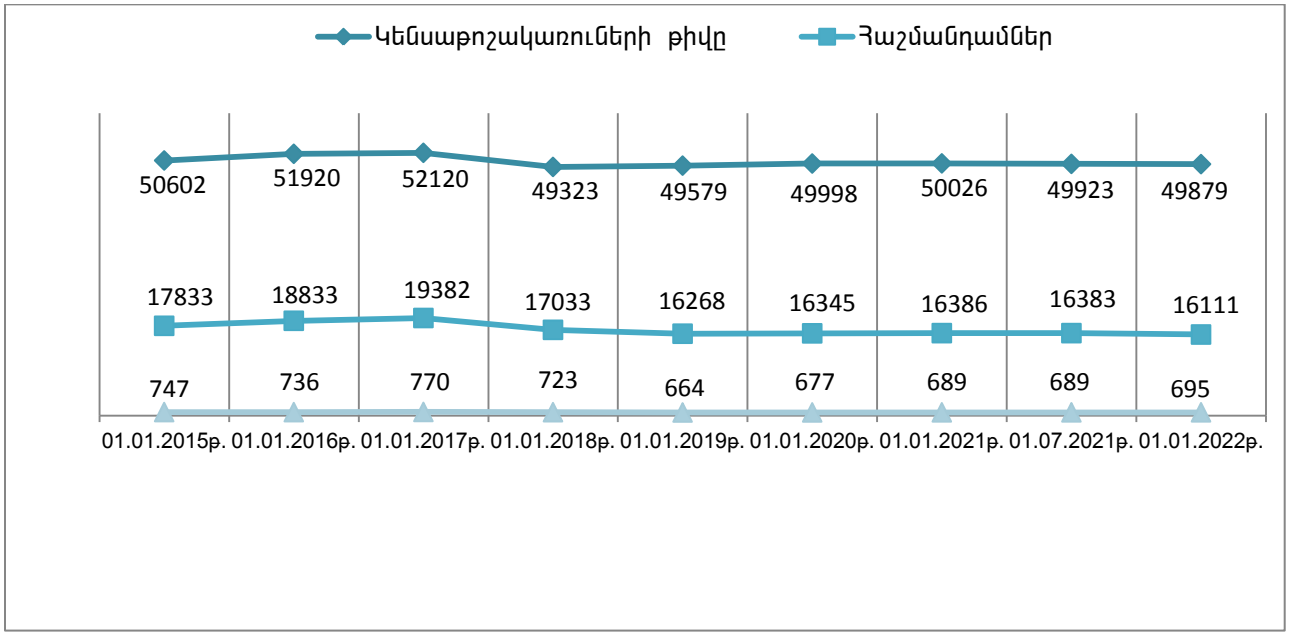

- ՀՀ Լոռու մարզում 01.01.2022թ. դրությամբ կենսաթոշակ են ստանում 49.879 մարդ, հաշմանդամություն ունեն 16.111-ը, որից՝ առաջին խմբի հաշմանդամ են 677, երկրորդ խմբի՝ 5.822, երրորդ խմբի՝ 8.917, մանկուց հաշմանդամություն ունեն 695 երեխա:
- Մարզում սահմանված ժամկետներում վճարվել են 2021թ. կենսաթոշակները: Վճարվել է շուրջ 2 մլրդ դրամ:

Աշխատաշուկա և զբաղվածություն

- 2021թ. Լոռու մարզում շարունակվել է ակտիվ աշխատաշուկայի ստեղծման և զբաղվածության խթանման քաղաքականությունը: Տարվա ընթացքում Միասնական սոցիալական ծառայության մարզի տարածքային կենտրոնների կողմից Լոռու մարզում իրականացվել են զբաղվածության հետևյալ պետական ծրագրեր 135.680.600 դրամի չափով, որից՝
- Գործազուրկների մասնագիտական ուսուցման կազմակերպում՝ 3.071.400 դրամ,
- Աշխատաշուկայում անմրցունակ անձանց փոքր ձեռնարկատիրական գործունեության աջակցության տրամադրում՝ 150.000 դրամ,
- Աշխատաշուկայում անմրցունակ ազատազրկման վայրերից վերադարձած, հաշմանդամություն ունեցող, ինչպես նաև «հաշմանդամություն ունեցող երեխա» կարգավիճակ ունեցող անձանց աշխատանքի տեղավորման դեպքում գործատուին աշխատավարձի մասնակի փոխհատուցում՝ 747.500 դրամ,
- Գործազուրկին այլ վայրում աշխատանքի տեղավորման աջակցության տրամադրում՝ 1.089.200 դրամ,
- Ձեռք բերած մասնագիտությամբ մասնագիտական աշխատանքային փորձ ձեռք բերելու համար գործազուրկներին աջակցության տրամադրում՝ 12.867.100 դրամ,
- Աշխատաշուկայում անմրցունակ անձանց աշխատանքի տեղավորման դեպքում գործատուին միանվագ փոխհատուցման տրամադրում՝ 7.610.000 դրամ,
- Մինչև երեք տարեկան երեխայի խնամքի արձակուրդում գտնվող անձանց՝ երեխայի մինչև երկու տարին լրանալը աշխատանքի վերադառնալու դեպքում, երեխայի խնամքն աշխատանքին զուգահեռ կազմակերպելու համար աջակցության տրամադրում՝ 43.404.900 դրամ,
- Աշխատաշուկայում անմրցունակ և մասնագիտություն չունեցող երիտասարդ մայրերի համար գործատուի մոտ մասնագիտական ուսուցման կազմակերպում՝ 9.498.000 դրամ,
- Մասնագիտություն ուսուցում անցնող գործազուրկներին վճարվել է 2.615.600 դրամ կրթաթոշակ,
- Աշխատաշուկայում անմրցունակ անձանց անասնապահությամբ /տավարաբուծությամբ, ոչխարաբուծությամբ, խոզաբուծությամբ, թռչնաբուծությամբ/ զբաղվելու համար աջակցության տրամադրում՝ 32.292.700 դրամ:
- Ռազմական դրությամբ պայմանավորված Ադրբեջանի կողմից 2020թ սեպտեմբերի 27-ին սանձազերծված պատերազմի հետևանքով տեղահանված և փաստացի ՀՀ-ում գտնվող Արցախի Հանրապետության գործազուրկ քաղաքացիների աշխատանքային փորձ ձեռք բերելու համար աջակցության տրամադրում՝ 5.970.800 դրամ
- Սեզոնային զբաղվածության խթանման միջոցով գյուղացիական տնտեսությանն աջակցության տրամադրում՝ 22.353.600 դրամ:
- 2021թ. ՀՀ Լոռու մարզում վարձատրվող հասարակական աշխատանքների շրջանակներում աշխատանքներ չեն իրականացվել /ծրագիրը հանվել է պետության կողմից՝ միջոցների տնտեսման նպատակով/:
- Շարունակում են գործել ԱՄՆ ՄԶԳ ֆինանսավորմամբ համայնքների հետ համագործակցային եռամյա՝ «Հաշմանդամություն ունեցող անձանց կենսամակարդակի բարելավումը զբաղվածության խթանման միջոցով» (LIFE՝ Կյանք) ծրագրի աջակցությամբ համայնքի ենթակայության ներքո Վանաձորում կազմավորված բարեկարգման հարցերով և համայնքային գույքի պահպանման և սանմաքրման աշխատանքներով զբաղվող «Նեցուկ» ՀՈԱԿ-ը և Սպիտակում՝

ջերմոցային տնտեսությունը, որտեղ յուրաքանչյուրում ներգրավված են մեկուկես տասնյակ հաշմանդամություն ունեցող անձինք:

- Զբաղվածության ծրագրեր են իրականացնում Վանաձորում գործող «Էբրիկոտ» ընկերությունը /ղեկավար՝ Գայանե Խաչատրյան, հուշանվերների և արծաթյա զարդերի արտադրություն/, «Հավասար իրավունքներ, հավասար հնարավորություններ» ՀԿ-ն /նախագահ՝ Անուշ Ասլանյան, տպագրություն, կարի արտադրություն/ զբաղված են յուրաքանչյուրում ավելի քան մեկ տասնյակ հաշմանդամություն ունեցող անձինք:
- 2021թ. դեկտեմբերին ՀՀ Լոռու մարզպետարանը հուշագիր ստորագրեց «Հավասար իրավունքներ, հավասար հնարավորություններ» ՀԿ-ի հետ, վերջինս մարզում դարձավ երկրորդ ՀԿ-ն, որ ստեղծեց Անկախ կյանքի կենտրոն:

Աջակցություն հաշմանդամություն ունեցող անձանց և տարեցներին

Հաշմանդամություն ունեցող անձանց համակողմանի աջակցությունը շարունակում է մնալ մարզպետարանի առաջնահերթ գործառույթներից մեկը: Մարզպետարանը սերտ համագործակցային աշխատանք է իրականացնում ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության հետ, գործընթացում ներգրավելով մարզի ակտիվ կառույցներին:

Նվազ արդյունավետությամբ է ընթացել հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար մատչելի միջավայր ապահովելու ուղղությամբ /մասնավորապես՝ թեքահարթակների կառուցում/ աշխատանքները: Թեև առկա է նպաստավոր օրենսդրական դաշտ, սակայն պետական ու տեղական ինքնակառավարման մարմիններ, հասարակական, մշակութային, մարզական կառույցներ, ընտրատեղամասեր և այլն, շարժողական խնդիրներ ունեցող անձանց համար մուտքի մատչելիության ապահովումը դեռևս հիմնախնդիր է մնում:

Մարզի համայնքապետարաններում և խոշորացված համայնքների վարչական ղեկավարների նստավայրերում /թվով 113/ առկա են թեքահարթակներ 35-ում, 36-ը մատչելի է շինարարական տեսակետից անվասայլակ օգտագործող մարդկանց համար:

Մարզի 163 կրթական հաստատություններից 108-ում առկա է թեքահարթակ, շինարարական տեսակետից մատչելի են 33-ը, իսկ 22 դպրոցում դեռևս թեքահարթակ չկա: Այդ պատճառաբանվում է մատչելի մուտք ունենալով կամ շահառուների և անհրաժեշտության բացակայությամբ:

ՀՀ Լոռու մարզի ներառական կրթություն իրականացնող հանրակրթական հաստատություններից 12 դպրոց ունի հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար հարմարեցված սանհանգույցներ, թվով 76 դպրոց ունի թեքահարթակ, 10-ը մատչելի է: Վանաձորի թիվ 7 և թիվ 18 դպրոցներն ունեն վերելակ: 2021 թվականի ընթացքում հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար սանհանգույցներ չեն հարմարեցվել:

ՀՀ Լոռու մարզային ենթակայության թվով 6 (Վանաձորի թիվ 12, Լեռնապատի, Ստեփանավանի թիվ 6, Ալավերդու թիվ 10, Ծաղկաշատի, Շամուտի) հանրակրթական հաստատություններում սանհանգույցները հարմարեցված են հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար:

Վանաձորի գյուղատնտեսական քոլեջը մատչելիության տեսանկյունից օրինակելի կառույց է համարվում, ունի մատչելի միջավայր, սանհանգույցը հարմարեցված է հաշմանդամություն ունեցող անձանց (շինարարական աշխատանքները շարունակվում են):

Համայքային ենթակայության 3 (Վանաձորի թիվ 10, Ախթալայի թիվ 1, Ճոճկանի) մանկապարտեզներում շինարարական աշխատանքներ են տարվել՝ սանհանգույցները հաշմանդամություն ունեցող անձանց հարմարեցնելու ուղղությամբ, իսկ 10 նախադպրոցական ուսումնական հաստա-

տություն հարմարեցվել են հաշմանդամություն ունեցող անձանց կարիքներին /որոշ դեպքերում՝ մասնակի/: Սկսվել է Վանաձորի թիվ 8 մանկապարտեզի շինարարությունը, որտեղ սանհանգույց-ները պետք է համապատասխան լինեն հաշմանդամություն ունեցող անձանց կարիքներին:

2021 թվականի ընթացքում նախադպրոցական ուսումնական հաստատություն հաճախել է հաշմանդամություն ունեցող 39 երեխա:

ՀՀ Լոռու մարզի իրավաբանական անձի կարգավիճակ ունեցող 29 առողջապահական ընկերություններից 22-ը ունեն թեքահարթակ և մատչելի են /որից՝ 2-ում առկա է վերելակ/, մատչելի է 4-ը, մասնակի մատչելի՝ 1, մատչելի չէ 2-ը: 2021թ. թեքահարթակ է կառուցվել Մեծավանի առողջության կենտրոնում:

Գյուղական համայնքներում գործող թվով 95 բուժակ - մանկաբարձական կետերից 43-ը մատչելի են, մատչելի չէ 34-ը, մասնակի մատչելի՝ 9, տարածք չունեցող 9 ԲՄԿ սպասարկվում են արտագնա:

2021թ. նորացված աշխատաեղանակով և բարձր արդյունավետությամբ են աշխատել «Վանաձորի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ն /շահագործվել է 2018թ., որտեղ պահպանված են հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար իրավական ակտերով սահմանված շինությունների մատչելիության պայմանները՝ ազատ մուտք, վերելակ/ և «Ալավերդու բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ը /վերանորոգումից հետո նոր մակարդակի մատչելիություն է ապահովել. ստացիոնարում տեղադրված56է վերելակ/:

- «Ալավերդու բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ն վերանորոգումից հետո նոր մակարդակի մատչելիություն է ապահովել /ստացիոնարում տեղադրված 56է վերելակ/:
- Հաշմանդամություն ունեցող անձանց հարցերով զբաղվող Լոռու մարզային հանձնաժողովը 2021թ. ընթացքում հրավիրել է 4 նիստ՝ քննարկել 27 օրակարգային հարցեր:

- Մարզպետարանը սերտ համագործակցում է մարզում գործող միջազգային և տեղական հասարակական կազմակերպությունների /նրանց մասնաճյուղերի/ հետ, նրանցից մեծ մասը ընդգրկված են մարզպետարանում գործող տարբեր հանձնաժողովներում կամ տարածաշրջանային համակարգող խորհուրդներում:

- Հաշմանդամություն ունեցող անձանց և նրանց հիմնահարցերով զբաղվող միջազգային և տեղական հասարակական կազմակերպությունների սոցիալական աջակցության ծրագրերը վերաբերել են մարզում գործող ցերեկային կենտրոններին, տնային պայմաններում միայնակ հաշմանդամություն ունեցող անձանց սոցիալական սպասարկման ծառայություններին և հաշմանդամություն ունեցող անձանց շուրջօրյա խնամք տրամադրող հաստատություններին, որոնց ֆինանսավորման ստվար մասը իրականացվում է ՀՀ պետական բյուջեից: Մարզպետարանի ուշադրության կենտրոնում են եղել նաև անապահով քաղաքացիների հիմնահարցերը:
- ՀՀ Լոռու մարզպետի 21.04.2021թ. թիվ 206-Ա որոշումով ստեղծվել է Դրամական և նյութական օգնություն տրամադրելու համար ՀՀ Լոռու մարզպետարան հասցեագրված քաղաքացիների դիմումների քննարկման հանձնաժողով, որն արդեն անց է կացրել թվով 9 նիստ, յուրաքանչյուրի ժամանակ քննարկել շուրջ 150 քաղաքացիների դիմումներ:

Փախստականների և միգրացիայի հիմնահարցեր

- ՀՀ Լոռու մարզում բնակվող գրեթե բոլոր փախստականները ստացել են քաղաքացիություն /նրանց թիվը ավելի քան 6000 է/: Աշխատունակ են՝ 3.465 մարդ (46.2%), նախկին քաղաքաբնակներ՝ 6.750 մարդ (90%):
- 1999-2005թթ. բնակարանային խնդիր է լուծվել փախստականների 292 ընտանիքների համար /Փախստականների նորվեգական խորհրդի, ՄԱԿ-ի և ՀՀ պետբյուջեի միջոցներով:
- 2006-2021թթ. Լոռու մարզում փախստական ընտանիքների բնակարանային ապահովման պետական ծրագիր չի իրականացվել:
- Դեռևս բնակարանի կարիքավոր ընտանիքների թիվը մարզում կազմում է 139 /որից՝ 24-ը առաջնահերթության, իսկ 115 ընտանիք ընդհանուր հերթացուցակում/: Մեծաթիվ ընտանիքներ /47 ընտանիք/ գտնվում են արտերկրում /մեծ մասը՝ ՌԴ-ում/:

Զոհված և հաշմանդամ զինծառայողների հիմնահարցեր

ՀՀ կառավարության 06.12.2018թ. թիվ 1419-Ն, 10.08.2017թ. թիվ 1016-Ն և 09.06.2005թ. թիվ 947-Ն որոշումների պահանջներով են ընթանում զոհված (մահացած) և հաշմանդամ (վիրավոր) զինծառայողների (ազատամարտիկների) ունեցող ընտանիքների բնակարանային ապահովման աշխատանքները:

Նախորդած տարիներին Լոռու մարզում բնակարան կամ բնակարան ձեռք բերելու համար ֆինանսական աջակցություն են ստացել զոհվածի և զինհաշմանդամի ավելի քան 250 ընտանիքներ:

2021թ. ընթացքում ՀՀ պաշտպանության նախարարությունից բնակարանի գնման վկայագիր են ստացել թվով 8 զոհված զինծառայողների ընտանիքներ՝ 39 մլն 360 հազար դրամի չափով, մասնավորապես՝ Սպիտակից՝ Աշոտ Գյուլազյան /7.467.000 դրամ/, Ստեփանավանից՝ Շավարշ Առաքելյան /2.484.000 դրամ/, Շիրակամուտից՝ Սմբատ Մազմանյան /2.649.000 դրամ/, Վանաձորից՝ Արսեն Առաքելյան և Արայիկ Գրիգորյան /3.666.000-ական դրամ/, Սարգիս Աղաջանյան և Հովիկ Թամազյան /7.681.000-ական դրամ/, Արթուր Մանուկյան /4.066.000 դրամ/:

2021թ. հաշվառված 2020թ. տեղի ունեցած պատերազմի ժամանակ զոհված թվով 6 և 1 զինհաշմանդամի ընտանիքների փաստաթղթերը ուղարկվել են ՀՀ պաշտպանության նախարարություն՝ փոխհատուցման համար:

Ցավոք, 2020թ. աշնանը մեր երկրին պատուհասած պատերազմը փոխեց նաև զինծառայողների ընտանիքների սոցիալական պատկերը: Վերջին պատերազմից հաշմանդամություն ձեռք բերած զինծառայողներին ևս աջակցություն է ցուցաբերվում, մասնավորապես՝ փաստաթղթերի ձևակերպումներ և ՀՀ պաշտպանության նախարարություն է ներկայացվում կենսաթոշակի նշանակման համար փաստաթղթային փաթեթը /նման գործերն արդեն շուրջ հինգ տասնյակ են/: Այս աշխատանքները շարունակական են:

Առողջապահության և սոցիալական ապահովության վարչության աշխատակիցը մասնակցել է պատերազմի ժամանակ զոհված ընտանիքների այցելություններին /Սպիտակի տարածաշրջան/:

ՀՀ Լոռու մարզպետարանի առողջապահության և սոցիալական ապահովության վարչությունում գործում է թեժ գիծ՝ 0322 2-33-99 հեռախոսահամարով /առողջապահության և սոցիալական ապահովության հարցերով/: Հեռաձայնողների հարցերն առնչվում են առողջապահական, սոցիալական և շատ այլ ոլորտներում խախտված իրավունքներին, որոնց անմիջապես անդրադարձ է եղել:

Ընտանիքի, կանանց և երեխաների իրավունքների պաշտպանություն

- Շուրջօրյա խնամքի հաստատություն են տեղավորվել թվով 6 երեխա, որից 2-ը մասնագիտացված մանկատուն, 4-ը Վանաձորի «Սաբինե» փոքր խմբով տուն
- Մանկատնից դուրս են գրվել 5 երեխա
- Որպես առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխա կամ անձ են հաշվառվել 19 երեխա
- Որպես որդեգրողի թեկնածու են հաշվառվել 11 քաղաքացի
- Որդեգրման ենթակա երեխա հաշվետու ժամանակահատվածում չի հաշվառվել
- 2021թ-ին որդեգրում չի կատարվել
- Մարզում հաշվառվել է խնամատար ծնող դառնալու ցանկություն ունեցող 5 անձ
- 2021թ.-ի ընթացքում խնամատար 23 ընտանիքներում խնամք և դաստիարակություն են ստացել 33 երեխա
- Ոստիկանության կողմից հաշվառվել է 23 անչափահաս, որից 19-ը՝ տղա, 4 աղջիկ/2-ը ընտանիքը լքած, 1-ը գողություն, 1-ը սուտ մատնություն/
- Վկայագրվել է 396 երեխա՝ որպես կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող/ որից 29-ը մանկապարտեզ/
- Ամուսնալուծված ընտանիքներում երեխայի բնակության վայրի ու տեսակցության սահմանված կարգի պահպանմամբ տրվել օրենքի պարզաբանում, տարվել է բացատրական աշխատանքներ, երեխաների խնամքից և դաստիարակությունից խուսափող ծնողներին, բռնության ենթարկված կանանց և երեխաներին տրվել է համապատասխան ուղղորդում և աջակցություն/թվով 92 ընտանիք, 12 դատական նիստերի/:
- Կատարվել է բացատրական աշխատանքներ պարտադիր ուսուցումից դուրս մնացած երեխաների, նրանց ծնողների, ինչպես նաև դպրոցի տնօրենների հետ:
- 2021թ-ի ընթացքում վերականգնվել է պարտուսից դուրս մանացած երեխաների կրթության իրավունքը, երեխաները հաճախում են դպրոց:
- Ընթացիկ տարում Ալավերդի և Լոռի Բերդ խոշորացված համայնքներում իրականացվել է ուսուցողական միջոցառումներ «Նախաձեռնողական մասնակցությունը ժողովրդավարական կայացմանը, թափանցիկ կառավարում տեղական մակարդակում» ծրագրի միջոցով/450 մարդ/:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԿԱՊԵՐ, ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ՀԻՄՆԱԴՐԱՄՆԵՐ

Հայ-ռուսական

2021թ-ի մարտին ճանաչողական այցով Լոռու մարզ է ժամանել Գյումրիում Ռուսաստանի դաշնության գլխավոր հյուպատոս Ռուսլան Կանդուրովը, ինչպես նաև Գյումրիում Ռուսաստանի գիտության և մշակույթի կենտրոնի տնօրեն Հարություն Համբարձումյանը: Հանդիպման ընթացքում ձեռք բերվեցին պայմանավորվածություններ՝ իրականացնելու

համատեղ ծրագրեր, պահպանելով և զարգացնելով հայ և ռուս ժողովուրդների դարավոր բարեկամությունը:

Համագործակցության հուշագիր է ստորագրվել Երևանում մոսկովյան մշակութագործարարական կենտրոնի՝ Դոմ Մոսկվի կենտրոնի և ՀՀ Լոռու մարզպետարանի միջև, որի շրջանակներում նախատեսվում է անց կացնել բարգործական, սոցիալական, հումանիտար ակցիաներ, ՀՀ և ՌԴ պատմության նշանավոր իրադարձությունների, երկու երկրների մշակութագործարարական հարաբերություններին նվիրված նախագծերի իրականացում և գիտաժողովների, միջազգային համաժողովների և կլոր սեղանների իրականացմանը:

Սույն համագործակցության շրջանակներում 11.06.2021թ.Վանաձորի Շառլ Ազնավուրի անվան մշակույթի կենտրոնում բացվեց «Ռուսական կենտոնը», որտեղ նախատեվում է անց կացնել ռուսերեն լեզվի անվճար դասընթացներ, ինտերակտիվ քննարկումներ, կինոդիտումներ, ինչպես նաև առկա կլինեն ռուս գրականությանն ու կրթությանն առնչվող տարբեր նյութեր:

2021թ.-ի հոկտեմբերին տեղի ունեցավ հայ-ռուսական միջտարածաշրջանային 8-րդ ֆորումը, որի ընթացքում անցկացվեցին կլոր սեղաններ՝ «Եվրասիական գործընկերության շրջանակներում Հայաստանի և Ռուսաստանի միջև տնտեսական համագործակցության զարգացման հեռանկարները», «Արդյունաբերական կլաստերների ներուժը. Համատեղ նախագծերի իրականացում», «Պատմամշակութային զբոսաշրջության զարգացում և երիտասարդական համագործակցություն» և «Սոցիալ-տնտեսական միջտռարածաշրջանային համագործակցության զարգացումը հետհամաճարակային շրջանում» թեմաներով:

Սկիզբ է դրվել Լոռու մարզի և Սամարայի շրջանի միջև համագործակցությանը: Շնորհիվ Գյումրիում Ռուսական մշակույթի և գիտության կենտրոնի հետ համագործակցության նոյեմբեր ամսին իրականացվեցին Սամարայի շրջանի և Լոռու մարզի միջև համագործակցային կապեր ստեղծելուն միտված առցանց հանդիպումներ: Կողմերը ներկայացրին հնարավոր համագործակցության ոլորտները, ձեռք բերվեցին մի շար պայմանավորվածություններ:

2021թ.-ին նոյեմբերին Լոռու մարզում հյուրընկալել էին Ռուսաստանի Դաշնության Օմսկի մարզից ժամանած գործարարների պատվիրակությանը: Հանդիպումը կազմակերպվել էր ՀՀ առևտրաարդյունաբերական պալատի և Օմսկի տարածաշրջանի փոքր բիզնեսի աջակցման և զարգացման պետական հիմնադրամի համատեղ ջանքերով: Օմսկից ժամանած պատվիրակության կազմում ընդգրկված էին սննդի վերամշակման, հագուստի արտադրության և մի շարք այլ ոլորտներ ներկայացնող գործարարներ:

Հայ-ռումինական

Հայաստանի անկախության և Հայաստանի և Ռումինիայի միջև դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման 30-ամյակի կապակցությամբ Լոռու մարզի քույր մարզ Հարգիտայում՝ Ռումինիայում Հայաստանի դեսպանատան հետ համագործակցությամբ, կազմակերպվել էր առցանց կոնֆերանս: Վերջինս կազմակերպվել էր Հարգիտայում արդեն 11-րդ անգամ անցկացվող Հայկական օրերի շրջանակներում: Ռումինիայի հետ կապերը պահպանվում են ակտիվ, նախատեսվում է համաճարակային իրավիճակների բարելավվումից հետո պլանավորել տեղային հանդիպումներ և նախաձեռներ մի շարք համատեղ ծրագրեր:

Հայ-իտալական

Սեպտեմբեր ամսից ակտիվ աշխատանքներ են ընթանում ՀՀ լոռու մարզի և Իտալիային Հանրապետության Լոմբարդիա մարզի հետ քույր մարզային հարաբերություններ ստեղծելուն ուղված: Լոմբարդիայի Լեկկո քաղաքի հետ հարաբերությունները ունեն երկար տարիների պատմություն, սակայն այժմ նախատեսվում է հարաբերությունները հասցնել քույր մարզային և քույր

քաղաքային (Վանաձոր-Լեկկո) մակարդակի: Այս համագործակցության շրջանակներում սեպտեմբերի 24-ին Լեկկո քաղաքում մեկնարկել են Հայկական օրերը՝ նվիրված Հայաստանի անկախության 30-ամյակին: Այն կրում էր «Լեկկոն պատմում է Հայաստանի մասին խորագիրը»: Միջոցառման բացման կոնֆերանսին ելույթով հանդես է եկել նաև Լոռու մարզպետի տեղակալը:

Հայ-լիտվական

2021թ.-ին «Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի «Վանաձորի անտառնտնտեսություն» մասնաճյուղի Խնձորուտի անտառպետության տարածքում հիմնվել է «Լիտվական անտառը»: Սույնով նշանավորվել է Լիտվայի Հանրապետության անկախության վերականգնման 30-ամյակը և Հայաստանի Հանրապետության հետ դիվանագիտական հարաբերությունների 30-ամյակը: Լիտվայի հանրապետության կողմից ՀՀ-ին է նվիրաբերվել 10.000 կեչու ծառ՝ որպես բարեկամական ներդրում «10մլն ծառ» նախաձեռնության շրջանակներում:

Հայ-ամերիկյան

2021թ.-ին Լոռու մարզում երկու անգամ հյուրընկալել են ԱՄՆ դեսպան՝ Ն.Գ. տկն. Լին Թրեյսիին և դեսպանատան մի շարք ներկայացուցիչներին: Հանդիպումներից առաջինը 27.08.2021թ.-ին տիկին դեսպանը Լոռու մարզպետարանի զարգացման ծրագրերի, զբոսաշրջության և վերլուծության բաժնի պետի ուղեկցությամբ ևս, եղել է Սանահինի վանական համալիրում, իսկ 07.09.2021թ.-ին ՀՀ Լոռու մարզպետարանում: Հանդիպումների ընթացում քննարկվել են ԱՄՆ աջակցությամբ մարզում իրականացվող աշխատանքները: ՀՀ Լոռու մարզպետ Ա. Խաչատրյանը շնորհակալություն է հայտնել ԱՄՆ կառավարությանը և դեսպանատանը, մարզում իրականացվող և նախատեվող բազմաթիվ ծրագրերի իրականացման համար՝ մասնավորապես ուղղված առողջապահության, կրթության, տնտեսության, զբոսաշրջության, ՏԻՄ և մի շարք այլ ոլորտների զարգացմանը:

Հայ- գերմանական

Վանաձոր-Ռեգեն համագործակցության ութնամյակի կապակցությամբ03.09.2021թ.-ին Լոռու մարզում էին հյուրընկալվել Գերմանիայի Ռեգեն երկրամասի պատվիրակությունը՝ շրջանի ղեկավար Ռիտա Ռորլի գլխավորությամբ: Հանդիպումը նպատակ ուներ քննարկել ներկա և ապագա համատեղ ծրագրերը, հստազկեցներ համագործակցության ուղղություններն ու ռազմավարությունները, ինչպես նաև արձանագրելու առկա ձեռքբերումները:

Հայ-հոլանդական

2021թ.-ին հոկտեմբերին Լոռու մարզպետարանում հանդիպել են մարզպետ՝ Ա. Խաչատրյանը և Նիդերլանդների դեսպան Ն.Գ. պրն. Նիկոլաս Յակոբ Սխերմերսը, ինչպես նաև դեսպանատան մի քանի ներկայացուչիչներ: Հանդիպման ընթացքում քննարկվել են մարզում իրականացվող ծրագրերը և ձեռք են բերվել մի շարք պայմանավորվածություններ՝ ուղղված հայ-հոլանդական համագործակցությանը:

Հայ-ֆրանսիական

Սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում ակտիվ տեսակապեր են ընթացել Լոռու մարզի և Ֆրանսիայի Հանրապետության ՊԱԿԱ ռեգիոնի ներկայացուցիչների միջև: Հանդիպումների ընթացքում Ֆրանսաիական կողմը ներկայացրեց իր՝ ՀՀ Լոռու և Գեղարքունիքի մարզերի հետ համատեղ ծրագրի առաջարկը (զբոսաշրջային արահետների մշակում և տեղային զբոսավարների վերապատրաստում), որն էլ համատեղ կերպով մշակվեց, պատրաստվեցին բոլոր տեղեկատվական նյութերը, և ընտրվեցին մասնակիցները, նախատեսվեց ֆրանսիական կողմի այցը դեպի Լոռի: Սակայն տվյալ շրջանում համավարակի ակտիվ բռնկման պատճառով հանդիպումը և ծրագիրը ներկայումս հետաձգված են:

Տարվա ընթացքում ակտիվ կապ է պահպանվել ՊԱԿԱ ռեգիոնի նորընտիր ներկայացուցիչների հետ, իրականացվել են տեսակապեր և պահպանվել է ակտիվ նամակագրություն:

Հայ-չինական

ՀՀ-ում Չինաստանի դեսպանատան և Չինաստանում զարգացման և բարեփոխումների պետական կոմիտեի միջազգային կենտրոնի կողմից անց է կացվել «Մեկ գոտի, մեկ ճանապարհ. կարողությունների զարգացում 2021» ծրագրի անարգել առևտուր և թվային առևտուր թեմայով (առցանց) դասընթացը: Դասընթացը կազմակերպվել էր Պեկինի Տանուրո հիմնադրամի, ՄԱԶԾ-ի և Հուաքյո համալսանի հետ համատեղ: Ներկայացվել են Քովիդ 19-ի ընթացքում առցանց առևտրի և «Մեկ գոտի, մեկ ճանապարհ»-ի սահմաններում առևտրի (ներկայացվել է մասնավոր ընկերության կողմից) դինամիկ զարգացման, գլոբալ տնտեսության մեջ բերած դրական փոփոխությունները և զարգացման հեռանկարները: Քննարկվեցին նաև առևտրի կայուն և դինամիկ զարգացմանն ուղղված գլոբալ խնդիրների և ապագայի տեսլականի վերաբերյալ թեմաները:

Ծրագրային այլ աջաջարկներ են ուղարկվել ՏԿԵՆ՝ Հայաստանի և Վրաստանի սահմանամերձ շրջանների միջև համագործակցության վերաբերյալ, ինչպես նաև առաջիկայում նախատեսվող հայ-վրացական, հայ-հնդկական, հայ-բելառուսական, հայ-չինական և հայ-ղազախական միջկառավարական համաժողովներին առաջադրելու համար:

ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐ

Լրատվություն

Հաշվետու ժամանակահատվածում բաժնի կողմից պատրաստվել է 315 տեղեկատվական նյութ, որոնք տեղադրվել են մարզպետարանի lori.mtad.am պաշտոնական կայքում և ֆեյսբուքյան էջում: Բոլոր հիշարժան տոների, միջազգային օրերի և տեղական իրադարձությունների վերաբերյալ պատրաստվել են Լոռու մարզպետի ուղերձներ(ընդհանուր թվով՝ 36): Պատրաստվել է ընդհանուր թվով 58 տեսանյութ և 4 ֆիլմ: Սահմանված կարգով կատարվել լրագրողների հավատարմագրում:

2021թ. ընթացքում ստացվել է մարզպետին և կառուցվածքային ստորաբաժանումներին ուղղված 68 գրավոր և շուրջ 50 բանավոր հարցում, որոնց տրվել է հիմնավոր պատասխան՝ օրենքով սահմանված ժամկետների մեջ: Կազմակերպվել է մարզպետի թվով 1 մամլո ասուլիս, շուրջ 70 հարցազրույց և ճեպազրույց:

Հաշվետու ժամանակահատվածում Լոռու մարզպետարանը սերտորեն համագործակցել է հասարակական կազմակերպությունների հետ, այդ թվում՝ ազգային փոքրամասնությունները ներկայացնող: Լոռու մարզպետարանի և հասարակական կազմակերպությունների միջև կնքվել են համագործակցության թվով 1 հուշագրեր:

Մարզպետարանի առնչությունները՝ գործող կրոնական կազմակերպությունների ղեկավարների և ներկայացուցիչների հետ, եղել են պաշտոնեական գործառույթներից բխող հանգամանքներով:

ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐ

Լոռու մարզային փրկարարական վարչությունը ամբողջությամբ և ժամանակին է կատարել 2021 թվականի ընթացքում «Հայաստանի Հանրապետության Լոռու մարզի արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության և քաղաքացիական պաշտպանության համակարգերի նախապատրաստման 2021 թվականի հիմնական միջոցառումների պլան»-ով նախատեսված միջոցառումները, վերադասի կողմից արձակված հրամանները, հրահանգները և հանձնարարականները, ինչպես նաև լրացուցիչ պահանջվող միջոցառումները:

Մշակվել և սահմանված կարգով մարզպետի հաստատմանն է ներկայացվել Լոռու մարզի տարածքում 2021թ. ընթացքում հնարավոր ջրհեղեղների հեղեղումների, սելավների և սողանքների կանխարգելման, հետևանքների նվազեցման ու վերացման մասին, որոշման նախագիծը հավելվածների հետ միասին, որը հաստատվել է 2021թ. հունվարի 12-ի թիվ 9-Ա որոշմամբ:

2021 թվականի ընթացքում Լոռու մարզային փրկարարական վարչության կողմից սպասարկվել են արտակարգ իրավիճակների, դեպքերի, պատահարների առաջացման վերաբերյալ 1324 ահազանգ, որոնցից՝ 552-ը – տեխնածին, 67-ը – տարերային, 705-ը – սոցիալ - կենցաղային և այլ բնույթի դեպքեր:

Արտակարգ դեպքերի ու պատահարների հետևանքով զոհվել են 47, վիրավորվել 1053 մարդ: Նյութական վնասի չափը կազմել է 200.047.400 դրամ:

2021 թ-ի ընթացքում ԼՄՓ վարչություն հաղորդագրություններ են ստացվել մարզում գրանցված 1176 արտակարգ դեպքերի և պատահարների վերաբերյալ, որոնցից՝ 674-ը - տեխնածին, 46-ը - տարերային և 456-ը - սոցիալ-կենցաղային և այլ բնույթի դեպքեր:

Զոհվել են 34, վիրավորվել 869 մարդ: Նյութական վնասը կազմել է 95.214.900 դրամ:

2021թ-ի համեմատությամբ ընդհանուր դեպքերը աճել են 148-ով, ընդ որում 122-ով նվազել են տարերային դեպքերը, իսկ 21-ով և 249-ով աճել են համապատասխանաբար տեխնածին բնույթի և սոցիալ-կենցաղային և այլ բնույթի դեպքերը: Զոհվածների թիվը աճել է 13-ով, վիրավորներինը՝ աճել է 184-ով: 2020թ-ի նույն ժամանակահատվածի համեմատությամբ 104.832.500 դրամով աճել է արտակարգ դեպքերի հետևանքով առաջացած նյութական վնասի չափը:

Դեպքերի արձագանքման և հետևանքների վերացման նպատակով ՀՀ ԱԻՆ ՓԾ Լոռու մարզային փրկարարական վարչության ստորաբաժանումների կողմից իրականացվել է՝ 2167 ելք (2020թ.՝ 3318), այդ թվում՝ հրդեհների - 473 (2020թ.՝ 531), վթարների և պատահարների - 358 (2020թ.՝ 208), կեղծ կանչի 32 (2020թ.՝ 31), կենցաղային օգնության - 215 (2020թ.՝ 425), այլ մեկնումներ - 1089 (2020թ.՝ 2123):

Հաշվետու ժամանակաշրջանում մարզի բնակչության պաշտպանության համակարգի օպերատիվ նախապատրաստման ուղղությամբ պլանավորվել և անց են կացվել՝

1 հրամանատարաշտաբային, 33 շտաբային, 2 ցուցադրական, 45 հատուկ տակտիկական ուսումնավարժություններ և 2 օբյեկտային վարժանքներ,

մարզի թվով 14 համայնքներում և բնակավայրերում անց են կացվել «Քաղաքացիական պաշտպանության միջոցառումների կազմակերպումը և իրականացումը» թեմայով գործնական միջոցառումներ,

Լոռու մարզի թվով 62 հանրակրթական դպրոցներում անց են կացվել դասախոսություններ և սեմինար-վարժանքներ՝ «Մարտի 1-ը քաղաքացիական պաշտպանության համաշխարհային օրն է», «Բնակչության գործողությունները երկրաշարժից առաջ, երկրաշարժի ժամանակ և դրանից հետո» և այլ թեմաներով:

ՀՀ կառավարության 2015թ. հունվարի 22-ի «Արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության և քաղաքացիական պաշտպանության ոլորտներում ՀՀ պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների ու կազմակերպությունների պատրաստման և տվյալ ոլորտների հիմնահարցերով բնակչության ուսուցման կարգն ու ծրագիրը սահմանելու և ՀՀ կառավարության 2003թ. հունվարի 30-ի №34-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» № 46-Ն որոշման համաձայն մշակված և ՀՀ Լոռու մարզպետի կողմից 08.01.2021թ-ին հաստատված պլանի՝ ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարության «Ճգնաժամային կառավարման պետական ակադեմիա» պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունում 2021թ. ուսումնական տարում ՀՀ Լոռու մարզպետարանի աշխատակազմի, մարզի համայնքների և կազմակերպությունների ղեկավար աշխատողների և մասնագետների պատրաստման դասընթացներին, 2021թ-ի ընթացքում ուսուցման ծրագրով նախատեսված 44 ուսուցանվողներից փաստացի ուսուցում են անցել 39 մասնակիցներ:

Կապի և ազդարարման համակարգ

Մարզում բնակչության ազդարարման համար անհրաժեշտ են 160 շչակներ, որից առկա են 60-ը, որոնք տեղադրված են 29 բնակավայրերում, 84 բնակավայրում առկա չեն շչակներ: Հատկապես շչակները բացակայում են Գուգարքի տարածաշրջանում, Լոռի Բերդ, Գյուլագարակ, Սարչապետ խոշորացված համայնքների բնակավայրերում: Քաղաքային համայնքներում ազդարարման խնդիրը գրեթե լուծված է, մնացել են գյուղական համայնքներն ու բնակավայրերը՝ բոլոր տարածաշրջաններում:

Կանխարգելիչ միջոցառումների իրականացում

Աշխատանքներ են տարվել մարզի հանրակրթական դպրոցների, նախակրթական ուսումնական հաստատությունների հետ՝ աղետների ռիսկի կառավարման պլանները մշակելու ուղղությամբ :

Լոռու մարզային փրկարարական վարչության ենթակա հրշեջ փրկարարական ջոկատների կողմից ս.թ. մայիս և հունիս ամիսներին իրականացրել են Լոռու մարզի վտանգավոր թվով 9 տեղամասերի հարկադիր քարաթափման աշխատանքներ՝ ընդհանուր 66 խորանարդ մետր ծավալով:

ԶՈՐԱԿՈՉ ԵՎ ԶՈՐԱՀԱՎԱՔԱՅԻՆ ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆ

Աջակցություն է ցուցաբերվել տարածքային զինվորական կոմիսարիատներին, հատկապես պարտադիր զինվորական ծառայության զորակոչի իրականացման գործում: 2020թ. ձմեռային զորակոչի պետական առաջադրանքը կատարվել է 88.9 %-ով, 2021թ. ամառային զորակոչի պետական առաջադրանքը կատարվել է 110.0 %-ով, իսկ 2021թ. ձմեռային զորակոչը շարունակվում է: Ճշտումներ է կատարվել կցագրման աշխատանքների գործունեության ընթացքի

վերաբերյալ: Աշխատանքներ է տարվել համայնքներում անձնակազմի և տեխնիկայի կցագրման աշխատանքների գործընթացը կարգավորելու ուղղությամբ և պարբերաբար թարմացվել է կցագրման ռեսուրսների անվանացուցակները:

Ձմեռային և ամառային զորակոչերի ժամանակ համաձայն «Զինվորական ծառայության և զինծառայողի կարգավիճակի մասին» ՀՀ օրենքի պարտադիր զինվորական ծառայության զորակոչից տարկետում տալու հարցի վերաբերյալ ՀՀ Լոռու մարզային զորակոչային հանձնաժողովը կայացրել է նիստեր, տրվել են եզրակացություններ տարկետում տալու վերաբերյալ:

Բարոյական, հոգեբանական, ֆինանսական և նյութական աջակցություն է ցուցաբերվել 44-օրյա պատերազմի ժամանակ զոհված, անհայտ կորած, գերի ընկած և վիրավորված զինծառայողների ընտանիքներին:

Իրականացվել է Լոռու մարզպետարանի անձնակազմի և Լոռու մարզի համայնքների զինապարտ քաղաքացիների ամրագրման և ապաամրագրման գործընթացը:

Կատարվել է փոփոխություն Լոռու մարզի զորահավաքային մարմնի և կանոնադրության մեջ և հաստատվել է Լոռու մարզպետի կողմից:

ԱՇԽԱՏԱՆՔ ԿԱԴՐԵՐԻ ՀԵՏ ԵՎ ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԿԱՐԳԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ

2021 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ մարզպետարանում կա 112 հաստիք, որից 92-ը՝ քաղաքացիական ծառայողների հաստիքներն են, որից թափուր է 4-ը: 2 պաշտոններ ժամանակավոր (ֆիզ.արձակուրդ) թափուր են:

2021թվականին ՀՀ Լոռու մարզպետարանի աշխատակազմում թափուր պաշտոններ զբաղեցնելու համար հայտարարվել և անց է կացվել է 25 մրցույթ, ընդհանուր դիմորդների քանակը՝ 113, մասնակիցների քանակը 105,իսկ քաղաքացիական ծառայության ժամանակավոր թափուր պաշտոն զբաղեցնելու համար հայտարարվել և անց է կացվել 3 մրցույթներ:
Վերապատրաստվել են 7 քաղաքացիական ծառայողներ

2021 թվականի ընթացքում աշխատանքից ազատվել են 30 քաղծառայողներ՝ որոնցից 21-ը մարզպետարանի սոցիալական աջակցության տարածքային մարմինների աշխատակիցները՝ ՀՀ Վարչապետի 2021թվականի փետրվարի 26-ի թիվ 173-Ա որոշման համաձայն), ընդունվել 16-ը: Քաղաքացիական ծառայության մասով կարգապահական տույժի է ենթարկվել 3 աշխատակից:

2021թ-ին նախապատրաստվել են՝

- Լոռու մարզպետի 850 որոշումների նախագծեր,
- Լոռու մարզպետարանի աշխատակազմի ղեկավարի 1650 հրամանների նախագծեր,
- Մրցույթով անցած 45 դպրոցի տնօրենների պայմանագրերի նախագծերը,
- 35 գրությունների նախագծեր,
- Աշխատակիցների 15 տեղեկանքներ
- 11 քաղաքացիների դիմումների պատասխանների նախագծեր:
- Ամփոփվել է 2021թ-ի աշխատակիցների կիսամյակային և տարեկան կատարողականների գնահատումը:

ՄԱՐԶՊԵՏԻ ԿՈՂՄԻՑ 2021Թ. ԸՆԴՈՒՆՎԱԾ

2021թ. ընթացքում մարզպետի կողմից ընդունվել է 878 որոշում, որոնց պատճենները յուրաքանչյուր ամիս ներկայացվել են ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն, իսկ վերջին 2 ամսում՝ ՀՀ փոխվարչապետին՝ ՀՀ օրենսդրությանը դրանց համապատասխանությունը ստուգելու նպատակով: ՀՀ օրենսդրության խախտումների հիմնավորմամբ հետ վերադարձված իրավական ակտեր չունենք:
Մարզպետարանի գլխավոր քարտուղարի կողմից 2021թ. ընթացքում արձակվել է 1721 հրաման՝ հիմնականում կադրային հարցերի վերաբերյալ /արձակուրդներ, գործուղումներ/:

2021թ. ընթացքում բաժնի կողմից կազմվել է 353 գրություն, որոնցից՝ 22 դիմումի պատասխան և 331 գրություն:

2021թ. իրավական և մասնագիտական հսկողություն է իրականացվել ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարի հրամանով հաստատված աշխատանքային ծրագրով նախատեսված 20 համայնքներում /Արջուտ, Լերմոնտովո, Արևաշող, Շահումյան, Լեռնանցք, Վահագնի, Կաթնաջուր, Մեծ Պարնի, Ֆիոլետովո, Սարամեջ, Ախթալա, Դեբեդ, Վանաձոր, Գուգարք, Օձուն, Սարչապետ, Սարահարթ, Թումանյան, Լեռնապատ, Հարթագյուղ/, որի արդյունքում կազմվել են արձանագրություններ: Հայտնաբերված թերությունների ու խախտումների վերացման նպատակով համայնքների ղեկավարներին տրվել են մեթոդական ցուցումներ: Հայտնաբերված թերությունների վերացման ուղղությամբ ձեռնարկված միջոցառումների մասին պարբերաբար ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն է ներկայացվել ամփոփ տեղեկատվություն:

2022թ. ընթացքում նախատեսվում է իրավական և մասնագիտական հսկողություն իրականացնել մարզի 5 համայնքներում /Շնող, Լոռի Բերդ, Սպիտակ, Ստեփանավան, Ալավերդի/:
Մշտապես մարզպետարանի զարգացման ծրագրերի, զբոսաշրջության և վերլուծության բաժնին տրամադրվում է տեղեկատվություն մարզպետարանի կայքում տեղադրելու համար /մարզպետի որոշումներ, գլխավոր քարտուղարի հրամաններ, իրավական և մասնագիտական հսկողության արդյունքում լրացված հարցաշարեր և կազմված արձանագրություններ, վճիռներ, այլ տեղեկատվություն/:

Մարզպետարանը որպես երրորդ անձ ներգրավված է մի շարք դատական գործերում, որոնք վերաբերվում են երկրաշարժի հետևանքով բնակարան կորցրած ընտանիքների՝ բնակարանի հերթացուցակներում ընդգրկվելու հարցերին: Մարզպետարանը ներգրավված է նաև մի շարք այլ դատական գործերում, որոնցում հանդիսանում է հայցվոր կամ պատասխանող կողմ /աշխատանքային վեճեր/:

2021թ. ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆ ՄՈՒՏՔ ԳՈՐԾԱԾ ԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ, ԴԻՄՈՒՄ-ԲՈՂՈՔՆԵՐԻ ԵՎ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՑՔԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

2021թ. ընթացքում, Լոռու մարզպետարանում մուտք է արվել 28148 (պաշտոնական և ոչ պաշտոնական գրություններ, հանձնարարականներ, դիմումներ և այլն), ընթացք տրված կամ առաքված գործերի քանակը կազմում է ավելի քան 10217:

2021թ. Mulberry համակարգ է մուտքագրվել 7859 պաշտոնական գրություն, որից 2921 հսկողական գրություններ են: Դրանցից 2850 հանձնարարականի պատասխանվել է սահմանված կարգով և ժամկետներում, մնացած հանձնարարականների կատարումը ընթացքի մեջ է:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում առցանց համակարգով և առձեռն եղանակով մարզպետարան է մուտք եղել շուրջ 4200 դիմում, բողոք, առաջարկություն, տեղեկատվական հարցում, որոնցից 320–ը ստացվել են Նախագահի աշխատակազմից, Ազգային ժողովից, ՀՀ Վարչապետի աշխատակազմից, ՀՀ նախարարություններից և գերատեսչություններից:

2021թ-ի ընթացքում Լոռու մարզպետարան տարբեր եղանակներով, ինչպես նաև տեղական ինքնակառավարման մարմիններից մուտքագրվել է շուրջ 28148 գրություն, որոնց տրվել է համապատասխան ընթացք՝ սահմանված կարգի պահպանմամբ:

2021թ. ընթացքում իրականացվել է Լոռու մարզպետի մոտ կայացած թվով 8 խորհրդակցությունների արձանագրում, հանձնարարականների առաքում ըստ հասցեատերերի և այլն:

2021թ. ընթացքում ,,Արխիվային գործի մասին,, օրենքի և ՀՀ Լոռու մարզպետարանի ներքին գործավարության կարգին համաձայն՝ իրականացվել է փաստաթղթերի և անձնական գործերի պատճենահանում և առաքումների կազմակերպում, ինչպես նաև մրցույթների և ատեստավորումների փաստաթղթերի արխիվացում, սուրհանդակային և հատուկ կապի ծառայության սպասարկում:

2021թ. ընթացքում համաձայն ,,Պետական և ծառայողական գաղտնիքի մասին,, ՀՀ օրենքի, ՀՀ Կառավարության համապատասխան որոշումների և այլ իրավական ակտերի պահանջների, ինչպես նաև տրված հանձնարարականների իրականացվել է Լոռու մարզպետարանի գաղտնի գործավարությունը: Այս ուղղությամբ ուշացումներ կամ չկատարված հանձնարարականներ չկան, վերահսկողությունը իրականացվում է սահմանված կարգով:

2021թ. ընթացքում անհրաժեշտ միջոցառումներ են ձեռնարկվել աշխատակազմի ծրագրատեխնիկական և համակարգչային տեխնիկական սպասարկումների աշխատանքների իրականացման ուղղությամբ, մասնավորապես, պարբերաբար և սահմանված ժամկետներում թարմացվել են հակավիրուսային ծրագրերը, ցանցի ընդլայման աշխատանքները՝ կապված նոր հաստիքների և աշխատատեղերի փոփոխությունների հետ: Անհրաժեշտ աշխատանքային պայմաններ են ստեղծվել մարզպետարանի աշխատակիցների համար, իրականացվել է համակարգչային տեխնիկայի ընթացիկ վերանորոգում և ծրագրային վերափոխումներ:

2021թ. ընթացքում քարտուղարության վարչատնտեսական բաժնի միջոցով իրականացվել է աշխատակազմի վարչական համալիրի շահագործման աշխատանքներ, աշխատակազմի գույքի ձեռքբերման, պահպանման /անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում նաև վերանորոգման/ աշխատանքներ, աշխատակազմի հեռախոսակապի, կապի, ջեռուցման և այլ ենթակառուցվածքների բնականոն աշխատանքի ապահովման, մարզպետարանի պաշտոնատար անձանց մասնակցությամբ անցկացվող արարողակարգային և այլ միջոցառումների նախապատրաստման և կազմակերպման ապահովման աշխատանքների իրականացում:

ՀՀ ԼՈՌՈՒ ՄԱՐԶՊԵՏ **Ա. Խաչատրյան**